

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

**ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ**

**Τμήμα Επικοινωνίας
& Ψηφιακών Μέσων**
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΑ ΜΕΣΑ**

Διπλωματική Εργασία

«Η Συμφωνία των Πρεσπών ως επικοινωνιακό συμβάν: γλωσσικά και παραγλωσσικά στοιχεία των δηλώσεων των δύο πρωθυπουργών πριν και μετά τη συμφωνία»

ΚΑΡΑΛΙΛΙΟΠΟΥΛΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΑ

A.M:pddm01139

Επιβλέπων Καθηγητής: κ. Ντίνιας Κων/νος, καθηγητής ΠΤΝ Φλώρινας

Εξεταστές: 1. κ. Μιχαήλ Δόμνα

2. κ. Βαμβακίδου Ιφιγένεια

ΦΛΩΡΙΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η εκπόνηση της παρούσας διπλωματικής εργασίας υπήρξε ένας στόχος προσωπικός που δοκίμασε την υπομονή, την επιμονή και τις αντοχές μου. Αρωγοί στην προσπάθεια αυτή στάθηκαν πρόσωπα που θα ήθελα βαθύτατα να ευχαριστήσω. Ο κ. Ντίνος Κωνσταντίνος, ο επιβλέπων καθηγητής, με ενέπνευσε αρχικά να σκεφτώ το θέμα, να το προετοιμάσω σωστά και να το οργανώσω με μεθοδικότητα, επάρκεια και εγκυρότητα. Τον ευχαριστώ πολύ τόσο για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε όσο και για την άμεση ανταπόκριση σε κάθε κάλεσμα για συγγραφική βοήθεια.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου, τον σύζυγό μου και τα παιδιά μου, για τη συμπαράσταση και την κατανόηση που υπέδειξαν απλόχερα όλο το χρονικό διάστημα που διήρκησε το μεταπτυχιακό πρόγραμμα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	2
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	6
ABSTRACT.....	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	8
I. Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΡΕΣΠΩΝ.....	8
II. ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ- ΤΙ ΠΡΟΗΓΗΘΗΚΕ.....	9
III. ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ- ΧΩΡΟΧΡΟΝΟΣ.....	10
IV. ΥΠΟΓΡΑΦΗ- ΚΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ.....	10

Α΄ ΜΕΡΟΣ-ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο - Η ΠΡΑΓΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

1.1 Ορισμός.....	11-12
1.2 Περιεχόμενο.....	12-14
1.3.θεωρία λεκτικών πράξεων.....	15-19
1.4. Γλωσσικές πράξεις	19-20
1.5. Παραγλωσσικές πράξεις.....	20-21
1.5.1.Φωνητικά παραγλωσσικά χαρακτηριστικά.....	21
1.5.2. Παραγλωσσικά χαρακτηριστικά σώματος.....	21-22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο - ΑΡΧΕΣ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	
2. 1. Λειτουργίες της γλώσσας.....	23-24
2. 2.Το κείμενο και η έννοιά του.....	24-29
2. 3. Η γλώσσα και το παρακείμενο.....	29-31
2. 4. Παράγοντες κειμενικότητας –κειμενικά είδη.....	31-33
2. 5. Ο πολιτικός λόγος μέσα από τα κειμενικά είδη.....	33-34
2. 6. Επικοινωνιακή λειτουργία της γλώσσας στην πολιτική.....	35-36
2. 7. Η σημασία των γλωσσικών στοιχείων στον πολιτικό λόγο.....	36-37
2. 8. Η σημασία των παραγλωσσικών στοιχείων στον πολιτικό λόγο.....	37-39

Β΄ ΜΕΡΟΣ-ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1°

1.1. Παράμετροι και περιορισμοί έρευνας.....	40
1.2. Σκοπός έρευνας.....	40-41
1.3. Σημασία έρευνας.....	41-42
1.4. Ερευνητικά Ερωτήματα.....	42
1.5. Η Ερευνητική υπόθεση.....	42-43
1.6. Αποτελέσματα.....	43-44

2° ΚΕΦΑΛΑΙΟ- ΛΟΓΙΑ ΚΑΘΕ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ- ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΘΕ ΟΜΙΛΙΑΣ ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΛΩΣΣΙΚΑ

2. Λόγια κάθε πρωθυπουργού πριν την υπογραφή- ανάλυση κάθε ομιλία.....	44
2.1. 1ο ΒΙΝΤΕΟ- 1η Δήλωση-κ. Τσίπρας.....	44
2.2. Γλωσσικά στοιχεία.....	44-47
2.3. Παραγλωσσικά στοιχεία.....	47-49
2.4. Επιπλέον παρατηρήσεις –Γενική αποτίμηση.....	49-50
2.5. 1ο ΒΙΝΤΕΟ- 2η Δήλωση-κ. Ζάεφ.....	50
2.6. Γλωσσικά στοιχεία.....	50-52
2.7. Παραγλωσσικά στοιχεία.....	52-53
2.8. Επιπλέον παρατηρήσεις –Γενική αποτίμηση.....	53
2.9. 2ο ΒΙΝΤΕΟ- 3η Δήλωση-κ. Τσίπρας.....	54
2.10. Γλωσσικά στοιχεία.....	54-56
2.11. Παραγλωσσικά στοιχεία	56-58
2.12. Γενική αποτίμηση.....	58
2.13. 3ο ΒΙΝΤΕΟ- 4η Δήλωση-κ. Ζάεφ.....	59
2.14. Γλωσσικά στοιχεία.....	59-61
2.15. Παραγλωσσικά στοιχεία.....	61-62
2.16. Γενική αποτίμηση.....	62
3. ΛΟΓΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΠΟΓΡΑΦΗ- ΑΝΑΛΥΣΗ(1° ΜΕΡΟΣ).....	63
3.1. 4ο ΒΙΝΤΕΟ- 5η Δήλωση-κ. Τσίπρας.....	63
3.2. Γλωσσικά στοιχεία.....	63-65
3.3. Παραγλωσσικά στοιχεία.....	65-67
3.4. Γενική αποτίμηση.....	67-68
3.5. 5ο ΒΙΝΤΕΟ- 6η Δήλωση-κ. Ζάεφ.....	68
3.6. Γλωσσικά στοιχεία.....	68-70

3.7. Παραγλωσσικά στοιχεία.....	70-72
3.8. Γενική αποτίμηση.....	72
3.9. Περιγραφή της τελετής.....	72-74
3.10. Παραγλωσσικά στοιχεία τελετής.....	74-76
4. ΛΟΓΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΠΟΓΡΑΦΗ- ΑΝΑΛΥΣΗ(2ο μέρος).....	76
4.1. 6ο ΒΙΝΤΕΟ- 7η Δήλωση-κ. Ζάεφ.....	76
4.2. Γλωσσικά στοιχεία.....	77-80
4.3. Παραγλωσσικά στοιχεία.....	80-81
4.4. Γενική αποτίμηση.....	81
4.5. 7ο ΒΙΝΤΕΟ- 8η Δήλωση-κ. Τσίπρας.....	81-82
4.6. Γλωσσικά στοιχεία.....	82-84
4.7. Παραγλωσσικά στοιχεία.....	84-85
4.8. Γενική αποτίμηση.....	86
4.9. 8ο ΒΙΝΤΕΟ- 9η Δήλωση-κ. Ζάεφ.....	86
4.10. Γλωσσικά στοιχεία.....	87-88
4.11. Παραγλωσσικά στοιχεία.....	89-90
4.12. Γενική αποτίμηση.....	89
4.13. 8ο ΒΙΝΤΕΟ- 10η Δήλωση-κ. Τσίπρας.....	91
4.14. Γλωσσικά στοιχεία.....	91-93
4.15. Παραγλωσσικά στοιχεία.....	93-94
4.16. Γενική αποτίμηση.....	95

Γ' ΜΕΡΟΣ-Ο ΑΚΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ

1. Πώς σχολιάστηκε η τελετή από τον τύπο-φιλοκυβερνητικό και μη.....	96-100
2. Σχόλια ιστορικών μελετητών-διεθνολόγων.....	101-102

Δ' ΜΕΡΟΣ –ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Γενική αποτύπωση του επικοινωνιακού συμβάντος.....	103
2. Έπεισαν γλωσσικά-παραγλωσσικά οι δυο πρωθυπουργοί ;.....	104-105
3. Συμπεράσματα.....	105
4. Βιβλιογραφία.....	106-109

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία αποτελεί μια απόπειρα να αλιευτούν γλωσσικά και παραγλωσσικά στοιχεία από συγκεκριμένες δηλώσεις των πρωθυπουργών των δύο χωρών, πριν και μετά τη Συμφωνία των Πρεσπών. Συγκεκριμένα, θα επιχειρηθεί η ανάλυσή τους υπό το πρίσμα της επικοινωνιακής διάστασης του συμβάντος παραμερίζοντας προσωπικές απόψεις και θέσεις. Αρχικά, μελετήθηκε με βάση τη βιβλιογραφία, η θεωρία της πραγματολογίας της επικοινωνίας και τα χαρακτηριστικά που έχουν οι γλωσσικές και παραγλωσσικές πράξεις. Ακολούθησε μια επεξήγηση των αρχών της γλωσσικής επικοινωνίας, της λειτουργίας της και της σύνδεσής της με τον πολιτικό λόγο. Τέλος, τα στοιχεία που προέκυψαν από τη μη λεκτική έκφραση, τα παραγλωσσικά δεδομένα, αφορούσαν τον ενδυματολογικό κώδικα, τις εκφράσεις του προσώπου και των χεριών και γενικότερα τη στάση του σώματος. Συμπερασματικά, προέκυψε πώς η γλώσσα του σώματος σαφώς επηρεάζει τον τρόπο που ο δέκτης-κοινό θα εκλάβει ένα μήνυμα από τον πομπό, αφού, για να πειστεί, δεν αρκούν μόνο τα γλωσσικά επιχειρήματα αλλά και το πώς αυτά υποστηρίζονται επικοινωνιακά, στον εκάστοτε χωροχρόνο.

Λέξεις-κλειδιά: Συμφωνία Πρεσπών, υπογραφή, γλωσσικά-παραγλωσσικά στοιχεία, γλώσσα του σώματος, Τσίπρας, Ζάεφ

ABSTRACT

The present dissertation constitutes an attempt to prospect for linguistic and paralinguistic elements deriving from specific statements of the two countries Prime Minister before and after the Prespes Agreement. Particularly, what will be pursued is their analysis, concerning the communicative aspect of the event, putting aside any personal ideas or opinions. Firstly, it was studied, based on bibliography, the theory of the pragmatics in communication and the characteristics of the linguistic and paralinguistic actions. In addition, a clarification of the principles of the linguistic communication, its function and its connection with the political way of speech followed. Finally, the elements that emerged from the non verbal expression, the paralinguistic data concerned the dress code, the facial expressions and the gestures and generally the posture. All in all, it was concluded that the posture definitely affects the way that the recipient-audience will interpret the message sent by the addresser. However, the linguistic arguments are not sufficient for the audience to be persuaded. Moreover, the way that the arguments are communicatively supported in the contextual circumstances (space and time) was also concluded.

Key words: Prespes Agreement, signature, linguistic-paralinguistic elements, body language, Tsipras, Zaef

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

I. Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΡΕΣΠΩΝ

Η Συμφωνία των Πρεσπών, όπως έγινε ευρέως γνωστή, αποφασίστηκε στις 12 Ιουνίου 2018 ανάμεσα στην Ελλάδα και την- πλέον- Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας. Υπογράφηκε την Κυριακή 17 Ιουνίου 2018, στο γραφικό χωριό Ψαράδες της Φλώρινας, δίπλα στη λίμνη των Πρεσπών. Οι Πρέσπες αποτελούν το φυσικό σύνορο τριών χωρών, Ελλάδας, Αλβανίας και πΓΔΜ-νυν Βόρειας Μακεδονίας.

Η συμφωνία ήταν το αποτέλεσμα μίας μακράς διαπραγμάτευσης μεταξύ των δύο χωρών και κατέληξε στο όνομα “Βόρεια Μακεδονία” ή “Severna Makedonja”.

Το πλήρες επίσημο όνομα της συμφωνίας είναι: *«Τελική Συμφωνία για την επίλυση των διαφορών οι οποίες περιγράφονται στις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 817 (1993) και 845 (1993), τη λήξη της ενδιάμεσης συμφωνίας του 1995, και την εδραίωση στρατηγικής εταιρικής σχέσης μεταξύ των μερών».*

Στα είκοσι άρθρα της γίνεται αναφορά σε δεσμεύσεις, αναγνώρισεις και αποδοχή αμφότερων όρων σε μείζονα θέματα των δύο χωρών. Έθνος, Εθνικότητα, Ιθαγένεια, Γλώσσα και Εμπορικά σήματα ορίζονται ή και προσδιορίζονται με νέα κριτήρια, προϋποθέσεις και νομικούς όρους. Ήδη από το πρώτο άρθρο(1/1) ορίζεται ρητά πως είναι η συμφωνία τελική και πως το αποτέλεσμά της είναι δεσμευτικό κάτω από την επίβλεψη του ΟΗΕ. Τέλος, στο 20^ο άρθρο γνωστοποιείται πως οι διατάξεις της είναι μη τροποποιήσιμες και αμετάκλητες σε ουσιαστικά της άρθρα.

Η Ανάλυση της Συμφωνίας των Πρεσπών, ως περίπτωση επικοινωνίας, έχει ενδιαφέρον γλωσσολογικά, πολιτικά, εθνολογικά για τα δύο κράτη. Οι δηλώσεις των πρωθυπουργών αναπαρήχθησαν, συζητήθηκαν, κρίθηκαν ή/και κατακρίθηκαν από πλήθος κόσμου, αφού το επικείμενο διάστημα πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την υπογραφή, η κοινή γνώμη και τα ΜΜΕ, όχι μόνο των δύο κρατών που την υπέγραψαν, μονοπωλούσαν το θέμα. Οι νόρμες επομένως της διάδρασης και της

ερμηνείας οδηγούν σε μια λεπτομερή ανάλυση του επικοινωνιακού συμβάντος, αφού άλλωστε οι αποδέκτες ήταν πολλοί.

II. ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ- ΤΙ ΠΡΟΗΓΗΘΗΚΕ

Τον Αύγουστο του 2017 ο πρωθυπουργός της πΓΔΜ, Ζόραν Ζάεφ, και ο Βούλγαρος ομόλογός του, Μπόικο Μπορίσοφ, υπέγραψαν μια συμφωνία φιλίας ή συμμαχίας-ευρωπαϊκής ή/και νατοϊκής, για τη σύσφιξη των μεταξύ τους γειτονικών σχέσεων και των κοινών τους συμφερόντων. Η ελληνική κυβέρνηση φάνηκε ότι το εξέλαβε ως αφορμή για την έναρξη συζητήσεων στο θέμα του ονόματος της πΓΔΜ. Από τον Ιανουάριο του 2018, στην Ουάσινγκτον, άρχισαν επίσημα οι διαπραγματεύσεις για το ονοματολογικό ζήτημα. Ο Μάθιου Νίμιτς τους παρέδωσε έναν κατάλογο με πιθανά ονόματα, όλα όμως με τον όρο Μακεδονία.

Λίγες μέρες αργότερα στο Νταβός της Ελβετίας, έγιναν οι πρώτες συζητήσεις των δύο πρωθυπουργών και αναπτύχθηκε πνεύμα εμπιστοσύνης αλλά και διάθεση για εξεύρεση κοινά αποδεκτής λύσης. Τον Μάιο στην Αθήνα οι υπουργοί εξωτερικών μαζί με τον Μ. Νίμιτς διευθέτησαν τις απαιτήσεις της Ελλάδας και οδήγησαν σε συνάντηση των δύο πρωθυπουργών, μετά των υπουργών εξωτερικών τους, στη Σόφια της Βουλγαρίας. Η ελληνική πλευρά εκεί απέρριψε κατηγορηματικά το όνομα «*Μακεδονία του Ίλιντεν*» που προτάθηκε από την πλευρά των Σκοπίων και συνεχίστηκε περαιτέρω η διαπραγμάτευση. Τελικά, στις 11 Ιουνίου του ιδίου έτους, μετά από τηλεφωνική επικοινωνία τους οι δυο πρωθυπουργοί, ολοκλήρωσαν τις συνομιλίες τους και κατέληξαν σε συμφωνία. Αυτή, διευθετούσε ζητήματα εθνικής σημασίας αλλά και οικονομικής. Μερικά από αυτά αφορούν στο θέμα της ονομασίας, της ιθαγένειας των κατοίκων της γείτονας χώρας, της αναγνώρισης της ελληνικότητας της αρχαίας Μακεδονίας, της κατάργησης του συμβόλου με τον ήλιο της Βεργίνας από όλες τις απεικονίσεις.

III. ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ- ΧΩΡΟΧΡΟΝΟΣ

Οι πρωθυπουργοί των δύο κρατών , Αλέξης Τσίπρας και Ζόραν Ζάεφ, την ημέρα εκείνη με τις υπογραφές των δύο Υπουργών Εξωτερικών, Νίκου Κοτζιά και Νικολά Ντιμιτρόφ, αντικατέστησαν την Ενδιάμεση Συμφωνία του 1995, όπου η γειτονική μας χώρα συνταγματικά ονομαζόταν Δημοκρατία της Μακεδονίας και προσωρινά Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας.

Αυτό επιτεύχθηκε υπό το βλέμμα των Ηνωμένων Εθνών, αφού στην τελετή παρευρέθηκε ο ειδικός απεσταλμένος Μάθιου Νίμιτς καθώς και η βοηθός του γενικού γραμματέα, Ρόζμαρι Ντι Κάρλο. Στην τελετή υπογραφής παρέστησαν επίσης η Φεντερίκα Μογκερίνι, που ήταν η Ύπατη Εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί θεμάτων Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας. Τέλος, παραβρέθηκε και ο Γιοχάνες Χαν, ο Επίτροπος Περιφερειακής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

IV. ΥΠΟΓΡΑΦΗ- ΚΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

Η Συμφωνία λοιπόν των Πρεσπών αναγνώρισε επίσημα τη χώρα ως Βόρεια Μακεδονία και επήλθε η μετονομασία της και στις δύο χώρες. Η κύρωσή της τέθηκε σε ισχύ τον Φεβρουάριο του 2019, οκτώ μήνες αργότερα. Όσον αφορά το νομικό κομμάτι της συμφωνίας, οι διατάξεις είναι δεσμευτικές και για τα δύο κράτη και δεν υπάρχει δυνατότητα αντικατάστασης ή ανάκλησης των όσων έχουν υπογραφεί. Η διάρκεια ισχύος της είναι επ' αόριστον.

Α' ΜΕΡΟΣ-ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο- Η ΠΡΑΓΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ

Η Πραγματολογία, σε επίπεδο ανάλυσης της γλωσσικής επικοινωνίας, εστιάζει στη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στο εκφώνημα, γραπτό ή προφορικό και το γεγονός-συμβάν στο οποίο εντοπίζεται. Ερμηνεύεται στα συμφραζόμενα και αποτελεί άυλο μέρος της γλωσσικής ανάλυσης. Αυτό που ενδιαφέρει είναι τα νοήματα και η σημασία που λαμβάνουν τα εκφωνήματα στον χωροχρόνο, την κατάσταση, την κοινωνική θέση και τον ρόλο που επιτελούν οι ομιλητές, χωρίς να παραλείπεται ο στόχος που επιδιώκεται κάθε φορά σε συνάρτηση με τα γλωσσικά και παραγλωσσικά στοιχεία της κατάστασης.

Ο Yule(2006: 10-11) επιχειρεί να ορίσει την Πραγματολογία και κατέληξε σε τέσσερις ορισμούς, οι οποίοι συμπληρώνουν ο ένας τον άλλο και φαίνεται να δίνουν έναν ολοκληρωμένο-συμπληρωμένο συνδυασμό. Σύμφωνα λοιπόν με τον Yule, «Πραγματολογία είναι η μελέτη του νοήματος του ατόμου που ομιλεί, της συμφραστικής σημασίας, του τρόπου που μεταφέρονται περισσότερα από όσα έχουν ειπωθεί και της έκφρασης της σχετικής απόστασης».

Η βασική μονάδα της Πραγματολογίας είναι το εκφώνημα, το οποίο λαμβάνεται ως λεκτική πράξη. Το εκφώνημα αναλύεται σε γλωσσικό επίπεδο ως το αποτέλεσμα, το τελικό προϊόν, του εκάστοτε ομιλητή, συγκεκριμένα. Λαμβάνονται υπόψη οι επικοινωνιακές παράμετροι που ισχύουν και αφορούν τους συνομιλητές, την κατάσταση, τον χώρο και τον χρόνο που διεξάγεται. Ο παράγοντας άνθρωπος παίζει ενεργό ρόλο αφού θα μεταδοθούν και θα ληφθούν, εκτός από νοήματα και υπονοήματα και θα εξαχθούν συμπεράσματα. Η κοινωνική σχέση των επικοινωνούντων θα δώσει εξηγήσεις ή και παρεξηγήσεις των λεχθέντων αφού θα υπάρξει ανάλυση του λόγου με υποκειμενικά κριτήρια.

Έτσι, η Πραγματολογία συνδέεται με τη φιλοσοφική παράδοση του πραγματισμού και ως γλωσσική επιστήμη απαντά σε ερωτήματα που οδηγούν ή όχι σε ερμηνείες μέσα από τα συμφραζόμενα των φυσικών εκφωνημάτων.

1.2 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ

Η πραγματολογία ασχολείται με τις εκφράσεις και τις γλωσσικές πράξεις των ομιλητών σε διάφορους χρόνους και τρόπους, που συνήθως αφορούν τη γλώσσα. Η λογική και η σημασιολογία παραδοσιακά ασχολούνται με ιδιότητες τύπων εκφράσεων, και όχι με ιδιότητες που διαφέρουν ανά περιστάσεις και περιπτώσεις, ή από χρήση σε χρήση, και ποικίλλουν ανάλογα με τις ιδιαίτερες ιδιότητες που τις διαφοροποιούν. Η πραγματολογία ορισμένες φορές ασχολείται και με τις επιπτώσεις των εκφράσεων και γλωσσικών πράξεων στο γενικότερο πλαίσιο.

Διαφορετικοί θεωρητικοί έχουν επικεντρωθεί σε διαφορετικές ιδιότητες των ομιλιών. Στο σημείο αυτό θα ήταν χρήσιμο να επιχειρηθεί μια διάκριση μεταξύ της «ρεαλιστικής προσέγγισης» και της «μακρινής πραγματολογίας» (near-side pragmatics and far-side pragmatics, αντίστοιχα) (Leech, G. N. (2016).

Οι εκφράσεις που συνήθως θεωρούν οι φιλόσοφοι ως υποδειγματικές είναι ισχυρές χρήσεις δηλωτικών προτάσεων, όπου ο ομιλητής αναφέρει κάτι. Η ρεαλιστική προσέγγιση ασχολείται με τη φύση ορισμένων γεγονότων που σχετίζονται με τον προσδιορισμό του τι λέγεται. Η μακρινή πραγματολογία επικεντρώνεται σε αυτό που συμβαίνει πέρα από αυτές που απλώς αναφέρονται, δηλαδή τις γλωσσικές πράξεις που εκτελούνται μέσω ή κατά τη διάρκεια της ομιλίας, ή των υπονοούμενων που αφήνονται.

Η ρεαλιστική προσέγγιση περιλαμβάνει, αλλά δεν περιορίζεται στην επίλυση της ασάφειας, την αναφορά των κατάλληλων ονομάτων, δεικτών και αναπαραστάσεων, και αναφορών, και σε τουλάχιστον ορισμένα ζητήματα που αφορούν προϋποθέσεις του λόγου. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις χρειάζονται επιπλέον στοιχεία που αφορούν την έκφραση του ομιλητή, πέρα από το περιεχόμενο των εκφράσεων που χρησιμοποιούνται (Frieze, J. (2016).

Μπορούμε να χωρίσουμε αυτά τα στοιχεία σε διάφορες κατηγορίες. Για δείκτες όπως οι λέξεις «εγώ», «τώρα» και «εδώ», απαιτούνται βασικά στοιχεία σχετικά με την έκφραση: το υποκείμενο και πότε και πού έλαβε χώρα η ομιλία. Για άλλους δείκτες και αναπαραστάσεις, οι προθέσεις των ομιλητών είναι επίσης σχετικές. Αν και φαίνεται ότι το «εσύ» πρέπει να είναι ένα πρόσωπο στο οποίο απευθύνεται ο ομιλητής, στην πραγματικότητα αφορά πολλούς πιθανούς αποδέκτες και γίνεται κατανοητό το ποιος είναι συγκεκριμένα ο αποδέκτης, από τις προθέσεις του ομιλητή. Ανάμεσα σε ποικίλους συντακτικούς και σημασιολογικούς περιορισμούς, οι αναφορικές σχέσεις φαίνονται σε μεγάλο βαθμό θέμα που ερμηνεύεται από την πρόθεση του ομιλητή. Οι προθέσεις του ομιλητή και ο τρόπος με τον οποίο συνδέεται ο ομιλητής με τον ευρύτερο κόσμο με αιτιώδεις/ιστορικές «αλυσίδες αναφοράς» σχετίζονται με την αναφορά των κατάλληλων ονομάτων(Frieze, J. (2016).

Η μακρινή πραγματολογία ασχολείται με αυτά που αφορούν τη γλώσσα, πέρα από αυτό που (κυριολεκτικά) λέει ο ομιλητής. Αυτή είναι η αντίληψη σύμφωνα με την οποία οι παρατηρήσεις του Βολταίρου ανήκουν στην πραγματολογία. Η σημασιολογία είναι αυτή που θα αναλύσει τι λέει κυριολεκτικά κάποιος όταν χρησιμοποιεί εκφράσεις ενός συγκεκριμένου τύπου και ο ρεαλισμός θα εξηγήσει τις πληροφορίες που μεταφέρει κάποιος και τις ενέργειες που εκτελεί, λέγοντας κάτι συγκεκριμένο(Leech, G. N. (2016).

Η πραγματολογία συνήθως περιλαμβάνει ένα διαφορετικό είδος συλλογισμού από ό,τι η σημασιολογία. Η σημασιολογία αποτελείται από συμβατικούς κανόνες νοήματος για εκφράσεις και τρόπους συνδυασμού τους. Ο Λοκ υπέθεσε ότι η επικοινωνία αφορούσε το εξής ζήτημα για τον ομιλητή: εκείνος καλείται να κωδικοποιεί τις σκέψεις σε λέξεις ενώ ο ακροατής από την πλευρά του, καλείται να αποκωδικοποιεί τις λέξεις πίσω από τις σκέψεις του. Η ίδια βασική εικόνα συναντάται με τον ίδιο ρητό τρόπο, στον Saussure αλλά και σε άλλους σημαντικούς θεωρητικούς(Ward, G. L. (2016).

Αυτή η εικόνα φαίνεται να ταιριάζει αρκετά με την εικόνα που προέκυψε από τους λογικούς και τους φιλοσόφους της γλώσσας στην παράδοση της λογικής ανάλυσης, της γλώσσας ως συστήματος φωνολογικών, συντακτικών και σημασιολογικών

κανόνων, των οποίων οι ικανοί ομιλητές και διερμηνείς έχουν την αδιαφιλονίκητη γνώση. Επί παραδείγματι, ο ειλικρινής ομιλητής σχεδιάζει να παράγει μια έκφραση με τις συνθήκες αλήθειας μιας πεποιθήσης που θέλει να εκφράσει και επιλέγει τα λόγια που θα χρησιμοποιήσει έτσι ώστε η ομιλία να έχει αυτές τις προϋποθέσεις αλήθειας (Leech, G. N. (2016)).

Αντίθετα, η πραγματολογία περιλαμβάνει μια αντίληψη που αυξάνεται από ορισμένα είδη «βελτιωτικών» συμπερασμάτων - αναγωγών, συμπερασμάτων που δίνουν μια καλύτερη εξήγηση, συλλογισμούς Μπεϊσιανούς, ή ίσως κάποια ειδική εφαρμογή γενικών αρχών που άπτονται της επικοινωνίας, όπως επινοήθηκε από τον Grice - αλλά σε κάθε περίπτωση, αφορά ένα είδος συλλογισμού που υπερβαίνει την εφαρμογή κανόνων και εξάγει συμπεράσματα πέρα από αυτό που προκύπτει από τα βασικά δεδομένα σχετικά με το ποιες εκφράσεις χρησιμοποιούνται και ποια είναι η σημασία τους.

Τα γεγονότα με τα οποία ασχολείται η πραγματολογία είναι διαφόρων ειδών, όπως Ward, G. L. (2016). :

- Γεγονότα σχετικά με τα αντικειμενικά γεγονότα της εκφοράς, όπως: ποιος είναι ο ομιλητής, πότε έγινε η εκφώνηση και σε ποιο σημείο.
- Γεγονότα για τις προθέσεις του ομιλητή. Στην ρεαλιστική προσέγγιση, αναφέρεται ποια γλώσσα σκοπεύει να χρησιμοποιήσει ο ομιλητής, ποια έννοια σκοπεύει να χρησιμοποιήσει, σε ποιον σκοπεύει να αναφερθεί, αν μια αντωνυμία χρησιμοποιείται καταδεικτικά ή αναφορικά και άλλα τέτοια. Από την άλλη πλευρά, ασχολείται με το τι σκοπεύει να πετύχει λέγοντας αυτά που εκφωνεί.
- Γεγονότα σχετικά με τις πεποιθήσεις του ομιλητή και εκείνων στους οποίους απευθύνεται, αλλά και σχετικά με το είδος της συζήτησης. Ποιες πεποιθήσεις μοιράζονται ο ομιλητής με τους ακροατές; ποιο είναι το επίκεντρο της συζήτησης; για ποιο θέμα μιλάνε; κλπ.
- Γεγονότα σχετικά με κοινωνικούς θεσμούς, όπως υποσχέσεις, τελετές γάμου, διαδικασίες δικαστικών αιθουσών και άλλα παρόμοια, που επηρεάζουν το τι επιτυγχάνει ένα άτομο με το να λέει κάτι.

1.3. ΘΕΩΡΙΑ ΛΕΚΤΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ

Η θεωρία των λεκτικών πράξεων ξεκίνησε την εποχή που επικρατούσε στη Φιλοσοφία ο λογικός θετικισμός, που είχε ως βασική του αρχή την αλήθεια ή το ψεύδος, μέσω αποδείξεων, μιας πρότασης για να έχει αυτή νόημα. Έτσι, δεν αποτελούσε αντικείμενο μελέτης της φιλοσοφίας η γλώσσα ως μέσο επικοινωνίας ή -για να το πούμε καλύτερα- τη θεωρούσαν ως ατελές μέσο επικοινωνίας.

Ο John L. Austin υποστήριξε αντίθετα πως η γλώσσα είναι ένα πλήρες μέσο επικοινωνίας, αφού δεν τη χρησιμοποιούμε μόνο για την περιγραφή κάποιου ή κάτι, αλλά και για να φτιάξουμε πράξεις με αυτήν. Έτσι, στράφηκε το ενδιαφέρον της Γλωσσολογίας στη σημασία που αποκτά το εκφώνημα ανάλογα με τους παράγοντες και τις συνθήκες που συμμετέχουν σε ένα επικοινωνιακό γεγονός όπως είναι ο πομπός, ο δέκτης, το κανάλι, το θέμα, ο σκοπός που επιδιώκεται.

Η θεωρία του Austin συνοπτικά, για τη λεκτική πράξη, ως βασική μονάδα της Πραγματολογίας, αναφέρει ότι αυτή διακρίνεται σε διαφορετικές πράξεις. Μέσω αυτών των πράξεων, αναδείχτηκε ο διαπροσωπικός χαρακτήρας και ο κοινωνικός ρόλος που επιτελεί η γλώσσα, ως έκφραση επικοινωνίας.

Υποστήριξε ότι τα εκφωνήματα, ως έκφραση γλωσσικών πράξεων, ουσιαστικά επιτελούν τρία διαφορετικά είδη πράξεων:

1. Την πράξη της εκφώνησης, η οποία αναφέρεται στην έκφραση λέξεων και προτάσεων
2. Την προσλεκτική πράξη, η οποία αναφέρεται στην πράξη που επιτελείται από τον ομιλούντα
3. Την πράξη επιτέλεσης, η οποία αναφέρεται στο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα από τον ομιλητή-πομπό στον /στους αποδέκτες.

Τα τρία αυτά είδη πράξεων είναι στενά συνδεδεμένα μεταξύ τους και αυτή η πράξη που έχει μεγαλύτερη αξία σε μια επικοινωνία είναι η προσλεκτική πράξη.

Ο Searle, ένας από τους θεωρητικούς που επιχειρήσαν να ταξινομήσουν τις λεκτικές πράξεις, προσπάθησε να τις κατηγοριοποιήσει και να τις κατατάξει. Η ταξινόμηση

που ακολουθεί δεν είναι απόλυτη και αυστηρή, αφού εκφωνήματα δύναται να ανήκουν σε περισσότερες από μία κατηγορία. Έτσι, αυτές διακρίνονται:

1. Οι Δηλωτικές λεκτικές πράξεις: Σύμφωνα με αυτές, δηλώνεται το αληθές περιεχόμενο ενός εκφωνήματος από τον ομιλητή
2. Οι Κατευθυντικές λεκτικές πράξεις: Σύμφωνα με αυτές, κατευθύνεται ο δέκτης-ακροατής από τον πομπό-ομιλητή ή υπάρχει πράξη πειθούς από μέρους του ομιλητή
3. Οι Δεσμευτικές λεκτικές πράξεις: Σύμφωνα με αυτές, δηλώνεται από τον ομιλητή η δέσμευσή του να πραγματοποιήσει τα λεγόμενά του.
4. Οι Εκφραστικές λεκτικές πράξεις: Σύμφωνα με αυτές, δηλώνεται ή καλύτερα εκφράζεται από τον ομιλητή η ψυχική του διάθεση ή και κατάσταση στο περιεχόμενο του εκφωνήματος.
5. Οι Διακηρυκτικές λεκτικές πράξεις: Σύμφωνα με αυτές, επιτελείται άμεσα από τον ομιλητή, μια πράξη.

Να αναφέρουμε στο σημείο αυτό ότι τα συμφραζόμενα και οι εκάστοτε συνθήκες επικοινωνίας κατατάσσουν μια πράξη σε κάποια από τις παραπάνω κατηγορίες· για παράδειγμα άλλοτε η ίδια φράση είναι δηλωτική ή εκφραστική.

Για να είναι πλήρης η θεωρία των λεκτικών πράξεων, θα πρέπει να μπορεί, μέσω αυτής, να ελεγχθεί πόσο αληθής και πόσο κατάλληλη είναι σε σχέση με τις συνθήκες επικοινωνίας της δεδομένης περίπτωσης. Και τούτο, διότι οι λεκτικές πράξεις είναι εκφωνήματα, με τα οποία οι άνθρωποι διαπραγματεύονται τις πράξεις, τις σχέσεις, τις συμφωνίες. Έτσι, χρειάζεται έλεγχος της αποτελεσματικότητά τους.

Να αναφέρουμε στο σημείο αυτό ότι ο Austin, χώρισε τα εκφωνήματα σε δύο κατηγορίες:

- α. Τα διαπιστωτικά(constantives) επιφωνήματα και
- β. Τα επιτελεστικά(performatives).

Τα πρώτα μάζ περιγράφουν μια κατάσταση που μπορεί να είναι αληθής ή ψευδής και τα δεύτερα μας δηλώνουν την εκτέλεση μιας πράξης χωρίς να ενδιαφέρει αν είναι το εκφώνημα αληθές ή ψευδές. Βέβαια τίθενται ζητήματα επιτυχίας ή αποτυχίας αλλά και ζητήματα καταλληλότητας και αποδεκτότητας των εκφωνημάτων.

Με οδηγό τον έλεγχο της αλήθειας και της καταλληλότητας των επιτελεστικών εκφωνημάτων ο Austin επινόησε τις συνθήκες επιτυχίας (felicity conditions), που αναφέρονται συνοπτικά παρακάτω: (Ωστιν 2003:35)

«(α. 1) Πρέπει να υπάρχει μια αποδεκτή συμβατική διαδικασία, η οποία πρέπει να έχει συγκεκριμένα αποτελέσματα μέσω συγκεκριμένων λέξεων, από συγκεκριμένα άτομα, σε συγκεκριμένα γεγονότα

(α. 2) Πρέπει τα συγκεκριμένα αυτά άτομα όπως και συγκεκριμένες περιστάσεις να είναι κατάλληλα για τη συγκεκριμένη διαδικασία που θα επικαλεστούν.

(b.1) Η διαδικασία απαιτείται να εκτελείται από όλους τους συμμετέχοντες σ' αυτήν σωστά και

(b. 2) ολοκληρωμένα.

(c. 1) Όταν όμως η διαδικασία θα πρέπει να εφαρμοστεί από πρόσωπα με δικά τους αισθήματα και σκέψεις συγκεκριμένες ή θα πρέπει να εξασφαλιστεί μια ορισμένη επακόλουθη συμπεριφορά από το μέρος των συμμετεχόντων, απαιτείται η ύπαρξη αυτών των σκέψεων ή των συγκεκριμένων συναισθημάτων όπως και η πρόθεση να δράσουν όπως αναμένεται να το κάνουν, και

(c.2) τέλος, θα χρειαστεί να δείξουν τη συγκεκριμένη συμπεριφορά».

Σε περίπτωση που παραβιαστούν οι παραπάνω κανόνες ή έστω ένας εξ αυτών θα επέλθει αποτυχία του επιτελεστικού εκφωνήματος. Καταλαβαίνουμε λοιπόν ότι το εκφώνημα θα εκφέρεται από πρόσωπα που έχουν το δικαίωμα ή/και την υποχρέωση να το εκφράσουν σε δεδομένο τόπο και σε κατάλληλη χρονική στιγμή. Τέλος θα πρέπει να πληροί ή να είναι προσαρμοσμένο στα χαρακτηριστικά του κειμενικού είδους μέσα στο οποίο είναι ενταγμένο.

Σε συνέχεια του Austin, ο Searle πρότεινε και αυτός κάποιες συνθήκες επιτυχίας, τέσσερις για την ακρίβεια, όπου επισημαίνονται όπως αναφέρει ο Ντάλτας(2003:48-49) παρακάτω:

«(α) Το προτασιακό περιεχόμενο[propositional content] του εκφωνήματος πρέπει να είναι το κατάλληλο για την πράξη(προσλεκτική) που πρόκειται να επιτελέσει ο ομιλητής,

(β) Οι προκαταρκτικοί όροι[preparatory conditions] καταδεικνύουν πως ο ομιλητής οφείλει να έχει το δικαίωμα της επιτέλεσης της πράξης ή να έχει εξουσιοδότηση για να το κάνει, σε συγκεκριμένη φυσικά περίπτωση.

(γ) Οι όροι ειλικρίνειας[sincerity conditions] «αναγκάζουν» τον ομιλητή να εκδηλώσει ειλικρίνεια κατά την τέλεση της προσλεκτικής πράξης αφού η αντίθετη συμπεριφορά θα έχει συνέπειες ή και ποινές.

(δ) Οι ουσιώδεις όροι [essential conditions] δεσμεύουν τον ομιλητή σε συγκεκριμένες προθέσεις ή πεποιθήσεις, έτσι ώστε να υπάρχει συνάφεια και συνέχεια ανάμεσα στα προηγούμενα και στα επόμενα λεχθέντα.

Η ειλικρίνεια του ομιλητή ή το αληθές του περιεχομένου του εκφωνήματος είναι ανεξάρτητα από την τήρηση των ουσιωδών όρων και αφορά την επόμενη συμπεριφορά του ομιλητή και επιβάλλεται να είναι η ανάλογη».

Οι λεκτικές πράξεις που έχουν επιτελεστεί μέσω των εκφωνημάτων είναι αναγνωρίσιμες από τους φυσικούς ομιλητές της γλώσσας. Όμως σε κάποιες περιπτώσεις προβαίνουν σε περισσότερες ερμηνείες του εκφωνήματος και μια έμμεση, για παράδειγμα, λεκτική πράξη μπορεί να προστεθεί στην αντίστοιχη άμεση και της αυξάνει την προσλεκτική της δύναμη. Θα λέγαμε με πιο απλά λόγια ότι οι έμμεσες λεκτικές πράξεις είναι τα υπονοήματα των εκφωνημάτων.

Ο τρόπος που τα υπονοήματα δημιουργούνται ή καλύτερα χτίζονται στον λόγο, απασχόλησε τον Grice, Άγγλο φιλόσοφο, που ανέπτυξε την θεωρία των Διαλογικών Υπονοημάτων(conversational implicatures). Η εν λόγω θεωρία βασίζεται στη λογική σκέψη και υπάρχει περίπτωση να έχει καθολική ισχύ με την προϋπόθεση να έχουν

τα εκφωνήματα συμβατική λεξική σημασία. Στο πλαίσιο αυτής, διατυπώθηκε από τον ίδιο και μια βασική αρχή που αφορά τους συνομιλητές και τον διάλογο μεταξύ τους· είναι η αρχή της συνεργασίας (cooperative principle).

Αυτή ξεκινά μάλλον από την επιθυμία για συνεργασία και μέσω αυτής εξελίσσεται η επικοινωνία. Η αρχή της συνεργασίας αποτελείται από τέσσερα αξιώματα, που σύμφωνα με τον Grice, αυτά είναι κανόνες ρύθμισης της επικοινωνίας. Αυτά είναι:

α) Το αξίωμα της ποιότητας: που αναφέρεται στην επιθυμία να μεταδώσουν αληθή μηνύματα οι συνομιλητές,

β) Το αξίωμα της ποσότητας: που αναφέρεται στην επαρκή ποσότητα των μεταδιδόμενων στοιχείων,

γ) Το αξίωμα της συνάφειας: που αναφέρεται στη συνάφεια του συζητούμενου θέματος με τον σκοπό της επικοινωνίας και τη στενή μεταξύ τους σύνδεση,

δ) Το αξίωμα του τρόπου: που αναφέρεται στη σαφήνεια του λόγου και των νοημάτων όσων μεταδίδονται.

Όταν υπάρχει πρόθεση να δηλωθούν υπονοήματα από τους επικοινωνούντες, οι παραπάνω αρχές/αξιώματα πολλές φορές παραβιάζονται.

1.4. ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Από τις θεωρίες της γλώσσας που συντάχθηκαν από φιλοσόφους, όπως ο Russell ή ο Carnap, και είχαν επικεντρωθεί ιδιαίτερα στη γλώσσα με την ιδιότητά της να οικοδομεί και να διατηρεί τη **γνώση**, προέκυψαν διάφορες φιλοσοφικές θεωρίες που επικεντρώθηκαν στη γλώσσα ως μέσο καθημερινής επικοινωνίας (Williams, C. (2020)).

Ο Austin (1964) διέκρινε τρία είδη πράξεων που μπορούν να εντοπιστούν σε μια ομιλία: η **γλωσσική πράξη**, η οποία είναι «σε αδρές γραμμές ισοδύναμη με την εκφορά μιας συγκεκριμένης πρότασης με μια συγκεκριμένη έννοια και αναφορά», η **παραγλωσσική πράξη** «όπως η ενημέρωση, η διαταγή, η προειδοποίηση, η ανάληψη κ.λπ., δηλ. εκφράσεις που έχουν μια ορισμένη (συμβατική) ισχύ» και

η **περιφραστική πράξη** , που ισοδυναμεί με «αυτό που επιφέρουμε ή πετυχαίνουμε λέγοντας κάτι, όπως πείθοντας, επιβάλλοντας ή αποτρέποντας»(Levinson, S. C. (2017).

Ο Grice υποστήριξε ότι, πέρα από τους κανόνες της γλώσσας με τους οποίους ασχολείται ο Carnap και άλλοι, υπάρχουν επίσης ορισμένοι «κανόνες επικοινωνίας», τους οποίους ονόμασε «**αξίες της συνομιλίας**». Οι κανόνες αυτοί είναι συμβάσεις που δηλώνουν ότι κάποιος συνήθως λέει πράγματα που δεν είναι μόνο αληθή, αλλά και σχετικά ή τεκμηριωμένα. Από μια κουβέντα ενός ομιλητή, μπορεί να προκύψει μια νέα πληροφορία: π. χ. αν ρωτήσει κάποιος "Πού υπάρχει βενζινάδικο;" και λάβει την απάντηση "Υπάρχει ένα γκαράζ στη γωνία", μπορεί ο ερωτηθείς να υποθέσει ότι η απάντηση είναι σχετική με την ερώτηση και να συμπεράνει το μήνυμα ότι το γκαράζ έχει τη βενζίνη που ψάχνει. Οι πληροφορίες που συμπεραίνει ένας συμμετέχων στη συνομιλία όπως αυτή, ονομάστηκαν «**υπονοούμενα συνομιλίας** του Grice»(Dylgjeri, A. (2017).

Ορισμένοι πρόσφατοι θεωρητικοί, που αντιμετωπίζουν τη γλώσσα μέσω της επικέντρωσης στην ανάλυση του λόγου και της επικοινωνίας [Carston, 2002 ; Recanati, 2004], αποκλίνουν από το Grice λόγω του ότι επικεντρώνονται περισσότερο σε πραγματικούς παρά σε σημασιολογικούς παράγοντες επικοινωνίας. Η έννοια του τι μεταφέρεται από μια έκφραση, παρόλο που δεν λέγεται ρητά, δεν ταυτίζεται πλέον με τα υπονοούμενα του Grice. Αντίθετα γίνεται διάκριση μεταξύ ενός υπονοούμενου και μιας ξεκάθαρης επεξήγησης[Sperber and Wilson, 1986], όπου η **επεξήγηση** ισοδυναμεί με τα μέρη του μηνύματος που λαμβάνει ο ακροατής μη επαγωγικά, παρά το γεγονός ότι αυτά δεν αποτελούν μέρος της κυριολεκτικής σημασίας της εκφοράς (ένα τυπικό παράδειγμα είναι οι πληροφορίες που εξάγονται από τα συμφραζόμενα, όπως η έκφραση «στο επόμενο τετράγωνο», που απαντά στην ερώτηση του πού βρίσκεται κάτι που αναζητά ένας ερωτώμενος και καθορίζεται από τη συγκεκριμένη κατάσταση εκφοράς(Altikriti, S. (2016).

1.5. ΠΑΡΑΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Η παραγλωσσολογία έχει να κάνει με τις πτυχές της γλώσσας που δεν σχετίζονται με τα τυπικά συστήματα της γλώσσας όπως η φωνολογία, η σύνταξη, η γραμματική κ.λπ. Τα χαρακτηριστικά της παραγλωσσολογίας χωρίζονται σε δύο κατηγορίες(Fischer-Lichte, E., Jost, T., & Jain, S. I. (Eds.). (2020):

- Φωνητικά παραγλωσσικά χαρακτηριστικά
- Παραγλωσσικά χαρακτηριστικά σώματος

1. 5. 1. Φωνητικά Παραγλωσσικά Χαρακτηριστικά

Τα φωνητικά παραγλωσσικά χαρακτηριστικά σχετίζονται με το πώς λέμε κάτι. Μπορούμε να μιλάμε λιγότερο ή περισσότερο χαμηλόφωνα, το οποίο διαμορφώνεται από το χαρακτηριστικό της έντασης. Η φωνή του ομιλητή μπορεί να έχει περισσότερο «χρώμα», κάτι που χρησιμοποιούν κατά κόρον οι τραγουδιστές ή οι αφηγητές. Ο τόνος της φωνής μας μπορεί επίσης να αλλάξει. Ένας υψηλός τόνος μπορεί να υποδηλώνει το αίσθημα της νευρικότητας ή της απορίας, ακόμα και θυμό σε μερικούς ανθρώπους. Ένας χαμηλός τόνος υποδηλώνει την αμφιβολία ή την εξουσία. Όλα αυτά τα χαρακτηριστικά μεταδίδουν την πρόθεση του ομιλητή και επηρεάζονται από την περίσταση στην οποία λαμβάνει χώρα η ομιλία(Hébert, L., & Tabler, J. (2019).

1. 5. 2. Παραγλωσσικά χαρακτηριστικά σώματος

Παραγλωσσικά χαρακτηριστικά του σώματος είναι ο τρόπος με τον οποίο επικοινωνούμε νοηματικά μέσω της χρήσης του σώματος. Οι εκφράσεις του προσώπου είναι το πιο αντιπροσωπευτικό παράδειγμα. Όταν συνοφρωνόμαστε, χαμογελάμε, σηκώνουμε τα φρύδια μας, κλπ. όλα αυτά περνάνε στον ακροατή διαφορετικές μορφές πληροφοριών. Αν κάποιος σφίγγει τα δόντια ή δαγκώνει τα χείλη του στέλνει επίσης ένα μήνυμα. Το πολιτιστικό πλαίσιο χρωματίζει επίσης τη σημασία που δίνεται σε αυτές τις συμπεριφορές(Fischer-Lichte, E. (2020).

Οι χειρονομίες είναι μια άλλη μορφή παραγλωσσικής σωματικής επικοινωνίας. Το σταύρωμα των χεριών του ομιλητή, για παράδειγμα, αποτελεί ένα μήνυμα. Το σήκωμα των ώμων, στο πλαίσιο των δυτικών κοινωνιών, υποδηλώνει ότι το άτομο

δεν γνωρίζει ή δεν ενδιαφέρεται. Το ξύσιμο του κεφαλιού υποδηλώνει σύγχυση ή έλλειψη κατανόησης(Fischer-Lichte, E. (2020).

Ένα άλλο στοιχείο είναι η εγγύτητα, δηλαδή η απόσταση που διατηρούν οι άνθρωποι όταν επικοινωνούν (κάτι που δεν ισχύει βέβαια στην περίπτωση ομιλιών σε ακροατήριο). Φυσιολογικά, όσο πιο κοντά είναι δύο άτομα τόσο πιο οικεία νιώθουν ή θέλουν να δείξουν ότι νιώθουν. Όσο πιο μακριά επιλέγει να στηθεί κάποιος, τόσο αυτό υποδηλώνει μια επισημότητα ή την ύπαρξη μιας ιεραρχίας. Πολλοί άνθρωποι κρατούν μια συγκεκριμένη απόσταση από το αφεντικό τους όταν επικοινωνούν μαζί του(Rojas, C. (2016).

Η στάση είναι ένα άλλο χαρακτηριστικό. Όταν ένα άτομο κρατά το κεφάλι του κάτω την ώρα που συνομιλεί, αυτό είναι συχνά σημάδι κατωτερότητας. Εάν ένα άτομο στέκεται με καμπουριασμένο ώμο, στέλνει επίσης ένα μήνυμα, ενώ όσοι είναι ξαπλωμένοι στην καρέκλα τους, έχουν μια στάση που υποδηλώνει νωθρότητα ή τεμπελιά(Aftabi, H., &Moshfegi, A. Discourse Theory).

Ένα ενδιαφέρον στοιχείο σχετικά με τα παραγλωσσικά χαρακτηριστικά είναι ότι οι άνθρωποι συχνά επαναλαμβάνουν / αντιγράφουν ο ένας τον άλλον. Με άλλα λόγια, εάν κάποιος μιλάει με υψηλό τόνο, το άτομο με το οποίο μιλάει μπορεί να απαντήσει με τον ίδιο τρόπο, ακόμα και αν δεν είχε την πρόθεση. Εάν κάποιος διπλώνει τα χέρια του στο στήθος ενώ μιλά, το άτομο που ακούει μπορεί να το κάνει επίσης. Συνήθως, η επανάληψη είναι ένα σημάδι ότι το άλλο άτομο ακούει με προσήλωση(Joseph, J. E. (2017).

Συμπερασματικά, η παραγλωσσολογία είναι μια πτυχή της επικοινωνίας που μεταφέρει πληροφορίες σαφώς από άλλες μορφές γλώσσας. Ο τρόπος που χρησιμοποιείται η φωνή καθώς και ο τρόπος με τον οποίο οι άνθρωποι χρησιμοποιούν το σώμα τους κατά την επικοινωνία στέλνουν ισχυρά, αλλά διακριτικά μηνύματα στους ανθρώπους(Rojas, C. (2016).

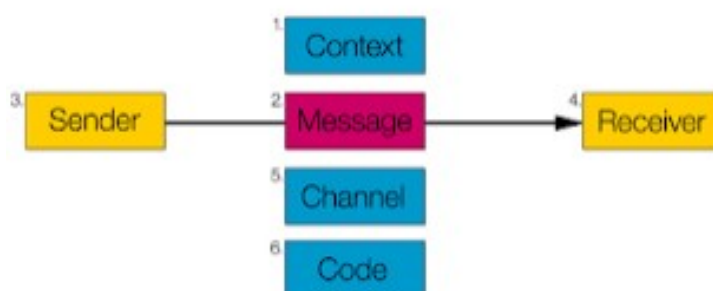
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2° - ΑΡΧΕΣ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

2. 1. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Η κατάρτιση σε μια γλώσσα είναι κάτι περισσότερο από το να γνωρίζει κάποιος πολλές διαφορετικές λέξεις και να ξέρει τι αυτές σημαίνουν. Αν δεν γνωρίζει πώς να συνδυάσει αυτές τις λέξεις, τότε ο λόγος του δεν θα έχει απολύτως κανένα νόημα. Από μικρή ηλικία, μαθαίνουμε πώς να σχηματίζουμε προτάσεις και φράσεις ακούγοντας τους άλλους και μελετώντας τους κανόνες της γραμματικής. Η γραμματική είναι αυτή που βοηθά να γίνει κατανοητό το σύστημα, η δομή και το νόημα των γραπτών ή προφορικών προτάσεων.

Οι βασικοί παράγοντες στη μετάδοση της επικοινωνίας είναι οι εξής(Wodak, R., &Forchtner, B. Eds. (2018):

- 1) πομπός (ομιλητής ή αποστολέας)
- 2) δέκτης (ακροατής ή παραλήπτης)
- 3) μήνυμα (αυτό που στέλνει ο πομπός)
- 4) επικοινωνιακός κώδικας (η γλώσσα στην οποία επικοινωνούν ο πομπός και ο δέκτης)
- 5) πλαίσιο αναφοράς (το αναφερόμενο, αυτό που «δείχνει» το μήνυμα)
- 6) δίαυλος επικοινωνίας (το "κανάλι" που συνδέει τον πομπό και το δέκτη)

Ο καθένας από τους παραπάνω παράγοντες ορίζει και μια λειτουργία της γλώσσας:

- 1) **Πομπός:** συναισθηματική / εκφραστική / συγκινησιακή λειτουργία, διότι είναι αυτός που δημιουργεί το μήνυμα, δίνει τη μορφή που θέλει στο περιεχόμενο και

διαμορφώνει μια συγκεκριμένη στάση απέναντι σε αυτό. Το μήνυμα συνήθως είναι σε α' πρόσωπο, με τονικούς χρωματισμούς, επιφωνήματα κ. α.

2) **Δέκτης: βουλευτική / προστακτική / κλητική λειτουργία**, καθώς απευθύνεται στον δέκτη και εκφράζει επιθυμία, επίκληση ή προσταγή, ώστε να προκύψει ένα αποτέλεσμα.

3) **Μήνυμα: ποιητική λειτουργία της γλώσσας**,. Συντελείται την ώρα της επεξεργασίας του μηνύματος. Μπορεί να υπάρχουν έντονα υφολογικά χαρακτηριστικά ή σχήματα λόγου.

4) **Επικοινωνιακός κώδικας: μεταγλωσσική / διαγλωσσική λειτουργία**. Η λειτουργία αυτή, επιτρέπει να μιλάει κάποιος για τη γλώσσα επεκτείνοντας τη χρήση της ίδιας της γλώσσας. Π. χ: "πόλεμος" σημαίνει "σύγκρουση, ένοπλη σύρραξη μεταξύ μεγάλων ομάδων ανθρώπων"

5) **Πλαίσιο αναφοράς: αναφορική / δηλωτική / παραστατική λειτουργία**,: δηλώνει ή πληροφορεί για την κατάσταση ενός ευρύτερου πλαισίου. Π. χ: "Αυτή τη στιγμή συνεχίζονται οι διαπραγματεύσεις" [...]

6) **Δίαυλος: φατική λειτουργία**. Η λειτουργία αυτή ελέγχει την αποτελεσματικότητα του αγωγού, συνεπώς και της επικοινωνίας προωθώντας ή τερματίζοντας την επικοινωνία. Δεν δίνει μεγάλη σημασία στο περιεχόμενο του μηνύματος Π. χ. : "ορίστε!"(Aronczyk, M. (2017).

Πρέπει να τονιστεί ότι οι λειτουργίες αυτές στην ουσία δείχνουν έξι διαφορετικές όψεις, μέσα από τις οποίες μπορεί να εξεταστεί μια γλωσσική πράξη, δηλαδή η πράξη που πραγματοποιείται όταν κάποιος λέει ή γράφει κάτι, πάντα εντός ενός επικοινωνιακού πλαισίου, προκειμένου να εξυπηρετήσει κάποιον επικοινωνιακό σκοπό.

2. 2. ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ

Το κείμενο, σύμφωνα με το Αγγλικό Λεξικό της Οξφόρδης, είναι η «διατύπωση οτιδήποτε γράφεται ή είναι τυπωμένο, η δομή που σχηματίζουν οι λέξεις όταν τοποθετηθούν σε μια σειρά, και οι ίδιες οι λέξεις, οι φράσεις και οι προτάσεις όπως είναι γραμμένες». Ένας τέτοιος ορισμός επιτρέπει στο κείμενο να θεωρείται και ως

γραπτές λέξεις γενικά και, πιο ολιστικά, ως συνδυασμός τέτοιων γραπτών λέξεων για να σχηματιστεί μια δομή που να παράγει νόημα. Ο ορισμός του κειμένου κινείται μεταξύ κειμένου και κειμενικότητας, μεταβαίνοντας από μια μοναδική λέξη ή σύμβολο σε μια συμβολική δομή που υφάινεται από τα επιμέρους στοιχεία της γλώσσας. Η αγγλική ετυμολογία της λέξης «κείμενο» (text) παρουσιάζει ένα μεγάλο ενδιαφέρον. Η λέξη text, που πηγάζει από το tex-ere (υφαντό), είναι ο «ιστός ενός γραπτού έργου, δηλαδή κυριολεκτικά περιγράφει κάτι που είναι υφαντό, ιστός, υφή. Ως υφή, το κείμενο είναι η ύφανση λέξεων, ιδεών και νοημάτων, και είναι επίσης, το πιο σημαντικό, μια υφή που περιστρέφεται από τη γλώσσα, η οποία θεωρητικά έχει αποσταθεροποιηθεί, συνθέτοντας ένα κουβάρι νοημάτων και συμβόλων (Aftabi, H., & Moshfegi, A. Discourse Theory).

Ως εκ τούτου, το κείμενο, με την έννοια της κειμενικότητας, αποτελεί πεδίο θεωρητικής κριτικής και επιχειρημάτων, καθώς η ταυτότητα των αληθινών νοημάτων ενός κειμένου τίθεται συνεχώς υπό αμφισβήτηση. Δηλαδή, οι θεωρητικές απόπειρες εξετάζουν πού βρίσκεται το νόημα μέσα στο κείμενο και ποιος συμβάλλει στον καθορισμό του τελικού μοτίβου. Το νόημα προκύπτει από τη πρόθεση του συγγραφέα (ή ομιλητή), από τη δομή του ίδιου του κειμένου ή από τις στάσεις του ίδιου του αναγνώστη. Το μοτίβο και τα νήματα του κειμένου ξετυλίγονται, αφήνοντας τους θεωρητικούς της ανάλυσης κειμένων και της γλωσσολογίας να συνδυάζουν τις δομές της γλώσσας και του νοήματος και να καθορίζουν τα όρια και τις κατευθύνσεις που δημιουργούνται από το κείμενο. Το κείμενο, όπως ορίζεται από το Oxford English Dictionary, είναι "το σώμα οποιασδήποτε πραγματείας, το έγκυρο ή επίσημο μέρος που διακρίνεται από τις σημειώσεις, τα παραρτήματα, την εισαγωγή και οποιοδήποτε άλλο επεξηγηματικό ή συμπληρωματικό θέμα". Μέσα στον ορισμό αυτό, το κείμενο υπονοεί την εξουσία που έχει η κάθε, παραμικρή λέξη. Έτσι, παρατίθεται «το κείμενο» για να αποδειχθεί κάτι, χρησιμοποιώντας άλλα συγγράμματα για να εντοπιστούν τα γεγονότα και η αλήθεια (Fischer-Lichte, E. (2020).

Η παραδοσιακή αντίληψη που συνοδεύει την ιδέα του κειμένου ως αυθεντία είναι αυτή του έργου ως κλειστού, ολοκληρωμένου, τελικού προϊόντος προς αποκρυπτογράφηση. Μια τέτοια έννοια βασίζεται στη στρουκτουραλιστική σκέψη,

η οποία θέτει τη γλώσσα ως μια δομή, στην οποία η σχέση των λέξεων μεταξύ τους παράγει ένα σταθερό, ενοποιημένο νόημα. Αυτή η εικόνα της γλώσσας ως σύνθετης και στέρεας δομής προκύπτει από το έργο του Ferdinand de Saussure στο *Coursein General Linguistics*. Για τον Saussure, η γλώσσα δεν είναι απλώς «ένα σύνολο λέξεων, καθεμία από τις οποίες αντιστοιχεί στο νόημα που αυτοτελώς περιέχει», αλλά ένα σύστημα αυθαίρετων γλωσσικών σημείων που, όταν ερμηνευτούν μέσω της μεταξύ τους σχέσης, δημιουργούν ένα καθολικό, σταθερό σύστημα νοημάτων. Καθώς οι σχέσεις μεταξύ των λέξεων - και όχι οι ίδιες οι λέξεις - είναι καθοριστικές για το νόημα που προκύπτει, η αντίθεση είναι θεμελιώδης για τη στρουκτουραλιστική σκέψη. Έτσι, το νόημα αναδύεται από την αντίθεση, (δηλαδή γνωρίζουμε το φως από το σκοτάδι και το σκοτάδι από το φως) και οι αντιθετικές σχέσεις λειτουργούν ως σταθερά στηρίγματα της γλωσσικής δομής (Fischer-Lichte, E., Jost, T., & Jain, S. I. (Eds). 2020).

Αυτή η στρουκτουραλιστική κατανόηση της γλώσσας στοιχειοθετεί τη σταθερότητα ενός κειμένου, καθιστώντας το ένα έργο που εμφανίζει μια σταθερή νοηματική δομή. Σε αυτό το πνεύμα, όπως γράφει ο Άλαν Γκόλντμαν, "Δεν αντιλαμβανόμαστε τα σημάδια του μελανιού και δεν συμπεραίνουμε ότι είναι εκεί για να αντιπροσωπεύουν τις λέξεις με νόημα". Αντίθετα, αντιλαμβανόμαστε άμεσα τις λέξεις και τις προτάσεις και, εάν κατανοούμε τη γλώσσα που χρησιμοποιείται, συμφωνούμε για το εννοιολογικό τους πρότυπο (Aftabi, H., & Moshfegi, A. *Discourse Theory*).

Ο στρουκτουραλισμός αναγνωρίζει το νόημα ως σταθερό και, ως εκ τούτου, η συγγραφική πρόθεση μπορεί να πραγματοποιηθεί με επιτυχία μέσω της παραγωγής του κειμένου, ενός έργου που δημιουργήθηκε από ένα σταθερό σύστημα γλώσσας και νοήματος. Δηλαδή, μπορούμε να αναζητήσουμε ένα ενιαίο, καθολικό νόημα μέσα στο κείμενο και να αποδώσουμε αυτό το νόημα στον συγγραφέα, ο οποίος υποθέτουμε ότι έχει χρησιμοποιήσει με επιτυχία το σταθερό σύστημα της γλώσσας. Ωστόσο, ακόμα κι αν ο συγγραφέας έχει αποτύχει και η πρόθεσή του δεν ταιριάζει με το κείμενο, είναι ένα σφάλμα που πιστώνεται στον συγγραφέα και όχι στη γλώσσα, καθώς το κείμενο διατηρεί σε κάθε περίπτωση ένα σταθερό νόημα.

Μέσα σε μια τέτοια σκέψη, η υφή του κειμένου παραμένει ένα σφιχτά πεπλεγμένο σύστημα σημαινόντων και σημαινόμενων (Joseph, J. E. (2017)).

Ωστόσο, ο Jacques Lacan, στο «The Function of Language in Psychoanalysis», διαταράσσει τη στρουκτουραλιστική παραγωγή νοήματος αποκαλύπτοντας τις ρωγμές που ενυπάρχουν μέσα στο σημασιολογικό σύστημα. Για τον Lacan, τα σημαίνοντα “επιπλέουν πάνω από το σημαινόμενο, δημιουργώντας μια δομή κάτω από την οποία το σημαίνον μπορεί να μετατοπιστεί και να υποχωρήσει”. Ο σύνδεσμος που συνδέει το σημαίνον με το σημαινόμενο διαλύεται και η είσοδος στη γλώσσα γίνεται η έλευση της επιθυμίας. Όπως ο ίδιος γράφει: «Αντί ο άνθρωπος να ελέγχει ένα σταθερό γλωσσικό σύστημα, η γλώσσα μάς ελέγχει και συναντάμε ένα σύστημα συμβόλων που διαμορφώνει την υποκειμενικότητά μας». Ο Lacan, αποκαλύπτοντας αυτές τις ρωγμές μεταξύ σημείων και νοημάτων, αποσταθεροποιεί το σύστημα της γλώσσας. Επιπλέον, αποκαλύπτει ότι η γλώσσα ελέγχει τον συγγραφέα, που ο ίδιος δημιουργείται από αυτή τη γλώσσα. Η αναζήτηση της συγγραφικής πρόθεσης πίσω από το κείμενο μοιάζει επομένως ανεφάρμοστη, γιατί η δομή της γλώσσας ξεφεύγει από τα χέρια του συγγραφέα, καθώς και από τα χέρια του καθενός (Rojas, C. (2016)).

Αν και ο Lacan αποκαλύπτει μια διάσπαση μεταξύ της δομής της γλώσσας και αυτού που η γλώσσα σηματοδοτεί, ο Roland Barthes επιτίθεται στον στρουκτουραλισμό σε διαφορετικό επίπεδο και διαλύει τη σταθερή δομή του νοήματος μέσα στο κείμενο, επιτρέποντας στο κείμενο να είναι μια υφή της οποίας το νόημα υφαίνεται από το έργο του αναγνώστη. Δηλαδή, αντί να βλέπει το κείμενο ως ένα σταθερό σύστημα νοήματος, ο Barthes κατανοεί το κείμενο ως ανοιχτό και ημιτελές, ως μια οντότητα που περιμένει τη συμβολή ενός αφοσιωμένου αναγνώστη για να ολοκληρωθεί η μορφή του. Ο Barthes είναι μέλος μιας ομάδας μεταστρουκτουραλιστών θεωρητικών που ανέπτυξαν την παραγωγικότητα του κειμένου, μαζί με τους Jacques Derrida και Julia Kristeva, οι οποίοι επίσης συνέβαλαν στις συζητήσεις που μελετούν το κείμενο ως κειμενικότητα, ένα ημιτελές έργο ικανό να παράγει ένα πλήθος νοημάτων (Aronczyk, M. (2017)).

Αν και ο Barthes ξεκίνησε την καριέρα του τηρώντας τις αρχές του στρουκτουραλισμού, στα μεταγενέστερα έργα του όπως το S/Z (Σαραζέν1970), κινήθηκε σε μια μεταστρουκτουραλιστική θέση, αποδεχόμενος την άποψη ότι το κείμενο κινείται πέρα από τα όρια του στρουκτουραλισμού σε μια ποικιλομορφία νοημάτων που βρίσκεται στα χέρια του αναγνώστη. Όπως ο Lacan, έτσι και ο Barthes πιστεύει ότι η γλώσσα, και όχι ο συγγραφέας, κρατά τον έλεγχο (Ng, E. (2017).

Μελετώντας το κείμενο ως ομιλία, ο Barthes ξεφεύγει από την έννοια του κειμένου ως οριστικού και κλειστού και αντιστρέφει ένα από τα παλαιότερα επιχειρήματα κατά της γραπτής γλώσσας, για να διακηρύξει τη διαφάνεια και την υπόσταση του κειμένου. Ο Πλάτωνας ισχυρίζεται ότι «αφού γραφτούν», οι ομιλίες «γίνονται δεκτές από οποιονδήποτε, ο οποίος μπορεί είτε να τις καταλάβει είτε όχι, και επομένως δεν γίνεται ξεκάθαρο το ποιος είναι ο αποδέκτης, δηλαδή δε γνωρίζουν πλέον οι ομιλίες σε ποιον πρέπει να απαντήσουν και σε ποιον όχι». Παράλληλα, δεν υπάρχει ξεκάθαρη απάντηση για το ποιος τις ελέγχει, δηλαδή «αν τις κακομεταχειρίζονται ή τις κακοποιούν», καθώς οι ομιλίες αν γραφτούν «δεν έχουν γονέα για να τις προστατεύσει και δεν μπορούν να προστατέψουν ή να υπερασπιστούν τον εαυτό τους» (Wodak, R., & Forchtner, B. (Eds.) (2018).

Για τον Πλάτωνα, ο συγγραφέας απουσιάζει στον γραπτό λόγο και η απουσία του συγγραφέα διασφαλίζει την απουσία κάθε είδους προληπτικής και αφοσιωμένης ανάγνωσης. Ο προφορικός λόγος είναι «το αληθινό μέσο επικοινωνίας». Ωστόσο, ο Πλάτων ειρωνικά τοποθετεί τις ιδέες του στον γραπτό λόγο. Γράφει σε διάλογο, ίσως για να δώσει προτεραιότητα στον λόγο ακόμη και μέσα στη γραφή του. Ωστόσο, ο γραπτός διάλογος του Πλάτωνα, αν και αποτελεί μια κριτική του γραπτού κειμένου, ενσωματώνει ταυτόχρονα την αξία του κειμένου φέρνοντας τον λόγο από τον ήχο στη σελίδα και, το πιο σημαντικό, προσκαλώντας τον αναγνώστη στη συζήτηση (Ng, E. (2017).

Ο ίδιος ο Πλάτων δημιουργεί μια κειμενικότητα που προσκαλεί έναν ενεργό αναγνώστη να διαβάσει και να εντυφλήσει στο έργο. Είναι αυτή η κειμενικότητα στην οποία αναφέρεται ο Barthes, όταν αποκαλεί το κείμενο ως «λόγο».

Για τον Barthes, το κείμενο δεν παρουσιάζει ψυχρά νοήματα για τον αναγνώστη, όπως έλεγε ο Πλάτων, αλλά, μάλλον, εμπλέκει τον αναγνώστη που στη συνέχεια δημιουργεί νόημα από το κείμενο. Το κείμενο προσφέρει μονοπάτια και όχι όρια, και τα κενά περιθώρια χρησιμεύουν ως ο χώρος του αναγνώστη στον οποίο μπορεί να επεκταθεί και να αναπτύξει τις σκέψεις και τα συμπεράσματά του πέρα από τις έντυπες λέξεις. Όπως ισχυρίζεται ο Barthes: «Το κείμενο που γράφεις πρέπει να μου αποδείξει ότι με επιθυμεί». Έτσι, η ανάγνωση γίνεται ενεργή και παραγωγική, αυτό που ο Wolfgang Iser αναφέρει ως «κάτι σαν μια αρένα στην οποία αναγνώστης και συγγραφέας συμμετέχουν σε ένα παιχνίδι της φαντασίας» (Selim, S. (2018)).

2. 3. Η ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟ

Το παρακείμενο είναι το κείμενο που περιβάλλει και υποστηρίζει το βασικό κείμενο, όπως η συσκευασία είναι αυτή που, αρχικά, προστατεύει και σταδιακά αποκαλύπτει την ουσία του συσκευασμένου αντικειμένου. Πολλές έρευνες γύρω από την μελέτη του παρακειμένου βασίζονται και εμπνέονται από το έργο του Genette. Ο Genette έγραφε για τη λογοτεχνία: δεν ασχολήθηκε με τα συμπληρωματικά ζητήματα του παρακειμένου που μεταφράζεται ή της μετάφρασης ως παρακειμένου. Άλλες μελέτες, όπως αυτές των Tahir-Gürçaglar (2002) και Watts (2012), έχουν φέρει στο φως περισσότερα στοιχεία γύρω από το παρακείμενο και τη μετάφραση. Το παρακείμενο θεωρείται ως οποιοδήποτε υλικό επιπρόσθετο, προσαρτημένο ή εξωτερικό σε σχέση με το βασικό κείμενο, το οποίο καλύπτει τις λειτουργίες της επεξήγησης, του ορισμού, της καθοδήγησης ή της υποστήριξης, της προσθήκης βασικών πληροφοριών ή των σχετικών απόψεων και στάσεων των μελετητών, των μεταφραστών και των κριτικών (Fischer-Lichte, E., Jost, T., & Jain, S. I. (Eds.). (2020)).

Το παρακείμενο δεν είναι απαραίτητα γραπτό ή προφορικό υλικό. Το μη λεκτικό υλικό είναι ένας ισχυρός παράγοντας αντιδράσεων και στάσεων. Το εύρος του παρακειμένου είναι τεράστιο, και περιλαμβάνει το συγγραφικό σχόλιο, το εξωτερικό σχόλιο και το επεξηγηματικό υλικό. Οι περισσότεροι αναλυτές χρησιμοποιούν την ανάλυση του παρακειμένου του Genette ως θεμέλιο λίθο για να

καταστήσουν δυνατή τη μελέτη της μετάφρασης και του παρακειμένου. Ο Genette σημειώνει ότι το παρακείμενο ποικίλλει σημαντικά από κείμενο σε κείμενο και ότι στην «εποχή των μέσων» υπάρχει ένας πολλαπλασιασμός του λόγου γύρω από κείμενα που ήταν άγνωστα σε προηγούμενες εποχές. Είκοσι χρόνια μετά το πρωτοποριακό έργο του Genette, μπορούμε να δούμε ότι το παρακείμενο είναι άλλοτε πλουσιότερο και άλλοτε λιγότερο πλούσιο, μα σε κάθε περίπτωση παίζει έναν λεπτό ρόλο, τον οποίο οι συγγραφείς μπορεί και να μην γνωρίζουν καν (Aftabi, H., & Moshfegi, A. Discourse Theory).

Συνήθως, οι μελετητές ενδιαφέρονται κυρίως για το παρακείμενο, που επισυνάπτεται ή εισάγεται στο κεντρικό κείμενο, και για τον επίλογο, δηλαδή το σχόλιο που δεν περιλαμβάνεται στο καθεαυτό κείμενο (π.χ. σχολιασμός ομιλίας).

Οι πιο ορατές και συχνές κατηγορίες παρακειμένου περιλαμβάνουν την υποσημείωση ή την σημείωση τέλους, τον πρόλογο, την εισαγωγή και τον επίλογο ή τον επόμενο λόγο. Λιγότερο ορατοί, αλλά εξίσου ισχυροί τύποι παρακειμένου είναι οι σελίδες περιεχομένων, το ευρετήριο, οι τίτλοι και οι υπότιτλοι, και οι συνόψεις των κεφαλαίων. Εκτός από αυτά τα λεκτικά παρακείμενα, οι περισσότερες δημοσιεύσεις περιέχουν έναν βαθμό μη λεκτικού παρακειμένου, το οποίο μπορεί να έχει τη μορφή εικονογραφήσεων, συμπεριλαμβανομένων φωτογραφιών, πινάκων, διαγραμμάτων, και επίσης στοιχεία που είναι ιδιαίτερα διακριτικά, αλλά με μεγάλη επιρροή στην οπτική παρουσίαση, συμπεριλαμβανομένων των γραμματοσειρών, της παραγράφου και της διάταξης. Αυτό συνοψίζει το εύρος που βρίσκεται σε ένα δημοσιευμένο βιβλίο και καθένα από αυτά τα στοιχεία επηρεάζει τον αναγνώστη σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό (Wodak, R., & Forchtner, B. (Eds.). (2018).

Έργα όπως αυτά των Harvey (2003) και Powers (2001) συνέβαλαν στην κατανόηση των μη λεκτικών στοιχείων κατά τη δημοσίευση ενός γραπτού έργου. Σε ορισμένες δημοσιεύσεις, τίθεται το ερώτημα: ποιο από τα γραφικά και τα στοιχεία του κειμένου είναι το βασικό κείμενο και ποιο το παρακείμενο; Το παρακείμενο έχει χωρικά, χρονικά, ουσιαστικά, πραγματιστικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, τα οποία έχουν όλα μια βαθιά επιρροή στον αναγνώστη.

Υπάρχουν τέσσερις λειτουργίες του παρακειμένου (Selim, S. (2018):

1. προσδιορισμός ή ταυτοποίηση.

2. περιγραφή του έργου (περιεχόμενο και είδος)
3. Συνδηλωτική αξία
4. Πειρασμός

Τα δύο πρώτα στη λίστα φαίνονται ξεκάθαρα και αντικειμενικά, αλλά ακόμη και ένας τίτλος μπορεί να μην είναι τόσο ξεκάθαρος. Ακόμη και οι σελίδες περιεχομένων και το ευρετήριο πρέπει αναπόφευκτα να είναι εξαιρετικά προσεγμένα. Στην πρώτη περίπτωση πρέπει να παρέχουν μια πολύ ακραία, ελάχιστη περίληψη και στη δεύτερη να παρέχουν μια αναφορά στοιχείων που θεωρούνται σημαντικά για αυτόν που κάνει την αναζήτηση. Αυτή ακριβώς η μείωση από μόνη της διαμορφώνει την προσέγγιση του αναγνώστη στο βασικό κείμενο. Φυσικά, οι λειτουργίες του παρακειμένου μπορεί να είναι και πιο σημαντικές : η εισαγωγή και οι υποσημειώσεις σε έναν τόμο παρέχουν πολύ σημαντικές πληροφορίες για το ακαδημαϊκό υπόβαθρο του κειμένου. Ωστόσο, μπορεί επίσης να εμπλέκονται παιχνίδια και εξαπατήσεις(Ng, E. (2017).

2. 4. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΕΙΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑΣ –ΚΕΙΜΕΝΙΚΑ ΕΙΔΗ

Η επικοινωνιακή λειτουργία ενός κειμένου εξυπηρετείται από τέσσερις κειμενικούς παράγοντες: τη συνεκτικότητα (coherence), την καταστασιακότητα (situationality), την προθετικότητα (intentionality) και την αποδεκτότητα (acceptability)(Ng, E. (2017).

1. Η συνεκτικότητα αφορά τον τρόπο με τον οποίο τα στοιχεία του κειμενικού κόσμου, δηλαδή τα σχήματα των εννοιών και των σχέσεων του επιφανειακού κειμένου, συνεργάζονται αναμεταξύ τους.
2. Η καταστασιακότητα αφορά τον παράγοντα ο οποίος καθιστά συναφές ένα κείμενο με την επικοινωνιακή του κατάσταση. Μέσω του παράγοντα αυτού, διευκολύνεται στον ακροατή η απόφασή του να επιλέξει το νόημα που περισσότερο του ταιριάζει με βάση όσα ακούει.
3. Η προθετικότητα αφορά την επιδίωξη του γράφοντα, ώστε στο κείμενό του να υπάρχει η απαιτούμενη συνεκτικότητα και συνοχή και να πληροί, ταυτόχρονα, τους στόχους του.

4. Τέλος, η αποδεκτότητα, αφορά τη στάση που έχει ο αποδέκτης του κειμένου ώστε τα επιμέρους στοιχεία του να συνιστούν ένα συνεκτικό κείμενο τέτοιο που να το καθιστούν χρήσιμο και σχετικό με αυτόν.

Αναφορικά με τα κειμενικά είδη, το είδος ή τα χαρακτηριστικά ενός κειμένου είναι πολύ σημαντικά για κάθε τύπο μελέτης ή εργασίας πάνω σε αυτό. Είναι ευκολότερο να επιλεγούν οι κύριες ιδέες από ορισμένους τύπους κειμένων, όπως τα αφηγηματικά (κείμενα που «αφηγούνται μια ιστορία») από ό, τι σε άλλα, όπως τα επεξηγηματικά κείμενα (κείμενα που αναλύουν βαθύτερες έννοιες).

Ο τύπος των κειμένων εξαρτάται από τον σκοπό, τη δομή και τα γλωσσικά χαρακτηριστικά τους. Μια από τις πιο συχνά χρησιμοποιούμενες ταξινομήσεις κειμένων είναι αυτή που βασίζεται στον σκοπό και το νόημα του κειμένου. Σε αυτή την ταξινόμηση, υπάρχουν τρεις κύριες κατηγορίες(Altikriti, S. (2016):

1. Επεξηγηματικά κείμενα
2. Αφηγηματικά κείμενα , και
3. Επιχειρηματολογικά κείμενα.

Ένα επεξηγηματικό κείμενο προορίζεται να προσδιορίσει και να χαρακτηρίσει εμπειρίες, γεγονότα, καταστάσεις και ενέργειες βασιζόμενο είτε σε αφηρημένα είτε σε πραγματικά στοιχεία. Τα επεξηγηματικά κείμενα προορίζονται να εξηγήσουν, να ενημερώσουν ή να περιγράψουν μια οντότητα και χρησιμοποιούνται συχνότερα για τη σύνταξη κειμενικών δομών. Τα επεξηγηματικά κείμενα μπορούν να ταξινομηθούν σε πέντε κατηγορίες(Wodak, R., &Forchtner, B. (Eds.). (2018) :

1. Περιγραφικά επεξηγηματικά κείμενα, όπου ο συγγραφέας περιγράφει χαρακτηριστικά, στοιχεία, λεπτομέρειες κ.λπ. ενός θέματος και δίνει παραδείγματα.
2. Διαδικασία ή ακολουθία, όπου ο συγγραφέας απαριθμεί διαφορετικές δραστηριότητες με χρονολογική σειρά ή απαριθμεί στοιχεία με αριθμητική σειρά.
3. Σύγκριση, όπου ο συγγραφέας εξηγεί πώς δύο ή περισσότερα αντικείμενα, γεγονότα, εμπειρίες είναι όμοια ή διαφορετικά.

4. Εξήγηση αιτίου-αποτελέσματος. Στην περίπτωση αυτή ο συγγραφέας παρουσιάζει ιδέες, γεγονότα στον χρόνο ή γεγονότα ως αίτια και στη συνέχεια αναλύει τα αποτελέσματα που προκύπτουν.
5. Παρουσίαση προβλήματος-λύσης : ο συγγραφέας περιγράφει ένα πρόβλημα και δίνει μία ή περισσότερες λύσεις στο πρόβλημα.

Τα αφηγηματικά κείμενα ασχολούνται με τον πραγματικό κόσμο (άρθρα, αναφορές εφημερίδων, ιστορικά κείμενα) ή με κάποιον φανταστικό, όπου μπορεί να είναι παραμύθια, μυθιστορήματα, έργα επιστημονικής φαντασίας, ιστορίες τρόμου ή περιπέτειας, μύθοι, θρύλοι κ.λπ.)(Aftabi, H., & Moshfegi, A. Discourse Theory).

Τα επιχειρηματολογικά κείμενα έχουν ως στόχο να αλλάξουν τις πεποιθήσεις των αναγνωστών. Συχνά περιέχουν αρνητικές ιδιότητες ή χαρακτηριστικά κάποιου προσώπου, αντικειμένου ή έννοιας και προσπαθούν να πείσουν τους αναγνώστες τους ότι ένα άτομο, αντικείμενο ή μια ιδέα είναι κατά κάποιο τρόπο ανώτερο/α από άλλα.

Σημειώνεται ότι λίγα κείμενα εντάσσονται καθαρά σε έναν μόνο τύπο από τους παραπάνω (Joseph, J. E. (2017)).

2. 5. Ο ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΙΚΑ ΕΙΔΗ

Στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, η πολιτική μετάφραση έχει γίνει αντικείμενο αυξανόμενου ενδιαφέροντος τα τελευταία χρόνια. Η γλώσσα είναι ουσιαστική για τη διεξαγωγή πολιτικής ([Schäffner, 2004](#) , σελ. 117–118) και η πολιτική μετάφραση - ως μέσο για τη διάθεση πληροφοριών πέρα από τα εθνικά σύνορα - παίζει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του πολιτικού λόγου ([Schäffner, 2004](#) , σελ. 120), το οποίο με μια πρωτότυπη έννοια αναφέρεται σε κείμενα που συζητούν «πολιτικές ιδέες, πεποιθήσεις και πρακτικές μιας κοινωνίας ή κάποιου μέρους της» ή σε κείμενα που είναι «κρίσιμα για τη συγκρότηση μιας πολιτικής κοινότητας ή ομάδας» ([Schäffner, 2004](#) , σελ. 119). Στο κινεζικό πλαίσιο, η μετάφραση του πολιτικού λόγου θεωρείται μια σημαντική μορφή «μετάφρασης για τις διεθνείς δημόσιες σχέσεις» ([Lv&Zhou, 2014](#)), το οποίο αναμένεται να βοηθήσει τη διεθνή κοινωνία να κατανοήσει καλύτερα τις στρατηγικές και τις πολιτικές που υιοθετεί η

κινεζική κυβέρνηση στους τομείς της πολιτικής, της οικονομίας, της διπλωματίας, του πολιτισμού και ούτω καθεξής ([Huanetal., 2014](#) , σελ. 5).

Η παρούσα μελέτη διερευνά τις λειτουργικές πτυχές της κινεζικής πολιτικής μετάφρασης από μια προοπτική που βασίζεται στο είδος, χρησιμοποιώντας ένα τρίγωνο παράλληλο σώμα στα κινέζικα, τα ιταλικά και τα αγγλικά. Τα υπό διερεύνηση υλικά είναι τα πρωτότυπα κινεζικά κείμενα του βιβλίου Xi Jinping: The Governance of China (στο εξής XGC)([Xi, 2014a](#)), η ιταλική του μετάφραση (Xi Jinping: Governare la Cina) ([Xi, 2016](#)), και η αγγλική του μετάφραση ([Xi, 2014b](#)). Το βιβλίο αποτελείται από μια σειρά πολιτικών ομιλιών που έγιναν από τον Κινέζο Γενικό Γραμματέα Xi Jinping σε διάφορες περιστάσεις.

Οι αναλυτικές εργαλειοθήκες που αναπτύχθηκαν στην ανάλυση λόγου, η οποία αναφέρεται στη μελέτη της «γλώσσας σε χρήση» (Brown&Yule, 1983), χρησιμοποιούνται συχνά σε μεταφραστικές μελέτες πολιτικών κειμένων, όπως η χρήση του συστήματος αξιολόγησης (π.χ., Li & Xu, 2018), ανάλυση της αναπλαισίωσης του λόγου (π.χ. Zheng&Ren, 2017), η χρήση της μεταβατικότητας και του συστήματος πρακτόρευσης (π.χ., Yu&Wu, 2018), η ανάλυση των μεταλειτουργιών του λόγου (π.χ. Mahdiyanetal., 2013).

Ωστόσο, η προσέγγιση που βασίζεται στο είδος (Bhatia, 1993 ; Biberetal., 2007 ; Swales, 1981 , 1990), που εξετάζει ειδικότερα τους επικοινωνιακούς σκοπούς και τη ρητορική δομή ενός είδους, σπάνια έχει εφαρμοστεί στις μεταφραστικές μελέτες.

Η ανάλυση ειδών εμφανίστηκε τη δεκαετία του 1980 και αντιπροσωπεύει έναν σημαντικό κλάδο της ανάλυσης λόγου. Η παρούσα μελέτη χρησιμοποιεί την προσέγγιση που βασίζεται στο είδος, για να αναδείξει τις βασικές επικοινωνιακές λειτουργίες του είδους των πολιτικών λόγων, με στόχο να διερευνήσει τα βασικά λειτουργικά στοιχεία του, τα οποία θα αποτελέσουν το επίκεντρο για περαιτέρω ανάλυση ως προς τη μεταφραστική μετατόπιση, δηλαδή τις αλλαγές που συμβαίνουν σε μια μεταφραστική διαδικασία. Εστιάζοντας την έρευνα στη μετάφραση βασικών γλωσσικών στοιχείων που χρησιμοποιούνται για την πραγματοποίηση των λειτουργιών λόγου ενός είδους.

2. 6. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Οι πολιτικοί χειρίζονται τον λόγο και χρησιμοποιούν επιχειρήματα, δημόσιες δηλώσεις και ομιλίες, φυλλάδια και μανιφέστα. Ο τρόπος που εκφράζονται, μέσω αυτών, καθορίζει το ποιόν τους, την αποδοχή τους και διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για το αν θα χρησιμοποιηθούν επιτυχημένα ή όχι. Η σιωπή για έναν πολιτικό είναι ένα μεγάλο μειονέκτημα καθώς, μέσω του λόγου κατορθώνει να επηρεάσει τις μάζες(Olson, G., &Corland, S. (2016).

Έτσι, οι επικοινωνιολόγοι μπορεί να μην παίρνουν τη ζωή τους στα χέρια τους, όταν εκδίδουν δελτία τύπου ή συνομιλούν με δημοσιογράφους, αλλά σίγουρα κρατούν στα χέρια τους τη σταδιοδρομία των πολιτικών αφεντικών τους. Η χρήση ενός νευρικού τίτλου ή ενός αμφιλεγόμενου μηνύματος, για να προσελκύσει την προσοχή, είναι συχνά απαραίτητη, αλλά θέλει πολλή προσοχή και σωστή κρίση γιατί μπορεί να οδηγήσει σε αντίθετα αποτελέσματα (Douglas, F. M. (2021).

Η φύση του συνεχώς μεταβαλλόμενου κύκλου των πολιτικών ειδήσεων σημαίνει μια ατέλειωτη ποικιλία και πρόκληση για τους εμπλεκόμενους. Οι πολιτικές σταδιοδρομίες ανεβαίνουν και πέφτουν, αλλά ο χειρότερος χαρακτηρισμός για έναν πολιτικό είναι να είναι ανώνυμος ή διακριτικός. Επομένως, η επικοινωνία στην πολιτική έχει πολύ μεγάλη σημασία(Charpelle, C. A. (2016).

Το να γράψεις μια ομιλία δεν είναι το ίδιο με το να γράψεις ένα δελτίο τύπου ή ακόμα και ένα blog. Κάθε τύπος απαιτεί μια διαφορετική προσέγγιση, διαφορετικές δεξιότητες αλλά σε κάθε περίπτωση, την ευαισθητοποίηση του κοινού. Οι καλές ομιλίες είναι χρονοβόρες: η έρευνα, η δομή, ο τόνος, το ύφος, η γλώσσα συνδυάζονται, για να δημιουργήσουν τον κατάλληλο αντίκτυπο στο ακροατήριο και να πείσουν με την ωμή δύναμη επιχειρημάτων. Οι προσδοκίες πριν από τις ομιλίες είναι υψηλές, γιατί από αυτό εξαρτώνται η φήμη και η καριέρα των πολιτικών προσώπων ή ακόμα και των κομμάτων ή φορέων που αυτά εκπροσωπούν.

Αναμφισβήτητα, υπάρχουν ομιλίες στις οποίες διακυβεύεται το μέλλον μιας ολόκληρης χώρας. Κάθε λέξη και απόχρωση πρέπει να ζυγίζεται προσεκτικά και να εξετάζεται από όλες τις πλευρές(Platonov, K., &Svetlov, K. (2021, January).

Τα δελτία τύπου μπορεί να είναι εξίσου δύσκολο να γραφτούν, όχι επειδή χρειάζονται πολύ χρόνο για να προετοιμαστούν αλλά επειδή πρέπει να είναι ιδιαίτερα σύντομα σε έκταση και συνάμα περιεκτικά. Εκείνοι των οποίων το επάγγελμα είναι να μιλούν για κάθε είδους θέματα και σε κάθε είδους ακροατήριο δεν είναι πάντα άτομα που διευκολύνονται στη σύμπτυξη των νοημάτων, αλλά άτομα που έχουν μακροπερίοδο λόγο και πλούτο σκέψεων και επιχειρημάτων, που δύσκολα περιχαράσσονται στις λίγες λέξεις που απαιτούν τα δελτία τύπου. Τα γεγονότα παρουσιάζονται πιο επιδερμικά και τα συμπεράσματα συνοψίζονται στα απολύτως απαραίτητα. Οτιδήποτε περιττό απορρίπτεται, για να πάρει ο δημοσιογράφος το μήνυμα όσο πιο αποτελεσματικά γίνεται. Είναι το αντίθετο από τη συγγραφή μιας ομιλίας, αποτελώντας, με έναν διαφορετικό τρόπο, πρόκληση για τους επικοινωνιολόγους ή τους πολιτικούς. Οι δημοσιογράφοι κατακλύζονται από πληροφορίες από όλες τις πλευρές και θα προσελκύονται μόνο από τις πιο συνοπτικές και πειστικές που αναφέρονται(Chapelle, C. A. (2016).

2. 7. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΓΛΩΣΣΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΛΟΓΟ

Η πολιτική γλώσσα, ως μέσο επικοινωνίας των γεγονότων του πολιτικού στίβου, αντιπροσωπεύει μια εμφατική συμβολική διάσταση. Οι γλωσσικές συνάψεις είναι επιρρεπείς στο να εκφράσουν, με διαφορετικούς τρόπους, τις σχέσεις μεταξύ των συμμετεχόντων στην επικοινωνιακή πράξη, τις ιεραρχίες μέσα στην ίδια πολιτική ομάδα και τη σύμπνοια με τη μια ή την άλλη ιδεολογία. Η πολιτική χρησιμοποιεί τις κατάλληλες λέξεις, για να εκφράσει τις σχέσεις εξουσίας, και η κάθε λέξη, με τη σειρά της, χρησιμεύει για την εδραίωση μιας θέσης στη σχέση εξουσίας(Platonov, K., & Svetlov, K. (2021, January).

Από την άποψη αυτή, η περιγραφή της πολιτικής γλώσσας γίνεται συχνά με έναν τρόπο πιο υποτιμητικό, ούσα στενά συνδεδεμένη με όρους όπως η χειραγώγηση και η κρυψίνια. Έχοντας ως απώτερο στόχο την ανάληψη και τη διαχείριση της εξουσίας, η πολιτική γλώσσα φέρει το αποτύπωμα της πραγματιστικής της παγίωσης, αποκτώντας μια ξεχωριστή φυσιογνωμία μεταξύ των άλλων τύπων γλώσσας. Το πολιτικό δόγμα επιβάλλει συγκεκριμένες λεκτικές εκδηλώσεις στους ομιλητές, θέτοντας υπό απαγόρευση θέματα και εκφράσεις που έρχονται σε αντίθεση με αυτό. Η πολιτική γλώσσα δημιουργεί δεσμούς μεταξύ ανθρώπων που

μοιράζονται την ίδια ιδεολογία και, ταυτόχρονα, τους διαφοροποιεί από την υπόλοιπη κοινότητα, καθιστώντας ένα διακριτικό σήμα για την πολιτική ομάδα στην οποία ανήκει ο ομιλητής και την αξία που προωθείται στο πλαίσιο της. Η ταυτότητα της πολιτικής γλώσσας, ως αντανάκλαση της αναλογίας της ουσίας του ανθρώπου και της κοινωνικοπολιτικής δομής της ύπαρξής του, δομείται παραπέμποντας στην πραγματιστική διάσταση που διέπει τις λεκτικές εκδηλώσεις από το πολιτικό πεδίο, μέσα από το συγκεκριμένο φαινόμενο (Guyer, J. J., Briñol, P., Vaughan-Johnston, T. I., Fabrigar, L. R., Moreno, L., & Petty, R. E. (2021).

Σε αντίθεση με άλλα είδη επικοινωνίας, στα οποία η πληροφοριακή λειτουργία είναι προτεραιότητα, η πολιτική κοινότητα χαρακτηρίζεται από την πειθώ. Η πολιτική γλώσσα έχει συγκρουσιακό χαρακτήρα, παραπέμποντας μόνιμα στη λεκτική πρόκληση των πολιτικών αντιπάλων ή στο να δοθεί έμφαση στις προηγούμενες λεκτικές εκδηλώσεις του ίδιου πομπού. Παρά την εγγύτητα με τη δημοσιογραφική γλώσσα ή με τη γλώσσα της νομικής, η πολιτική γλώσσα ορίζεται μέσα από συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, τόσο στο επίπεδο του περιεχομένου που προσεγγίζεται όσο και στο επίπεδο της έκφρασης (Labuschagne, P. A. (2017).

2. 8. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΛΩΣΣΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΛΟΓΟ

Τα παραγλωσσικά στοιχεία αφορούν τη διαδικασία επικοινωνίας, αποστολής και λήψης μηνυμάτων χωρίς λέξεις. Τα συναισθήματά μας μπορούν να εκφραστούν προς κάθε αποδέκτη, ανεξαρτήτως γλώσσας ομιλίας, χωρίς να χρειάζεται καν να ανοίξουμε το στόμα μας. Μπορούμε να ακούσουμε τις λέξεις μέσα από τα μάτια μας, χάρη στη μη λεκτική γλώσσα. Η χρήση χειρονομιών είναι ουσιαστικό στοιχείο κάθε πράξης επικοινωνίας, γιατί το σώμα δεν μπορεί να μην επικοινωνεί και αυτό παράλληλα με τη γλώσσα. (Platonov, K., & Svetlov, K. (2021, January).

Τα παραγλωσσικά στοιχεία μπορεί να εκφέρονται με χειρονομίες και με την απτική επικοινωνία, δηλαδή την αφή. Η στάση ή η γλώσσα του σώματος, η οπτική επαφή και οι εκφράσεις του προσώπου είναι επίσης τρόποι μη λεκτικής επικοινωνίας.

Το 1971 ο Albert Mehrabian έθεσε τα αξιώματα της σημασίας των παραγλωσσικών στοιχείων στη διαδικασία επικοινωνίας. Ο Mehrabian ισχυρίζεται ότι η προσοχή μας δίνεται σε τρία στοιχεία στην πρόσωπο με πρόσωπο επικοινωνία: στο λεκτικό, στη

φωνητική και στην οπτική, βάσει μιας αναλογίας «7% -38% -55%», δηλαδή, μόνο το 7% πηγαίνει στις λέξεις. Το 38% του μηνύματος μεταφέρεται με τον τόνο της φωνής και το 55% αποτελείται από επικοινωνία με τη γλώσσα του σώματος. Εάν τα τρία αναφερόμενα στοιχεία δεν είναι ομοιόμορφα, ο παραλήπτης του μηνύματος μπορεί να εκνευριστεί από την ασυνέπεια και την ασυμφωνία του ληφθέντος μηνύματος, θεωρώντας ότι το μήνυμα στερείται εγκυρότητας ή ειλικρίνειας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όταν ένα λεκτικό μέρος του μηνύματος δεν είναι ξεκάθαρο, ο παραλήπτης είναι πιθανό να εμπιστεύεται τη μη λεκτική επικοινωνία που ακολουθεί το προφορικό μήνυμα (Guyer, J. J., Briñol, P., Vaughan-Johnston, T. I., Fabrigar, L. R., Moreno, L., & Petty, R. E. (2021).

Ωστόσο, αυτή η αναλογία 7-38-55 του Mehrabian έχει επικριθεί ευρέως επειδή σχετίζεται με την επικοινωνία που συνδυάζεται με τα θετικά και τα αρνητικά συναισθήματα, ενώ, επειδή οι άνδρες δεν συμμετείχαν στη μελέτη, σχετίζεται μόνο με τις γυναίκες. Ωστόσο, η αναλογία δεν πρέπει να σχετίζεται με όλες τις επικοινωνιακές καταστάσεις. Επιπλέον, για πολλούς λόγους, η έκφραση μη λεκτικής συμπεριφοράς που χρησιμοποιείται, συχνά έχει βρεθεί ότι έχει λανθασμένα στοιχεία εκ παραδρομής, όχι σκόπιμα: παραγλωσσικά ή φωνητικά φαινόμενα, παύσεις και σφάλματα ομιλίας, ένταση και εύρος συχνοτήτων, διάρκεια και ρυθμός κ.λπ. Υπάρχουν πέντε κύριες κατηγορίες που προτάθηκαν από τους Ekman και Friesen (1969) που απεικονίζουν ορισμένες από τις λειτουργίες των παραγλωσσικών στοιχείων στον πολιτικό λόγο: *Amblem*, *illustrator*, *display*, *ρυθμιστές* και *adaptors*. (Chapelle, C. A. (2016).

- Τα εμβλήματα είναι μια περιορισμένη κατηγορία μη λεκτικών πράξεων που μπορούν να εκφραστούν με ακρίβεια με λέξεις (χειραψία, συνοφρύωμα και χαμόγελο).
- Το *Illustrator*, ως τμήμα της ομιλίας, δηλώνει έμφαση (κινήσεις χεριών και κεφαλιού μετά από τονισμένες λέξεις, καθώς και χειρονομίες κατάδειξης κ.λπ.).
- Οι ρυθμιστές είτε ξεκινούν είτε τερματίζουν την ομιλία σε μια συγκεκριμένη κατάσταση (έλεγχος ή παρακολούθηση της ομιλίας άλλου ατόμου).

- Οι προσαρμογείς σχετίζονται με την ικανοποίηση των σωματικών αναγκών (για παράδειγμα, ξύσιμο κεφαλιού).

Σύμφωνα με τον Argyle, έχουμε πέντε βασικές λειτουργίες της μη λεκτικής γλώσσας του σώματος στην επικοινωνία των ανθρώπων, που ισχύει και για τον πολιτικό λόγο(Wodak, R., &Forchtner, B. (Eds.). (2018):

- μετάδοση συναισθημάτων και διαπροσωπικών στάσεων,
- συνοδεία ομιλίας κατά τη διαχείριση των συνθημάτων
- αλληλεπίδραση μεταξύ του ομιλητή και του παραλήπτη του μηνύματος
- αυτοπαρουσίαση
- τελετουργίες (π. χ. χαιρετισμοί).

Επίσης, υπάρχουν έξι τρόποι με τους οποίους τα μη λεκτικά μηνύματα αλληλεπιδρούν με τα λεκτικά(Chapelle, C. A. (2016):

- Επανάληψη: μια δήλωση υποστηρίζεται από τη γλώσσα του σώματος ή με χειρονομίες.
- Σύγκρουση: αυτό που λέγεται αντικρούεται από τη γλώσσα του σώματος.
- Συμπλήρωση: ο προφορικός λόγος ενισχύεται από μια γνήσια συμπεριφορά.
- Αντικατάσταση: χρησιμοποιείται μια μη λεκτική επικοινωνία αντί για λεκτική
- Τονισμός: μια άποψη τονίζεται από τη γλώσσα του σώματος(κινήσεις κεφαλιού και χειρονομίες που χρησιμοποιούνται συχνά για το σκοπό αυτό).
- Ρύθμιση: η κάλυψη σημειώνεται από μη λεκτική επικοινωνία, ενώ επίσης η ροή της επικοινωνίας ρυθμίζεται από τα παραγλωσσικά στοιχεία.

Επιπλέον, η σημασία των τελευταίων, που δεν πρέπει να θεωρείται δευτερεύουσας σημασίας, έγκειται στο γεγονός ότι μεταφέρει τις πληροφορίες, επεξεργάζεται και συγχρόνως παράγει μηνύματα μαζί με το λεκτικό μέρος της επικοινωνίας. Ας μην ξεχνάμε ότι τα συναισθήματα και οι εντυπώσεις ελέγχονται και εκφράζονται από αυτά(Mraoui, R. (2020).

Β΄ ΜΕΡΟΣ-ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ

1^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1.1. Παράμετροι και περιορισμοί έρευνας

Το χρονικό διάστημα που αποτελεί την περιοχή εντοπισμού και αλίευσης των δηλώσεων είναι από τον χειμώνα του 2018 έως και τις αρχές του 2019- όπου επικυρώθηκε επίσημα η συμφωνία.

Ο αριθμός των δηλώσεων που έλαβαν χώρα κατά το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα υπήρξε μεγάλος και από τις δύο πλευρές, αφού υπήρχε και το «πιεστικό» ενδιαφέρον των ΜΜΕ όχι μόνο των εμπλεκομένων εθνικών ενημερωτικών δικτύων αλλά και των διεθνών. Έτσι, η επιλογή αυτών που θα αποτελέσουν την πηγή άντλησης των δεδομένων προς επεξεργασία και σύγκριση, έχει βασιστεί στα παρακάτω στοιχεία/παραμέτρους:

1. την επισημότητα της δήλωσης, όσον αφορά τον χώρο
2. τους αποδέκτες που είχε
3. την σχεδόν αποκλειστική αναφορά στη Συμφωνία και όχι σε άλλο θέμα μη σχετικό
4. τη σχετικά ικανή, σε έκταση λέξεων, δήλωση
5. τη δυνατότητα άντλησης παραγλωσσικών στοιχείων μέσω εικόνων, βίντεο, κινήσεων.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί πως η ανάλυση των δηλώσεων του κ. Ζάεφ στηρίχθηκε στην ταυτόχρονη μετάφραση στην ελληνική ή αγγλική γλώσσα. Θεωρούμε ότι υπήρξε ακριβής και χωρίς τυχόν παρανοήσεις ή και παραλείψεις.

1.2. Σκοπός έρευνας

Η Συμφωνία των Πρεσπών αποτέλεσε τόσο ένα πολιτικό όσο και ένα επικοινωνιακό συμβάν που συζητήθηκε, κρίθηκε, επικρίθηκε, εγκωμιάστηκε. Ωστόσο για καθέναν από τους παραπάνω λόγους η κοινή γνώμη επηρεάστηκε άλλοτε θετικά άλλοτε

αρνητικά ίσως και ουδέτερα. Σε αυτό συνετέλεσε κυρίως η παρουσία των δύο πρωθυπουργών τόσο με τα λεγόμενά τους όσο και με τη μη λεκτική τους επικοινωνία. Και τούτο διότι η συνολική αποτίμηση της μεταβίβασης των μηνυμάτων που απέστειλαν οι πολιτικοί αρχηγοί προήλθε από το πόσο μπόρεσαν, πέρα από τα λεγόμενά τους μέσω και της στάσης του σώματός τους, των κινήσεών τους, τις εκφράσεις τους γενικότερα, να πείσουν για αυτό που πρέσβευαν.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να επιχειρηθεί η ανάλυση τόσο της γλωσσικής όσο και της παραγλωσσικής παρουσίας των δύο πρωθυπουργών πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την υπογραφή της Συμφωνίας. Αυτό θα αντληθεί μέσα από συνεντεύξεις, δηλώσεις, διαγγέλματα αλλά και απαντήσεις που έδωσαν σε ερωτήσεις δημοσιογράφων των ΜΜΕ.

Τα μηνύματα που απεύθυναν αναφερόμενοι στη Συμφωνία, σε επίσημες τελετές ή εκδηλώσεις με σημαντικό εθνικό ή διακρατικό ενδιαφέρον, θα διερευνηθούν ώστε να διαπιστωθεί αν ήταν αρχικά επαρκή και πειστικά. Στη συνέχεια, αν όντως ήταν συμβατά και αν επαληθεύονταν/υποστηριζόταν και από την κίνηση, συμπεριφορά και παραγλωσσική στάση των δύο αρχηγών κρατών.

1.3. Σημασία έρευνας

Η Συμφωνία των Πρεσπών, ως ένα επικοινωνιακό συμβάν, μακριά από εθνικές ή πολιτικές διαστάσεις που σαφώς εμπεριέχει, ήταν η αφορμή για τη μελέτη αυτής της πτυχής του. Η διαμόρφωση της κοινής γνώμης μέσω της αποδοχής των μηνυμάτων από τους πομπούς- πρωθυπουργούς, θα μπορούσε να μας «δείξει» αν όντως η πειθώ των προφορικών λεγομένων ενισχύεται λίγο ή περισσότερο από την παραγλωσσική επικοινωνία: από τη γλώσσα του σώματος, τις εκφράσεις του προσώπου ή/και από τη στάση απλώς των ομιλούντων.

Έτσι, μπορούμε να βγάλουμε συμπεράσματα για το πώς κατάφεραν να αλληλεπιδράσουν επικοινωνιακά με το κοινό τους οι συγκεκριμένοι πρωθυπουργοί, αν έγιναν πειστικοί, αν «κέρδισαν τις εντυπώσεις». Με γνώμονα αυτά θα μπορούμε να συγκρίνουμε αργότερα παρόμοιες καταστάσεις και να εξάγουμε συμπεράσματα για το αν υπήρξε μικρό, μεγάλο ή το μέγιστο

επικοινωνιακό όφελος για ένα πρόσωπο που επιδίωξε να πείσει ή/και να μεταπείσει ένα κοινό για την ορθότητα αυτών που πρεσβεύει, έχοντας αξιοποιήσει εκτός από τον ρητορικό του λόγο και την λοιπή του συμπεριφορά, ως παρουσία. Είναι λοιπόν χρήσιμο να γνωρίζουμε τι έχουν επιστρατεύσει επικοινωνιακά σημαντικά πρόσωπα-πολιτικοί, καλλιτέχνες, επιχειρηματίες, για να πετύχουν την αποτελεσματικότερη μετάδοση των μηνυμάτων τους και την αποδοχή αυτών.

1.4. Ερευνητικά Ερωτήματα

Με βασική αρχή τα παραπάνω θα γίνει προσπάθεια στην ερευνητική διαδικασία να διαπιστωθεί αν όντως οι δύο πρωθυπουργοί μπόρεσαν να πείσουν τους αποδέκτες τους για τα λεγόμενά τους. Αν όντως η προφορική επιλογή γλωσσικών στοιχείων-κειμένων-φράσεων-λέξεων που επέλεξαν σε συγκεκριμένες όπως προανέφερα περιστάσεις, συνδυάστηκε αρμονικά με τη γλώσσα του σώματός τους ώστε να ολοκληρώνεται το μήνυμα που επιδίωκαν να αποστείλουν.

Συγκεκριμένα, θα διερευνηθούν και στη συνέχεια θα συγκριθούν στοιχεία από τα επικοινωνιακά μηνύματα των δύο πρωθυπουργών όπως:

- Ο καλλωπισμός/ ενδυμασία του σώματος
- Το γλωσσικό ύφος των κειμένων/ φράσεών τους
- Η χρήση ρηματικών χρόνων και προσώπων, συγκεκριμένων λέξεων ή επαναλήψεων
- Η βλεμματική επαφή και οι εκφράσεις του προσώπου
- Οι χειρονομίες
- Η στάση χεριών και ποδιών

1.5. Η Ερευνητική υπόθεση

Η σημασία που είχε αποδοθεί από τους δύο πρωθυπουργούς στη Συμφωνία φαίνεται από τις συνεχείς τους αναφορές σε αυτήν ήδη από νωρίς, μήνες δηλαδή πριν την υπογραφή της. Σε κάθε εμφάνισή τους, τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε διεθνές, γινόταν αναφορά σε αυτό που επρόκειτο να συμβεί. Και ήδη οι αρχηγοί προανήγγειλαν με ενθουσιασμό τη σύναψη αυτής της συμφωνίας. Οι λεκτικές αναφορές τους συνοδευόταν από ενθουσιασμό, που η γλώσσα του σώματος μαρτυρούσε, προκειμένου να επηρεάσουν το κοινό τους. Κατά τη διάρκεια της τελετής, λίγο πριν και λίγο μετά, δημιουργήθηκαν συναισθήματα που θα δούμε πώς τα διαχειρίστηκαν οι δύο μεριές.

Πολλά μηνύματα ελήφθησαν και από τον ενδυματολογικό κώδικα που ακολούθησαν οι πρωταγωνιστές, ώστε να ενισχύσουν τη θετική τους εικόνα και τη σιγουριά τους για το αποτέλεσμα της συμφωνίας: πριν, κατά τη διάρκεια αλλά και μετά την υπογραφή της.

Η στάση του σώματος έπαιξε σημαντικό ρόλο στην όλη προσπάθεια για επιτυχημένη μετάδοση της μεγάλης σημαντικότητας που τόνιζαν ότι θα είχε η συμφωνία για τα δύο κράτη. Τα διακρατικά συμφέροντα που προωθούσαν και συνεχώς υποστήριζαν στα λεκτικά τους μηνύματα αναμένεται να διακρίνουμε κατά πόσο συμβάδιζαν με τα μη λεκτικά. Θα εντοπίσουμε πόσο καλά προετοιμασμένοι ήταν, ώστε να προαναγγείλουν, να φτάσουν σε συμφωνία και να υποστηρίξουν με τη συνολική τους συμπεριφορά το νόημα αυτών που υποστήριζαν προφορικά.

1.6. Αποτελέσματα

Τα αποτελέσματα που θα εξαχθούν θα προκύψουν από τη γλωσσική και παραγλωσσική ανάλυση των δηλώσεων, δέκα σε αριθμό, που προέβησαν οι δυο πρωθυπουργοί πριν και μετά την υπογραφή της συμφωνίας. Όσα δηλαδή είχαν δηλώσει για τη συμφωνία σε σημαντικές εθνικές ή διεθνείς παρουσίες τους και είχαν πολλούς αποδέκτες. Επίσης θα γίνει ανάλυση της τελετής υπογραφής της συμφωνίας και οι πρώτες κοινές δηλώσεις τους. Πώς ήταν ενδυματολογικά οι δύο

πρωθυπουργοί, ποια η στάση του σώματός τους, οι μεταξύ τους χειραψίες, τι ακριβώς είπαν και πώς το υποστήριξαν με τις κινήσεις και εκφράσεις τους.

2°ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΛΟΓΙΑ ΚΑΘΕ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ- ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΘΕ ΟΜΙΛΙΑΣ ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΛΩΣΣΙΚΑ

2.1. 1ο ΒΙΝΤΕΟ

Κοινές δηλώσεις των δύο πρωθυπουργών στο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ στο Νταβός για την επερχόμενη Συμφωνία των Πρεσπών(ανάλυση κάθε δήλωσης γλωσσικά- παραγλωσσικά)

Ημερομηνία :24/1/2018

Πηγή:<https://www.cnn.gr/politiki/story/114800/tsipras-oxi-mono-lysi-toy-onomatologikoy-alla-kai-sterees-dimereis-sxeseis>

πηγή:ΑΠΕ-ΜΠΕ/ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΛΕΣΙΔΗΣ

1η Δήλωση-κ. Τσίπρας

Περί τις δύομιση ώρες κράτησε η συνάντηση που είχε ο Έλληνας πρωθυπουργός, Αλέξης Τσίπρας, με τον πρωθυπουργό της γειτονικής χώρας, Ζόραν Ζάεφ, στο Νταβός.

2.2. ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΕΙΔΟΣ

Με δήλωση ο κ. Τσίπρας θέλησε να ενημερώσει τους παρόντες δημοσιογράφους αλλά και όλους τους Έλληνες για το αποτέλεσμα της συζήτησης που είχε με τον αντίστοιχο ομόλογό του κ. Ζάεφ. Η συζήτηση αφορούσε τη διακρατική συμφωνία που προτίθενται να υπογράψουν οι δύο πρωθυπουργοί σε σύντομο χρονικό διάστημα. Ήδη είχαν αρχίσει διαπραγματεύσεις εδώ και αρκετούς μήνες και τώρα στο Νταβός, με αφορμή τη συνάντησή τους, διευκρίνισαν σημεία που είναι αμφιλεγόμενα για τα δύο κράτη και συμφώνησαν τις θέσεις τους σε βασικά εθνικά ζητήματα. Η δήλωση ξεκίνησε με χαιρετισμό, υπήρχε στη συνέχεια παράθεση όσων συμφωνήσανε κατά τη συνάντηση και τελείωσε με μια ευχή για το μέλλον των δύο χωρών.

ΥΦΟΣ

Το ύφος της δήλωσης υπήρξε σοβαρό και επίσημο. Άλλωστε ο χώρος που φιλοξενήθηκαν και συνομίλησαν ήταν διεθνούς κύρους. Ο κ. Τσίπρας μίλησε στα ελληνικά και υπήρχε μετάφραση στα αγγλικά, μετά το τέλος κάθε πρότασής του. Βέβαια σε κάποια σημεία, γίνεται οικείο, όταν αποκαλεί με το μικρό όνομα τον ομόλογό του, όπως και εξομολογητικό, όταν εκφράζει τις σκέψεις/ανησυχίες του.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Στη δήλωση του κ. Τσίπρα βρίσκουμε σε πλειοψηφία τη χρήση του α' πληθυντικού 21 φορές, γεγονός που δείχνει τον ίδιο να συμμετέχει σε αυτό που περιγράφει. Τονίζεται έτσι η συλλογικότητα, η καθολική δράση και οι από κοινού ενέργειες που έχουν προηγηθεί ή θα ακολουθήσουν. Επίσης, φαίνεται η ταύτιση με τις αποφάσεις/ενέργειες/γεγονότα που παρουσιάζονται. Ακούστηκαν: «πρέπει να βρούμε λύση, να προχωρήσουμε, να θέσουμε τις σχέσεις». Με το α' ενικό, που εντοπίζεται 11 φορές, ο πομπός- κ. Τσίπρας, μοιράζεται τις ανησυχίες του και η δήλωσή του αποκτά πιο οικεία διάθεση. Όπως και όταν εκφράζει τις πεποιθήσεις του ή τις σκέψεις του, γίνεται και εξομολογητικό. Παράδειγμα αποτελούν οι εκφράσεις: «είμαι πεπεισμένος, θέλω να σας διαβεβαιώσω, με αυτές τις σκέψεις, και το λέω αυτό, γνωρίζω πολύ καλά, με τον Ζόραν».

ΕΠΙΛΟΓΗ ΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

Στη δήλωση διακρίνονται ρήματα σε ενεστώτα χρόνο 18 φορές. Η συμφωνία δεν έχει υπογραφεί ακόμη, είναι στο στάδιο της προετοιμασίας, όμως τώρα, αυτή τη χρονική περίοδο, γίνονται οι διαπραγματεύσεις, οπότε είναι λογικό να χρησιμοποιείται αυτή η χρονική βαθμίδα. Κάποια ρήματα που ακούστηκαν ήταν: «αγωνιζόμαστε, θέλουμε, έχουμε, πιστεύω, λέω». Ο αόριστος επίσης συναντάται πιο συχνά, σε 24 ρήματα, αφού περιγράφονται διαδικασίες που έχουν προηγηθεί εδώ και καιρό. Δείχνουν πως έχουν τελειώσει και βάσει αυτών συμβαίνουν τα παρόντα: «ανταλλάξαμε, συμφωνήσαμε, ανακοίνωσα». Επίσης υπάρχει και μελλοντικός χρόνος αλλά σε πολύ μικρότερη συμμετοχή, 4 φορές: «δεν θα αφήσουμε, θα εντατικοποιηθούν, θα ήθελα, θα δημιουργήσει».

ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

Συγκεκριμένα εντοπίσαμε τις παρακάτω συνδετικές φράσεις ή και λέξεις που μάς δείχνουν:

- Αντίθεση: «χωρίζουν- ενώνουν»
- Δεοντολογία: «χρειάζεται, που σημαίνει, πρέπει, προκειμένου όμως, ΕΕ, ΝΑΤΟ, με ισχύ έναντι όλων, θέλω να τους διαβεβαιώσω, σκεπτικισμό, ρεαλισμό »
- Παρόμοια/ανάλογη σημασία: «έχουμε επιθυμία-θέλουμε, πρέπει-χρειάζεται, στο σύνολο-σε όλες του τις μορφές, εκφράσω την πεποίθηση- Βαθιά μου πεποίθηση- Γνωρίζω πολύ καλά»
- Συνδέσμους αιτίας: «για να, αλλά, όμως, γι αυτό, γιατί»
- Επιρρήματα χρονικά: «στο μέλλον/ κατά τη διάρκεια / άμεσα»

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΛΕΞΕΩΝ-ΕΚΦΡΑΣΕΩΝ

Η επανάληψη συγκεκριμένων λέξεων ή φράσεων ακολουθείται από πολλούς πολιτικούς στις ομιλίες τους. Και τούτο διότι με την επανάληψη συνήθως επιτυγχάνεται η αποτύπωση αυτών στην μακροχρόνια μνήμη των ακροατών. Έτσι, είναι θα λέγαμε ένα «κόλπο» το να επιλέγουν τις ίδιες λέξεις. Γίνεται δηλαδή

εσκεμμένα και συστηματικά, ώστε να φορτίσουν συναισθηματικά τον λόγο τους και να επηρεάσουν τα πλήθη. Εντοπίσαμε λοιπόν κάποιες λέξεις και φράσεις που επανέλαβε στη δήλωσή του:

- Οι λέξεις «βρούμε- θέλουμε- προκλήσεις-πεποίθηση-ειλικρινή-σταθερότητα-προωθήσουμε» από 2 φορές
- Η λέξη «σημερινή » 4 φορές
- Η φράση « στέρεα θεμέλια- Γείτονος χώρας» 2 φορές

2.3. ΠΑΡΑΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Ο καλλωπισμός/ ενδυμασία του σώματος

Στη συνάντηση αυτή ο πρωθυπουργός φοράει σκούρο μπλε κοστούμι με λευκό πουκάμισο. Γενικά, το σκούρο κοστούμι, όταν συνοδεύεται και με γραβάτα, θεωρείται πως είναι επίσημο ένδυμα και φοριέται σε χώρους με κύρος. Το μπλε χρώμα ενισχύει την αξιοπιστία και τη σοβαρότητα του ατόμου που το φορά. Ο κ. Τσίπρας, από πεποίθηση, όπως έχει πει, δεν φοράει γραβάτες, όπως και τη συγκεκριμένη μέρα. Το λευκό χρώμα στο πουκάμισο εκπέμπει αγαθή διάθεση, καθαρότητα και απλότητα. Στο αριστερό του χέρι φοράει ρολόι, μαύρου χρώματος(smartphone).

- Η βλεμματική επαφή και οι εκφράσεις του προσώπου

Η βλεμματική επαφή δεν είναι εστιασμένη στον φακό εκτός από λίγες φορές και με πολύ μικρή διάρκεια. Σε όλη τη δήλωσή του δεν έχουμε άμεση, ευθεία βλεμματική επαφή με τον κ. Ζάεφ εκτός από την αρχή και στο τέλος, κατά τη διάρκεια της κάθετης χειραψίας (εικόνα 1). Χαμογέλασε συγκρατημένα στην αρχή και στο τέλος και σούφρωσε τα φρύδια του αρκετές φορές δείχνοντας αγωνία και ανησυχία.

Εικόνα 1

Τις περισσότερες φορές παρατηρήσαμε ότι κοιτούσε προς τα κάτω ή είχε το βλέμμα του στραμμένο μεν δεξιά αλλά όχι προς το πρόσωπο του κ. Ζάεφ. Αυτό μαρτυρά αγχώδη κατάσταση και λιγότερη ίσως σιγουριά για τα λεγόμενά του.

- Οι χειρονομίες- στάση χεριών και ποδιών

Η στάση του σώματος του κ. Τσίπρα δεν ήταν ευθυτενής αλλά την περισσότερη ώρα γέρνει ο κορμός του όπως και το κεφάλι του προς τη δεξιά πλευρά του. Αυτό μπορεί να ερμηνευτεί ως διάθεση φιλικότητας και θετική πρόθεση για επίτευξη συνεργασίας. Αυτό ενισχύεται επίσης και από τις κινήσεις του δεξιού χεριού του με ανοιχτή παλάμη, προς τα δεξιά του, προς τον συνομιλητή του.

Η ανοιχτή παλάμη μάς δίνει την εντύπωση πως υπάρχει εμπιστοσύνη μεταξύ τους και προτρέπει για ενθάρρυνση σε αντίθεση με μια κλειστή παλάμη χεριού. Η τελευταία επιστρατεύτηκε από τον Έλληνα πρωθυπουργό δύο φορές επιδεικνύοντας σιγουριά και μια εικόνα με δύναμη εξουσίας (DePauloetal., 1978).

Η θέση των χεριών και οι κινήσεις με αυτά μπορούν λοιπόν να μας δώσουν πληροφορίες, σύμφωνα με τον Allan Pease (1991), για τα συναισθήματα του ομιλούντος. Έτσι, παρατηρήσαμε ότι ο κ. Τσίπρας κατά τη διάρκεια της μετάφρασης και της ομιλίας του κ. Ζάεφ, κρατούσε τα χέρια του σφιγμένα στο ύψος της μέσης. Αυτό μπορεί να ερμηνευτεί ως αυτοπεποίθηση και σιγουριά. Σχεδόν πάντα κουνούσε τα χέρια του, και τα δύο ταυτόχρονα, ιδίως όταν ξεκινούσε μετά το τέλος της μετάφρασης. Δηλαδή σηκώνει τα χέρια του κατακόρυφα με ανοιχτές παλάμες

υποδηλώνοντας ειλικρίνεια (εικόνα 2). Τέλος κούνησε και αρκετές φορές το ένα χέρι του, προτάσσοντάς το προς τον ομόλογό του, δεξιά του. (εικόνα 3)

Εικόνα 2

Εικόνα 3

2.4. Επιπλέον παρατηρήσεις

Μετά την πρώτη περίοδο λόγου του παρατηρήσαμε ότι κάθε φορά έπινε νερό. Στην τελευταία, έκανε την κίνηση να πάρει το ποτήρι αλλά βλέποντας ότι είναι άδειο το τοποθέτησε λίγο πιο δίπλα. Αυτό δείχνει την ύπαρξη νευρικότητας ή μη ολοκληρωμένης προετοιμασίας του. Και ενισχύεται αυτό και από το γεγονός ότι κάθε λίγα λεπτά «έριχνε» ματιές στις σημειώσεις του και τις «τακτοποιούσε». Επίσης, διόρθωσε το πουκάμισό του και ακούμπησε-ελαφρό τρίψιμο – τη μύτη του.

2.4. Γενική αποτίμηση

Ο κ. Τσίπρας δεν εναρμόνισε ολοκληρωμένα γλωσσικά και παραγλωσσικά τα στοιχεία της δήλωσής του. Θα λέγαμε ότι δεν μπόρεσε να γίνει απόλυτα πειστικός για την επικείμενη συμφωνία, άφησε αμφιβολίες στο κοινό του και έδειξε μια στάση επιφυλακτικότητας.

2.5. 1° ΒΙΝΤΕΟ(κοινό βίντεο με το παραπάνω)

2η δήλωση-δηλώσεις κ. Ζάεφ

Σε συνέχεια των κοινών δηλώσεων

Ημερομηνία :24/1/2018

2.6. ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΕΙΔΟΣ

Δήλωση του κ. Ζάεφ στον λαό του αμέσως μετά τη συνάντηση και τη συνομιλία με τον Έλληνα πρωθυπουργό. Αυτή χρονικά ήταν δεύτερη στη σειρά, μετά τον κ. Τσίπρα. Η προσφώνηση στην έναρξη ήταν η ίδια όπως και στην αποφώνηση, λίγο πριν τελειώσει η ομιλία του. Ξεκίνησε με ευχαριστίες, ανέπτυξε τους συλλογισμούς του, τελείωσε με δέσμευση.

ΥΦΟΣ

Το ύφος της δήλωσης ήταν σοβαρό, τυπικό και αυστηρό. Οι προτάσεις του αφορούσαν σοβαρά εθνικά ζητήματα και, όπως ήταν φυσικό, όφειλε να έχει επίσημη υφολογική χροιά. Η περίπτωση δεν δικαιολογούσε κάτι λιγότερο από αυτό.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Στα λεγόμενα του κ. Ζάεφ εντοπίστηκαν 24 ρήματα σε α' πληθυντικό πρόσωπο και μόλις 4 σε α' ενικό. Η επιλογή αυτή δείχνει τη βαρύτητα της συλλογικής ευθύνης των ομιλούντων για την επικείμενη συμφωνία και τον περιορισμό της ατομικότητας: «είμαστε, συμβάλλουμε, βρισκόμαστε, μπορούμε, να δημιουργήσουμε, ζούμε, αντιμετωπίσουμε». Αυτή περιορίστηκε μόνο σε προσωπικές ευχαριστίες και σε μια ανακοίνωση: «ήθελα να εκφράσω, ανακοινώνω, σας ευχαριστώ». Όλα αυτά βέβαια προκύπτουν αν η μετάφραση των προτάσεων στα ελληνικά, από τον μεταφραστή, ήταν πλήρης και ακριβής.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

Η χρήση του Ενεστώτα χρόνου, 20 φορές, κυριαρχεί στις προτάσεις του κ. Ζάεφ. Δείχνει το «παρών» στα γεγονότα, στις εξελίξεις και πως έχουν διάρκεια. Δίνει ζωντάνια και ταυτόχρονη συμμετοχή: «βρισκόμαστε, υπάρχουν, μπορούμε, θέλουμε, ζούμε». Ο Αόριστος ακολουθεί σε συχνότητα 13 φορές: «να ξεπεραστεί, να δημιουργήσουμε, ν' αντιμετωπίσουμε, να χτίσουμε, να κατακτήσουμε» και έχουμε και μελλοντικό χρόνο 4 φορές: «θα αλλάξει, θα μας βοηθήσουν, θα παραμείνουμε, θα είναι» όταν έκανε τις ανακοινώσεις για τις αλλαγές στις οποίες θα προβεί. Η υποτακτική έγκλιση στον Αόριστο που αναφέραμε, φανερώνει το δυνατό ταυτόχρονα με το επιθυμητό αποτέλεσμα, σύμφωνα με τις προσδοκίες του ιδίου.

ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

- Δεοντολογία: «πολιτικό όραμα, εταίροι στην ΕΕ, σύμμαχοι ΝΑΤΟ, αλυτρωτικές βλέψεις»
- Παρόμοια/ανάλογη σημασία: «από κοινού-τη δική μας, δυσκολίες-προβλήματα, είμαστε-βρισκόμαστε, απώτερος στόχος-προοπτική, βελτιώνουμε σχέσεις-χτίζουμε εμπιστοσύνη, δημιουργούμε-χτίζουμε»
- Συνδέσμους αιτίας: «για να, αλλά, γι αυτό, γιατί»
- Επιρρήματα χρονικά: «στο παρελθόν/ καταρχάς / άμεσα»

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΛΕΞΕΩΝ-ΕΚΦΡΑΣΕΩΝ

Ο κ. Ζάεφ επανέλαβε αρκετές λέξεις και εκφράσεις στη δήλωση που έκανε. Συγκεκριμένα, είδαμε να χρησιμοποιεί συγκεκριμένες λέξεις που προφανώς στόχο είχε να τις τονίσει και να τις δώσει περισσότερη αξία. Έτσι

- Η λέξη « NATO και ΕΕ » 2 φορές
- Η φράση «είμαστε/ παραμένουμε δεσμευμένοι » 3 φορές
- Οι φράσεις « να βρούμε λύση, να λύσουμε» και « οι δύο χώρες» 2 φορές
- Η λέξη «λύση» 2 φορές
- Η φράση «να βελτιώσουμε τη/τις σχέση/εις» 2 φορές

2.7. ΠΑΡΑΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Ο καλλωπισμός/ ενδυμασία του σώματος

Ο κ. Ζάεφ φορούσε μαύρο κοστούμι με άσπρο πουκάμισο χωρίς μανικετόκουμπα. Ως χρώμα το μαύρο προσδίδει επισημότητα και σοβαρό ύφος στο πρόσωπο που το φορά. Συνηθίζεται να το προτιμούν οι πολιτικοί σε εμφανίσεις τους σε χώρους όπου διεξάγονται σημαντικά γεγονότα, όπως ήταν το Νταβός. Επέλεξε να μη φορέσει γραβάτα, ίσως για να συμβαδίζει ενδυματολογικά με τον Έλληνα ομόλογό του.

- Η βλεμματική επαφή και οι εκφράσεις του προσώπου

Το βλέμμα του ήταν εστιασμένο στον τηλεοπτικό φακό εκτός από λίγες φορές που κοιτούσε τον κ. Τσίπρα, σε αναφορά του ονόματός του, συντονισμένα. Σε όλη τη δήλωσή του έχουμε άμεση, ευθεία βλεμματική επαφή. Αυτό δείχνει ειλικρίνεια και ευθύτητα στην επικοινωνία. Το χαμόγελό του, που επιστράτευσε δύο-τρεις φορές έδειχνε ειλικρινές, αφού ενισχυόταν και από τις άκρες των ματιών του -«γελαστά μάτια» παρατηρήσαμε.

- Οι χειρονομίες- στάση χεριών

Η στάση του σώματος του κ. Ζάεφ ήταν με ίσια την πλάτη, την περισσότερη ώρα. Εξέπεμπε αυτοπεποίθηση και βεβαιότητα. Το κεφάλι του έχει μια μικρή κλίση προς την αριστερή πλευρά του, στον συνομιλητή. Έτσι φαίνεται να δείχνει διάθεση

συνεργασίας και δεκτικότητας. Αυτό ενισχύεται επίσης και από τις κινήσεις του δεξιού χεριού του με ανοιχτή παλάμη, προς τα δεξιά του, προς τον συνομιλητή του (εικόνα 4).

Εικόνα 4

Οι κινήσεις των χεριών του ήταν πιο περιορισμένες από του κ. Τσίπρα. Είχαμε δει και σήκωμα των δυο χεριών του με ανοιχτές παλάμες, ενισχύοντας τη σιγουριά στα λεγόμενά του. Επίσης, όταν δεν μιλούσε, τα είχε τοποθετημένα μαζί, όχι σφιγμένα δείχνοντας την άνεση που έχει, χωρίς άγχος και νευρικότητα.

2.8. Επιπλέον παρατηρήσεις

Πριν ξεκινήσει η δήλωσή του, διόρθωσε τον γιακά από το πουκάμισό του. Δεν κοίταξε παρά ελάχιστες φορές τα έγγραφά του και απέφυγε να πει νερό αν και έβηξε δύο τρεις φορές όχι όμως όταν μιλούσε ο ίδιος.

2.8 Γενική αποτίμηση

Ο κ. Ζάεφ κέρδισε τις εντυπώσεις στο Νταβός και θα μπορούσαμε να πούμε ότι επισκίασε λιγάκι την παρουσία του δικού μας πρωθυπουργού. Η καλή προετοιμασία στις δηλώσεις του, η άρτια γνώση της γλώσσας του σώματος ή και τα δύο μαζί απέδειξαν πως υπήρξε περισσότερο πειστικός στο κοινό. Φάνηκε να δείχνει με βεβαιότητα τις προθέσεις του και η όλη του παρουσία στο Νταβός δημιούργησε κλίμα θετικό προς τη Συμφωνία.

Πηγή φωτογραφιών(1,2,3,4): ΑΠΕ-ΜΠΕ/ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΛΕΣΙΔΗΣ

2.9 2° ΒΙΝΤΕΟ

3η δήλωση-κ. Τσίπρας διάγγελμα(9.38 λεπτών)

Διάγγελμα του πρωθυπουργού κ. Τσίπρα για την επίτευξη συμφωνίας

Ημερομηνία:12/6/18

πηγή: <https://www.facebook.com/tsiprasalexis/videos/10156521597063054/>

2.10 ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΕΙΔΟΣ

Το 9 λεπτών και 38 δευτερολέπτων διάγγελμα του πρωθυπουργού κ. Τσίπρα παρουσιάστηκε στις 12 Ιουνίου 2018, μετά την τηλεφωνική επικοινωνία που είχε με τον πρωθυπουργό κ. Ζάεφ. Υπήρξε μια σύντομη, επίσημη ανακοίνωση-το συγκεκριμένο διάγγελμα- στον ελληνικό λαό για την ενημέρωσή του σχετικά με την πορεία της συμφωνίας.

ΥΦΟΣ

Το ύφος του πρωθυπουργού κατά την ώρα του διαγγέλματος ήταν σοβαρό, αυστηρό, με αποφασιστικότητα και σαφήνεια στον λόγο του. Δεν υπήρχαν σημάδια ότι δεν προετοιμάστηκε ούτε ότι δεν ήξερε τι θα πει. Βέβαια ήταν μαγνητοσκοπημένο, οπότε τα τυχόν λάθη της ζωντανής μετάδοσης είχαν αποφευχθεί και δεν υπήρχαν διακυμάνσεις ή αλλαγές στο ύφος που απαιτούνταν τη δεδομένη χρονική συγκυρία. Ακολούθησε τον συγκεκριμένο ενδυματολογικό κώδικα στο κοστούμι του, χωρίς γραβάτα όπως μας είχε συνηθίσει.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Στο διάγγελμα ο κ. Τσίπρας χρησιμοποίησε προτάσεις με ρήματα σε α' πληθυντικό πρόσωπο αλλά και σε γ' πληθυντικό. Σε ίση περίπτωση, 10 και 13 φορές αντίστοιχα. Η συλλογική προσπάθεια προβλήθηκε ως προϋπόθεση για το αποτέλεσμα αλλά και για την απόδειξη της καλής έκβασης, όπως θεωρούσε ο ίδιος.

Έτσι σε α' πληθυντικό έχουμε: « καταφέραμε, οραματιζόμαστε, συμφωνήσαμε, βρισκόμαστε, κατοχυρώνουμε». Από την άλλη η χρήση του γ' ενικού προσώπου φάνηκε να υπερτερεί στις προτάσεις του. Αυτό εκφράζει μια πιο αντικειμενική στάση, πιο κοινά αποδεκτή και παρουσιάζονται τα γεγονότα ή οι επιλογές μιας κατάστασης, λίγο απρόσωπα. Δηλαδή παρατίθενται οι ενέργειες ή οι απόψεις με απόσταση και ως αποδεκτές από όλους. Παρατηρήθηκαν λοιπόν 44 ρήματα σε γ' ενικό: «έφερε, συνεπάγεται, αφορά, επιτυγχάνεται» αλλά και 13 σε γ' πληθυντικό πρόσωπο αντίστοιχα στον λόγο του: «αποκατασταθούν, συμφωνήσουν, μετονομάσουν, ανέλαβαν» είναι μερικά που ακούσαμε. Τέλος, το α' ενικό χρησιμοποιήθηκε μόλις 4 φορές, εκτέθηκαν έτσι οι προσωπικές σκέψεις και η επικοινωνία απέκτησε μια σχέση οικειότητας: « θέλω να σας ενημερώσω, είμαι-2 φορές».

ΕΠΙΛΟΓΗ ΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

Οι χρόνοι των ρημάτων στις προτάσεις του πρωθυπουργού ξεκινούν με ρήματα σε χρόνο Αόριστο, συνεχίζουν σε Ενεστώτα και σε Μέλλοντα εξακολουθητικό και στιγμιαίο. Η συχνότητα των ενεστωτικών ρημάτων έφτασε τα 41: «απαλείφονται, διασφαλίζει, αναγνωρίζουν, αυτοπροσδιορίζονται, έλκει» ενώ αντίστοιχα του Αορίστου που δείχνουν τελειωμένες ενέργειες, τα 18: «καταφέραμε, καταλήξαμε, υπερασπίστηκε, διαμορφώθηκε». Τέλος, τα ρήματα σε μελλοντικούς χρόνους, πράξεις που αναμένεται να συμβούν, αριθμούν τα 10: «θα πρέπει, θα υποστηρίξει, θα αναγράφονται, θα υλοποιηθεί, θα τελούν». Η πλειοψηφία των ρημάτων σε παροντικό χρόνο μαρτυρά ότι τώρα συμβαίνουν και τίθενται σε ισχύ. Δηλώνεται διάρκεια και αμεσότητα ταυτόχρονα.

ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

Συγκεκριμένα εντοπίσαμε τις παρακάτω συνδετικές φράσεις ή και λέξεις που μάς δείχνουν:

- Αντίθεση: « όχι μόνο-αλλά, ανοίγει-κλείνει, διένεξη-φιλία, έλκει-διαχωρίζεται»

- Δεοντολογία: « γεγονός που, ρητά και κατηγορηματικά, έναντι όλων, αυτοδικαίως, θέτοντας σε ισχύ, ΟΗΕ, ΝΑΤΟ, Βαλκάνια, Ευρώπη »
- Παρόμοια/ανάλογη σημασία: «είναι πληγωμένη/είναι χτυπημένη, στο ίδιο πλαίσιο/ στη βάση του οποίου /επίσης, ρητά/ σαφή, με δύο λόγια/ με απλά λόγια, την ίδια στιγμή/ ταυτόχρονα »
- Συνδέσμους αιτίας: «αφού, όμως, όπως»
- Επιρρήματα χρονικά: «πριν από λίγη ώρα /την ίδια στιγμή / στο μέλλον/ στο τέλος/ ταυτόχρονα/ στη συνέχεια / μετά»

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΛΕΞΕΩΝ-ΕΚΦΡΑΣΕΩΝ

Στο εν λόγω διάγγελμα διακρίνονται επαναλήψεις λέξεων και φράσεων που φαίνεται πως είχαν μεγάλο νοηματικό βάθος για τον πρωθυπουργό. Η επανάληψή τους είχε στόχο την αποτύπωση από τους Έλληνες της σημασίας που έχουν και για τον ίδιο οι λέξεις αυτές και πόσο τις υπολογίζει. Γνωρίζει πως συναισθηματικά θα «κερδίσει» τους περισσότερους αν χρησιμοποιήσει αρκετές φορές κάποιες λέξεις που φέρνουν αναμνήσεις ή υπερηφάνεια. Συγκεκριμένα, εντοπίστηκαν σε επανάληψη:

- Η λέξη «γείτονες/ γειτονική»: 17 φορές
- Η λέξη «ιστορική/ ιστορία»: 9 φορές
- Η λέξη «ελληνικής/ Ελλάδα/ Έλληνες/ Ελληνίδες/ ελληνικό» 20 φορές
- Η έκφραση «πυλώνας σταθερότητας» και «ένα παράθυρο» : 2 φορές η κάθε μια
- Το ρήμα «αναγνωρίζω» 5 φορές (ενεργητική και παθητική σύνταξη)

2.11. ΠΑΡΑΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Ο καλλωπισμός/ ενδυμασία του σώματος

Στο διάγγελμα ο πρωθυπουργός φοράει μαύρο κοστούμι, λευκό πουκάμισο και όχι γραβάτα. Το διάγγελμα απαιτεί ένα σοβαρό ένδυμα, σε σκούρο χρώμα, ώστε να

εκπέμπει επισημότητα και σοβαρή διάθεση. Η διάθεση αυτή προσθέτει εμπιστοσύνη προς το πρόσωπο και αίσθημα υπευθυνότητας. Το άσπρο χρώμα από την άλλη μάς παραπέμπει σε αγνές προθέσεις και καθαρότητα. Επίσης φοράει μανικετόκουμπα, τα συνηθίζει άλλωστε, και το μαύρο ρολόι του.

- Η βλεμματική επαφή και οι εκφράσεις του προσώπου

Ο πρωθυπουργός είχε όλη την ώρα το βλέμμα του στραμμένο στον φακό και οι κινήσεις του κεφαλιού του ήταν περιορισμένες. Ήταν λίγο γερμένο, πότε από τη μια πότε από την άλλη μεριά. Γενικά όμως ήταν χαμηλά στραμμένο το κεφάλι του, ένδειξη ταπεινότητας και υπακοής. Μην ξεχνάμε ότι ήταν μαγνητοσκοπημένο, οπότε κακές λήψεις ίσως αφαιρέθηκαν. Αποφεύχθηκαν έντονες αντιδράσεις στο πρόσωπο και είχαμε ελαφρύ συνοφρύωμα φρυδιών όπου μαρτυρά την αγωνία αλλά με μέτρο (εικόνα 6).

Εικόνα 6

Χαμόγελο δεν υπήρξε καθόλου κατά τη διάρκεια της ομιλίας του. Η ανακοίνωση επίτευξης συμφωνίας δεν το επιτρέπει.

Εικόνα 7

- Οι χειρονομίες- στάση χεριών και ποδιών

Ο κ. Τσίπρας έκανε αρκετές κινήσεις με τα χέρια του κυρίως με ανοιχτές προς τα πάνω τις παλάμες. Αυτό δείχνει την ειλικρίνειά του και την σιγουριά για όσα ανακοινώνει (εικόνα 8). Επίσης, είδαμε κίνηση με ανοιχτή παλάμη και ενός χεριού, που προσδίδει πρόθεση για συνεργασία και προσφορά (εικόνα 9).

Εικόνα 8

Εικόνα 9

Πηγή εικόνων: Eurokinissi/ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ/ANDREA BONETTI

2.12. Γενική αποτίμηση

Με το διάγγελμα προς τον λαό ο πρωθυπουργός Τσίπρας ανακοίνωσε την επίτευξη συμφωνίας. Οι γλωσσικές του επιλογές ήταν σε συνάφεια με τις κινήσεις του σώματός του και τη συνολική του στάση. Φάνηκε η ικανοποίηση και η βεβαιότητα στα λόγια του αλλά και στις κινήσεις του. Υπήρξε προσεγμένη και οικεία προς την εικόνα του, η όλη παρουσία του ώστε να γίνει πειστικός.

2.13 3° ΒΙΝΤΕΟ

4η δήλωση-Διάγγελμα Ζάεφ

Διάγγελμα του πρωθυπουργού κ. Ζάεφ για την επίτευξη συμφωνίας
Ημερομηνία:12/06/2018 κ. Ζάεφ

Πηγή: <https://www.youtube.com/watch?v=qZ64KQyJEmc>

2.14 ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΕΙΔΟΣ

Διάγγελμα του κ. Ζάεφ στον λαό του αμέσως μετά την τηλεφωνική συνομιλία που είχε με τον Έλληνα πρωθυπουργό. Οι δηλώσεις του ήταν σαφείς, ξεκάθαρες και είχαν αρχή, μέση και τέλος.

ΥΦΟΣ

Το ύφος του διαγγέλματος υπήρξε χωρίς αμφιβολία τυπικό. Με αυτό τον τρόπο συνήθως επιλέγουν οι πολιτικοί αρχηγοί να ανακοινώσουν στον λαό ή στο κοινό τους κάτι σημαντικό για τη χώρα τους. Υπήρξε ξεκάθαρα σοβαρό και επίσημο το ύφος όσων ανακοίνωσε. Υπήρχε ωστόσο και λεξιλόγιο που έδινε αμεσότητα ή και κάποια οικεία διάθεση όπως η προσφώνηση «αγαπητοί πολίτες».

ΕΠΙΛΟΓΗ ΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Έχουμε τη χρήση α' πληθυντικού προσώπου 13 φορές από τον κ. Ζάεφ, γεγονός που αποδεικνύει τον συλλογικό χαρακτήρα, την από κοινού συμμετοχή των δύο χωρών σε ό, τι ανακοινώνεται σήμερα. Απομακρύνεται από πάνω του το βάρος της προσωπικής ευθύνης και μοιράζεται, δίνοντας δύναμη στην ομαδική δουλειά. Αυτό το ενισχύει και η εικόνα με το επιτελείο συνεργατών, γύρω του: « έχουμε, δημιουργούμε, επιλέξαμε, επιλύουμε».

ΕΠΙΛΟΓΗ ΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

Ο κ. Ζάεφ σε όλο το διάγγελμά του χρησιμοποίησε παρόντα χρόνο και συγκεκριμένα Ενεστώτα. Έτσι έχουμε 22 ρήματα στον χρόνο αυτό έναντι 7 ρημάτων που βρίσκονται στον Αόριστο. Η επιλογή αυτή δείχνει την ισχύ που έχει τώρα η συμφωνία και που βρίσκεται σε διαδικασία ενεργοποίησης άμεσα. Υπάρχει δηλαδή διάρκεια σε τωρινό χρόνο, εφαρμόζεται στο παρόν: «έχουμε, δημιουργούμε, επιλύουμε, απομακρύνουμε, προστατεύονται, τραβάμε, ενισχύονται, προσδιορίζεται, περιέχει» είναι κάποια από τα ρήματα που ακούστηκαν.

Ο Αόριστος δείχνει τις ενέργειες που προηγήθηκαν συνοπτικά και δίνει προβάδισμα στα παροντικά συμφωνηθέντα, τα ενισχύει με κάποιο τρόπο: «τολήσαμε, επιλέξαμε, να χρησιμοποιήσουμε, τολήσαμε, συμφωνήθηκε». Μέλλοντα χρόνο έχουμε μόνο σε 4 προτάσεις όπου συνοψίζονται οι ενέργειες που θα ακολουθήσουν: «θα έχουν, θα γίνει».

ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

- Αντίθεση: «φιλία/ διαμάχη»
- Δεοντολογία: «NATO, Ηνωμένα Έθνη, Ελληνική Δημοκρατία »
- Παρόμοια/ανάλογη σημασία: «γενναία/ τολμηρά»
- Συνδέσμους αιτίας: «επειδή, αλλά, γι αυτό, γιατί»
- Επιρρήματα χρονικά: «πάντα, πλέον, μέλλον»

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΛΕΞΕΩΝ-ΕΚΦΡΑΣΕΩΝ

Ο κ. Ζάεφ στα λόγια του επανέλαβε κάποιες λέξεις ή παράγωγές τους θέλοντας πιθανόν να δώσει ένα τόνο βαρύτητας σε αυτές ώστε οι πολίτες της χώρας του ακούγοντάς τες αρκετές φορές θα μπορέσουν να κατανοήσουν τους λόγους της συμφωνίας, που σύμφωνα με τον ίδιο, ήταν επικερδής. Συγκεκριμένα,

- Η λέξη « μακεδονική» χρησιμοποιήθηκε 7 φορές
- Η λέξη «ασφάλεια/ ασφαλές» 3 φορές
- Οι λέξεις « Μακεδόνες – Μακεδονία» από 2 φορές η καθεμιά

- Η φράση « ιστορική λύση-σωστή λύση- ιστορική, αιώνια λύση - σωστή λύση» με αυτή τη σειρά 4 φορές: στην αρχή, στη μέση και στο τέλος του διαγγέλματος.

2.15 ΠΑΡΑΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Ο καλλωπισμός/ ενδυμασία του σώματος

Μπλε κοστούμι με γραβάτα επέλεξε να φορέσει ο κ. Ζάεφ στο διάγγελμά του προς τον λαό της πΓΔΜ. Το ένδυμα είναι σαφώς επίσημο και το χρώμα εκπέμπει ασφάλεια, εμπιστοσύνη, αξιοπιστία. Η ριγέ γραβάτα, με απόχρωση του γκρι, το ολοκληρώνει και προσθέτει σοβαρό ύφος και επίσημη διάθεση. Το γκρι χρώμα ανήκει στα ήσυχα χρώματα και δηλώνει ουδετερότητα και σταθερότητα.

- Η βλεμματική επαφή και οι εκφράσεις του προσώπου

Το βλέμμα του μοιράζεται μεταξύ του τηλεοπτικού φακού και των σημειώσεών του. Ήταν σε ζωντανή μετάδοση και με την υποστήριξη των στενών του συνεργατών. Ωστόσο δεν είχε απότομες διακυμάνσεις η έκφραση των ματιών του ή των φρυδιών του.

στιγμιότυπα από το βίντεο

- Οι χειρονομίες-στάση χεριών και ποδιών

Δεν είδαμε ταυτόχρονες κινήσεις των χεριών του, την περισσότερη ώρα ήταν στηριγμένα στο έδρανο, πίσω από το οποίο γινόταν η δήλωση. Ανασήκωσε, παράλληλα στο σώμα του, το δεξί του χέρι -μερικώς ανοιχτή παλάμη, ένδειξη καλών προθέσεων. Το σώμα του, το κεφάλι του είχαν μια σταθερή θέση, δείγμα σιγουριάς

και αυτοπεποίθησης, χωρίς να γέρνουν δεξιά ή αριστερά. Η κλίση βέβαια του κεφαλιού, αρκετές φορές, ήταν προς τα επάνω και αυτό είναι μια ένδειξη υπεροχής και εξουσίας. Αυτό πιθανά ενισχύθηκε από την υποστήριξη ή/και την ενθάρρυνση που είχε από τους συνεργάτες του.

ΠΗΓΗ: enikos.gr

2.16. Γενική αποτίμηση

Θα μπορούσαμε να πούμε πώς ο κ. Ζάεφ κατάφερε να φέρει εις πέρας και μάλιστα με επιτυχία, ζωντανά, το διάγγελμα για την επίτευξη συμφωνίας. Δεν έδειξε καθόλου απροετοίμαστος ή αμήχανος στις δηλώσεις του. Υποστήριξε και συμπλήρωσε τις γλωσσικές με τις μη γλωσσικές πληροφορίες. Μετέδωσε το αίσθημα ασφάλειας που ήθελε χωρίς να έχει δείξει αμηχανία ή ανησυχία. Μάλλον ανακούφιση φάνηκε ότι ένωσε στην παρούσα χρονική στιγμή.

3. ΛΟΓΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΠΟΓΡΑΦΗ- ΑΝΑΛΥΣΗ (1ο μέρος)

ΑΠΕ-ΜΠΕ/Γραφείο Τύπου Πρωθυπουργού/Andrea Bonetti (File: 19662279.jpg)

Ο πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας (αριστερά) και ο πρωθυπουργός της ΠΓΔΜ Ζόραν Ζάεφ (δεξιά) δίνουν τα χέρια μετά την τελετή υπογραφής συμφωνίας μεταξύ Ελλάδος και ΠΓΔΜ για το ονοματολογικό της ΠΓΔΜ, στις Πρέσπες, Κυριακή 17 Ιουνίου 2018.

3.1. 4^ο ΒΙΝΤΕΟ

5η δήλωση-κ. Τσίπρας

17/6/2018 -Ημέρα υπογραφής συμφωνίας στις Πρέσπες

πηγή:https://www.youtube.com/watch?v=IZ_HlZyYZbM&t=22s

Κοινές δηλώσεις των δύο πρωθυπουργών στις Πρέσπες για τη Συμφωνία των Πρεσπών.

3.2. ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΕΙΔΟΣ

Αποτελεί σαφέστατα μια δήλωση που έχει αρχή, μέση και τέλος. Η προσφώνηση αποτελείται από δυο απλές, καθημερινές αλλά με ιδιαίτερη σημασία και συναισθηματική αξία, λέξεις και το μικρό όνομα του γείτονα πρωθυπουργού: «Φίλε και γείτονα Ζόραν». Υπάρχει η ανάπτυξη των επιχειρημάτων του και καταλήγει σε αυτό που τελικά συμβαίνει εκείνη τη στιγμή, στην λύση που δόθηκε.

ΥΦΟΣ

Το ύφος που παρατηρούμε στην ομιλία του κ. Τσίπρα είναι επίσημο και σοβαρό. Η πρώτη του δήλωση συνοδεύεται από λέξεις με ιδιαίτερο περιεχόμενο ώστε να τονιστεί η όλη προσπάθεια που καταβλήθηκε για το επιτυχημένο, όπως υποστηρίζει, αποτέλεσμα. Οι φράσεις/λέξεις που επαναλαμβάνει έχουν ακριβώς αυτόν τον σκοπό. Να μας δείξουν ή καλύτερα να μας τονώσουν την εθνική συνείδηση και να σκεφτούμε το καλό μας όχι σαν μεμονωμένος λαός αλλά ως μέλος-κράτος μιας βαλκανικής γειτονιάς. Η συντομία της δήλωσής του δείχνει πως έχει επίγνωση αυτών που θα πει και γι αυτό είναι περιεκτικά και με σαφήνεια χωρίς περιττές λεπτομέρειες.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Η χρήση του α' ενικού προσώπου περιορίζεται στις ευχαριστίες και σε μια ακόμη πρόταση: «ευχαριστώ, είμαι». Τα σημερινά γεγονότα, περιορίζουν το ατομικό, προβάλλουν το «εμείς». Αυτά εισπράττουμε από τα λεγόμενά του γι αυτό και η πολύ προσεκτικά περιορισμένη χρήση του α' ενικού αριθμού.

Η χρήση του α' πληθυντικού είναι σαφώς σε μεγαλύτερη συχνότητα μέσα στις προτάσεις του Έλληνα πρωθυπουργού.

Συγκεκριμένα, χρησιμοποίησε α' πληθυντικό: 18 φορές και αυτό δείχνει τη συμμετοχή και των δύο πλευρών στην επίτευξη της συμφωνίας. Πως είναι συλλογικό και όχι ατομικό κατόρθωμα, διμερείς οι προσπάθειες: «βρισκόμαστε, αναμετρηθούμε, πράξουμε, ανταμώνουμε».

ΕΠΙΛΟΓΗ ΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

Ο χρόνος Ενεστώτας κυριαρχεί στις προτάσεις του πρωθυπουργού. Η συμφωνία τώρα γράφεται, τώρα συμβαίνει, τώρα ανακοινώνεται στους δυο λαούς. Το παρόν φαίνεται μέσα από 18 ρήματα: «έχουν, γράφουμε, τραγουδιέται, ανταμώνουμε» και το παρελθόν μέσα από 4 ρήματα σε υποτακτική Αορίστου: «να απευθυνθούν, να μην καταλήξουν, να βαδίσουμε, να πράξουμε».

ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

- Δεοντολογία: «βάζει τα θεμέλια/ ιστορικό βήμα/πατριωτικό καθήκον»

- Παρόμοια/ανάλογη σημασία: «αμοιβαία/ (επιτρέπει) στους δύο
- Συνδέσμους αιτίας: «αλλά, να μην »
- Επιρρήματα χρονικά: «πριν/ όταν/ σήμερα/ μετά

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΛΕΞΕΩΝ-ΕΚΦΡΑΣΕΩΝ

Ο κ. Τσίπρας, στην ομιλία του αμέσως μετά την υπογραφή, επανέλαβε κάποιες λέξεις για να τονίσει ίσως το περιεχόμενό τους και να δώσει περισσότερη έμφαση σε αυτές. Έτσι, παρατηρούμε ότι:

- το ρήμα «Βρισκόμαστε» το χρησιμοποίησε τέσσερις φορές και ξεκίνησε με αυτό αντίστοιχες προτάσεις ήδη από τα πρώτα λόγια του, αμέσως μετά την προσφώνηση.
- Τη λέξη «ιστορία/ιστορικός» 4 φορές επίσης
- Τη λέξη «πατριωτικό/πατριωτικός» 2 φορές
- Τη λέξη «τραγούδι/τραγούδια» 3 φορές
- Τη φράση «βαλκανική μουσική» 2 φορές
- Τη λέξη «εδώ» 4 φορές
- Το αριθμητικό «δύο» 5 φορές

3.3. ΠΑΡΑΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Ο καλλωπισμός/ ενδυμασία του σώματος

Την ημέρα της υπογραφής ο κ. Τσίπρας επέλεξε να φορέσει κοστούμι σε απόχρωση του μπλε, σκούρο μπλε. Δεν φορούσε γραβάτα και το πουκάμισό του ήταν άσπρο. Φορούσε τα μανικετόκουμπά του και το ρολόι του, το μαύρο. Οι χρωματικές επιλογές του είναι από τις συνηθισμένες για τους πολιτικούς σε επίσημες παρουσίες τους. Εμπνέουν τη σοβαρή διάθεση και την επίδειξη κύρους. Το μπλε μαρτυρά ηρεμία και σταθερότητα, το άσπρο καθαρότητα και αθώα πρόθεση.

- Η βλεμματική επαφή και οι εκφράσεις του προσώπου

Το πρόσωπο του κ. Τσίπρα, είχε ένα συνεχές ελαφρύ συνοφρύωμα των φρυδιών. Η αγωνία για τη δήλωση ήταν εμφανής αν και μπορεί να ευθύνεται ο ήλιος για αυτή την αντίδραση. Το βλέμμα του ήταν στραμμένο προς τους επισήμους και γύρω του με το κεφάλι ελαφρά ανασηκωμένο- ένδειξη υπεροχής. Έστρεφε το πρόσωπό του προς τον κ. Ζάεφ , όταν απευθυνόταν σε αυτόν με το μικρό του όνομα, αλλά δεν είχε βλεμματική επαφή. Απέφευγε να τον κοιτάξει κατάματα, δείχνοντας έτσι πως δεν έχει απόλυτη σιγουριά στον λόγο του. Υπήρχε σκύψιμο του κεφαλιού για ανάγνωση και τα βλέφαρά του ανοιγόκλειναν με πιο γρήγορο ρυθμό από τον συνήθη για όλους. Αυτό προδίδει λίγη νευρικότητα και ανησυχία. Το σούφρωμα των χειλιών του παρατηρήθηκε αρκετές φορές. Αυτό συνήθως συμβαίνει όταν κάποιος δυσκολεύεται να πει κάτι ή του είναι δυσάρεστο. Χαμόγελα είδαμε, δυο φορές, από τον κ. Τσίπρα, με ελαφριές πτυχές στα μάτια του. Έδειχναν την ευχαρίστησή του αλλά μάλλον συγκρατημένα. Δεν έδειχνε σίγουρα ότι χαιρόταν πραγματικά τη στιγμή των δηλώσεων.

στιγμιότυπο από το βίντεο

- Οι χειρονομίες- στάση χεριών και ποδιών

Η στάση του σώματος του κ. Τσίπρα δεν δείχνει απόλυτη σιγουριά και θέση εξουσίας. Από το λίγο που διακρίνεται, είχε ανοιχτά τα πόδια του, ώστε να στηρίζεται και να δείχνει ευθυτενής. Η μετατόπιση από το ένα πόδι στο άλλο δείχνει αγωνία και η ταλάντευση εμπρός και πίσω, υποδηλώνει ότι το άτομο είναι ανήσυχο και αναστατωμένο. Οι ώμοι του βρισκόταν προς τα πίσω, σημάδι

αυτοπεποίθησης. Τα χέρια του, στην αρχή πάνω στο έδρανο, φανέρωναν σιγουριά και καρτερικότητα. Ταυτόχρονη κίνησή τους δεν είδαμε αλλά μεμονωμένα του ενός ή του άλλου χεριού αρκετές φορές. Είτε με ανοιχτή παλάμη και φορά προς τον κ. Ζάεφ είτε με κλειστή. Η ανοιχτή παλάμη δείχνει διάθεση για υποχώρηση, για συνεργασία ενώ η ερμητικά κλειστή αποπνέει δύναμη, ισχύ, σιγουριά. Πάνω από 5 φορές έκλεισε και σήκωσε την παλάμη του κυρίως την αριστερή. Προέταξε για λίγο και τον δεξί δείκτη του αλλά αμέσως έκλεισε το χέρι του και φάνηκε να το «διόρθωσε» αφού επικοινωνιακά δεν ακολουθείται-θεωρείται μια εξοργιστική χειρονομία.

τιγμιότυπα από το βίντεο

Φωτογραφία: EUROKINISSI/ SOOC

3.4 Γενική αποτίμηση

Ο κ. Τσίπρας στη δήλωσή του υπήρξε λίγο αγχωμένος και φάνηκε πώς έκανε προετοιμασία τον λόγο του αλλά όχι επαρκή. Παρέμενε σκυφτός περισσότερη ώρα από όση χρειάζεται μια «κλεφτή ματιά» για να συνεχίσει τον λόγο του. Η μη σταθερότητα στον κορμό του μαρτύρησε την αγωνία του όπως και οι παραπάνω κινήσεις με τα χέρια του-κάποιες ήταν ίσως περιττές. Ωστόσο, έδειξε μια διάθεση για συνεργασία, μια ικανοποίηση για το αποτέλεσμα. Αυτό το εκλάβαμε στο πέρας των δηλώσεων από την χαλαρή διάθεση στο γεύμα, όταν είχαν τελειώσει τα διαδικαστικά.

3.5. 5° ΒΙΝΤΕΟ

6η δήλωση-κ. Ζάεφ

17/6/2018 -Ημέρα υπογραφής της συμφωνίας στις Πρέσπες

πηγή:<https://www.youtube.com/watch?v=4Sr7iKKJot0&t=43s>

3.6. ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΕΙΔΟΣ

Η ομιλία του κ. Ζάεφ αποτελεί μια δήλωση, όπως και του κ. Τσίπρα. Ξεκινά με προσφώνηση, με διάθεση ενθουσιασμού και οικειότητας «Αξιότιμε φίλε Αλέξη» και συμπληρώνει «Καλή μας τύχη»! Αυτό δείχνει πως τώρα ξεκίνησε κάτι αλλά έχει και συνέχεια. Αναφέρθηκε σε αποφθέγματα του Αριστοτέλη, δείχνοντας γνώση και σεβασμό της ελληνικής ιστορίας.

ΥΦΟΣ

Το ύφος της δήλωσης είναι επίσημο και σοβαρό. Η αναφορά σε αρχαίους ιστορικούς, τον Αριστοτέλη συγκεκριμένα, το επιβεβαιώνει με κάποιο τρόπο και δίνει κύρος. Αναπτύσσεται ο συλλογισμός των επιχειρημάτων του αναφερόμενος στο παρελθόν με τυπικό ύφος. Και συνεχίζει σε αυτό το μοτίβο σε όλα όσα είπε. Η εναλλαγή ασύνδετου σχήματος και μακροπερίοδου λόγου, προσδίδει ένταση και πολυπλοκότητα στο ύφος του, γίνεται περισσότερος πειστικός και ταυτόχρονα παραθέτει πληροφορίες που είναι κοινά αποδεκτές.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Ο κ. Ζάεφ στον λόγο του χρησιμοποίησε 33 φορές α' πληθυντικό πρόσωπο και λίγες φορές α' ενικό: «βάλαμε, οικοδομούμε, ανησυχούσαμε, πετύχαμε, είμαστε, είδαμε, αποφασίσαμε, ζούμε, γιορτάσουμε». Με α' ενικό εξέφρασε τις ευχαριστίες του και την προσωπική του θέση, κάνοντας το ύφος πιο άμεσο και οικείο: «να αναφερθώ, για μένα είναι, παραθέτω, εκφράζω τις ευχαριστίες μου, το ξέρω, σας ευχαριστώ ». Το «εμείς» κυριαρχούσε στον λόγο του και το γ' πρόσωπο σε ενικό και πληθυντικό, ακολουθεί σε συχνότητα. Η επιλογή των ρημάτων έγινε για να επισημανθεί η συλλογικότητα και η κοινή γραμμή πλεύσης των δύο μερών της συμφωνίας, να φανεί ότι δεν αποτελεί μονόπλευρη απόφαση. Επίσης χρησιμοποιήθηκαν για να γίνει περισσότερος πειστικός αφού παρουσίαζε «ό,τι επιβαλλόταν να γίνει» για την κοινή τους πρόοδο: «επιθυμούν, έχουν, αποτελεί, ενώνει, επιδεινώναν, είχε, επικρατεί, υπάρχει, ζουν».

ΕΠΙΛΟΓΗ ΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

Οι χρόνοι που χρησιμοποιήθηκαν στα λόγια του κ. Ζάεφ ήταν ο Αόριστος, ο Ενεστώτας και ο Μέλλοντας Εξακολουθητικός. Δεν υπήρχε σε μεγαλύτερη συχνότητα κάποιος χρόνος αλλά όπως προείπα υπήρχε εναλλαγή των χρόνων και μάλιστα συναντάμε τα ίδια ρήματα στο παρελθόν και στο παρόν ή στο μέλλον: «είχε-έχει, να οικοδομήσουμε-οικοδομούμε, είμαστε-θα είμαστε, διδαχθήκαμε-διδασκόμαστε, ήταν-είναι-θα είναι, υπήρχε-υπάρχει». Αυτό έδινε ροή και ένταση στα λεγόμενά του, δείχνοντας έτσι στο κοινό πώς καταλήγει, μέσω χρονικών συγκρίσεων, να υπερασπίζεται όσα γίνονται και όσα έπονται.

ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

Ξεκινώντας με τα λόγια σπουδαίου Έλληνα ιστορικού, ο κ. Ζάεφ προσπάθησε να εντυπωσιάσει τους ακροατές του ήδη από την έναρξη της ομιλίας του. Φαίνεται πετυχημένο γλωσσικά το πέρασμα από το προβληματικό παρελθόν (όπως είπε) στο ελπιδοφόρο και επικερδές μέλλον (η δική του θέση). Η εναλλαγή αυτή βοηθήθηκε από τα παρακάτω στοιχεία που αφορούν :

- Δεοντολογία: «Δεν μπορείς να πετύχεις τίποτα χωρίς θάρρος, ξενοφοβία»
- Παρόμοια/ανάλογη σημασία: «εταίροι/ σύμμαχοι, οικοδομούμε φιλία/ οικοδομήσουμε ευημερία, να κάνουμε ένα βήμα μπροστά/ να κοιτάζουμε το μέλλον»
- Συνδέσμους αιτίας: «γιατί, να μην»
- Επιρρήματα χρονικά: «πάντα / σήμερα»

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΛΕΞΕΩΝ-ΕΚΦΡΑΣΕΩΝ

Αν και η δήλωση δεν υπήρξε μακροσκελής ωστόσο διακρίνονται κάποιες λέξεις σε επανάληψη. Συγκεκριμένα

- Η λέξη «δημοκρατία / δημοκρατική / δημοκρατικό» 3 φορές
- Το ρήμα «οικοδομούμε/οικοδομήσαμε» 2 φορές
- Το ρήμα «δίδαχτήκαμε/ διδασκόμαστε» 2 φορές

3.7 ΠΑΡΑΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Ο καλλωπισμός/ ενδυμασία του σώματος

Ο κ. Ζάεφ φόρεσε γκρι κοστούμι με βαθύ κόκκινη γραβάτα. Το χρώμα γκρι είναι από τα χρώματα που δείχνουν υπευθυνότητα, ισορροπία, σοβαρή κρίση, ακεραιότητα. Το κόκκινο ως χρώμα αντιπροσωπεύει τη δυναμικότητα, την ισχύ, την έντονη προσωπικότητα. Το πουκάμισο, χωρίς μανικετόκουμπα, σε άσπρο χρώμα συμβολίζει την καθαρότητα και τις αγαθές προθέσεις. Τα μαλλιά προσεγμένα και χτενισμένα όχι όμως στημένα δείχνοντας μια δυναμική.

- Η βλεμματική επαφή και οι εκφράσεις του προσώπου

Το βλέμμα του ήταν στραμμένο προς τους επισήμους, με ανασηκωμένο το κεφάλι του-ένδειξη ανωτερότητας και δύναμης. Δεν παρατηρήθηκε σούφρωμα των φρυδιών ή των χειλιών του. Φάνηκε λοιπόν σίγουρος και με αυτοπεποίθηση σε ό, τι έλεγε. Δεν έδειχνε αμήχανος όταν έσκυβε να κοιτάξει τις σημειώσεις του, τις διάβαζε πολύ σύντομα χωρίς να χάνει χρόνο σκυμμένος. Το πρόσωπό του είχε την

ίδια έκφραση και όταν χαμογέλασε, δυο φορές, έδειχνε ειλικρινές. Τα μάτια του, τον βοήθησαν σε αυτό, διότι χαμογελούσαν και αυτά. Τα βλέφαρά του ανοιγόκλειναν σε φυσιολογικούς ρυθμούς μαρτυρώντας την άνεση που ένιωθε μπροστά σε φακό και κοινό. Τα φρύδια του ανασηκώθηκαν ελαφρά περί τις δύο φορές χωρίς να αποπνέουν έκπληξη αλλά προσθέτοντας έμφαση στον λόγο του.

στιγμιότυπο από το βίντεο

- Οι χειρονομίες- στάση χεριών και ποδιών

Με ανοιχτά χέρια στραμμένα προς τους καλεσμένους- ένδειξη φιλικής διάθεσης και θετικότητας ξεκίνησε την ομιλία-δήλωσή του ο κ. Ζάεφ. Δεν έχουμε παρατηρήσει άλλες χειρονομίες ή πρόταξη των δυο χεριών του μαζί, ήταν προσηλωμένος στο έδρανό του. Το ένα όμως χέρι το είδαμε με κλειστή παλάμη, να ορθώνεται και να εκπέμπει σιγουριά και βεβαιότητα. Η σταθερή του στάση επιβεβαιωνόταν και από το ελαφρύ άνοιγμα των ποδιών. Η στάση αυτή αποπνέει δύναμη ισχύος και εξουσίας. Πιο περιορισμένες, σε σχέση με τον κ. Τσίπρα, ήταν και οι κινήσεις του κορμού του, δεξιά και αριστερά. Τέλος έδειξε και με χειρονομία τις εγκάρδιες ευχές του, αποπνέοντας περισσότερο θέρμη.

στιγμιότυπα από το βίντεο

3.8 Γενική αποτίμηση

Ο κ. Ζάεφ, έδειξε πόσο καλά γνωρίζει τον κόσμο της επικοινωνίας. Η μετάδοση των μηνυμάτων, τόσο γλωσσικών όσο και παραγλωσσικών, φάνηκε πως έπεισε το κοινό. Είναι σίγουρο πώς είχε προετοιμαστεί κατάλληλα και το αποτέλεσμα βγήκε αβίαστα. Δεν αποσυντόνισε τους ακροατές με βομβαρδισμό κινήσεων ούτε με βλέμματα χαμένα στον χώρο.

3.9 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΤΕΛΕΤΗΣ

Η τελετή της υπογραφής της συμφωνίας, στο χωριό Ψαράδες, στην Μεγάλη Πρέσπα, λίμνη που ανήκει στις δύο χώρες. Δεν είναι λοιπόν τυχαία η επιλογή του τόπου, όπου αποτελεί σπουδαίο οικότοπο με βιοποικιλότητα και σπάνια γεωμορφολογικά στοιχεία. Οι λαξεμένοι βράχοι με τα ιστορικά και θρησκευτικά αποτυπώματα μαρτυρούν την μακρά πολιτιστική κληρονομιά του τόπου. Άρα, ο χώρος επιλέχθηκε ως ο κατάλληλος για τη διακρατική συμφωνία.

Πρώτος έφτασε ο κ. Τσίπρας λίγα λεπτά πριν τις 11 το πρωί, συνοδεία των επισήμων, Ελλήνων –ξένων και λίγο αργότερα ο κ. Ζάεφ με το δικό του επιτελείο. Οι δύο πρωθυπουργοί, χαιρετήθηκαν με χειραψία και ήταν ευδιάθετοι. Ο κ. Ζάεφ μάλιστα κατά τη διάρκεια της άφιξης-αποχώρησης έβγαζε «σέλφι» φωτογραφίες και τις «ανέβαζε» στα κοινωνικά δίκτυα.

Το τελετουργικό όριζε να προηγηθούν οι χαιρετισμοί των δύο πρωθυπουργών, στη δική τους γλώσσα.

Στο σημείο όπου έγιναν οι δηλώσεις των κ. Τσίπρα και κ. Ζάεφ, υπήρχαν δύο ατομικά, όρθια τραπεζάκια με δύο μικρόφωνα το καθένα και με θέα τη λίμνη. Επίσης είχαν και από ένα ποτήρι νερό, στο δεξί μέρος του κάθε πρωθυπουργού. Όλα αυτά ήταν υπό τη σκιά των στημένων, άσπρων στεγάστρων για την προστασία από τον ήλιο. Οι καρέκλες για τους συμμετέχοντες στην τελετή, ήταν παραταγμένες σε σειρές και σε μικρή απόσταση μεταξύ τους.

Υπήρχε φυσικά έντονη παρουσία της αστυνομίας τόσο στη στεριά όσο και στο νερό.

Όσον αφορά την τηλεοπτική και δημοσιογραφική κάλυψη, αυτή κατέστη απολύτως δυνατή. Η άφιξη και η αναχώρηση των πρωθυπουργών και των υπουργών εξωτερικών έγινε με σκάφη, που κατέληγαν στην ξύλινη προκυμαία. Οι φωτογράφοι και οι δημοσιογράφοι που παρευρίσκονταν στην τελετή, περίπου 150 σε αριθμό, μπορούσαν να μετακινούνται άνετα και είχαν δικό τους χώρο κατά τη διάρκεια των δηλώσεων. Υπήρχαν οι σημαίες των δύο κρατών, όπως και της ευρωπαϊκής ένωσης πίσω από τραπέζι (με ανοιχτό καφέ χρώμα ύφασμα ήταν καλυμμένο) όπου οι δυο υπουργοί εξωτερικών, υπέγραψαν.

Μετά την ολοκλήρωση της τελετής, οι δύο πρωθυπουργοί, οι υπουργοί Εξωτερικών και οι επίσημοι που είχαν παρευρεθεί, μεταφέρθηκαν με σκάφη στην απέναντι πλευρά της Μ. Πρέσπας, όπου είχαν γεύμα στο χωριό Οτέσεβο. Τους υποδέχτηκαν κορίτσια με τοπικές, παραδοσιακές στολές και τους πρόσφεραν ψωμί σε σχήμα κουλούρας με κρασί στο κέντρο, όπως κάνουν και σε πολλούς γάμους, στη Βόρεια Ελλάδα.

Όσον αφορά το μενού, αυτό ήταν γραμμένο σε τρεις γλώσσες ώστε να είναι κατανοητό από όλους και είχε «παντρέψει» την ελληνική με την γειτονική μας κουζίνα. Ο ίδιος ο κ. Τσίπρας παρομοίασε το τραπέζι με «τραπέζι γάμου» και από τις φωτογραφίες που έχουμε στη διάθεσή μας φαίνεται πώς το κλίμα ήταν ευχάριστο και χαλαρό.

<i>Main Course Главно Ядене Кърва Πιάτца</i>		
Pork Fillet and Veal Steak in "Verdot" sauce with side of mushrooms	Св. Филе и Телешки Бифтек во сос Вердол со гарнер шампињони	Φιλέτο χοιρινού κρέατος και Ψητό μοσχάρι σε σάλτσα "Verdot" με μανιτάρια
<i>Dessert Десерт Εκιδόρπιο</i>		
Baklava Crêpe with Vanilla Cream and Fruit	Баклава Палачинка со Крем од Ванила и Овошје	Μπακλόβα Κρέπες με κρέμα βανίλιας και φρούτα
<i>Drinks Πιјалоци Αναψυκτικά</i>		
"Antika" Rakija	"Антика" Жолта	"Антика" ρακί
Yellow Rakija	Жолта Ракија	κίτρινη ρακί
White Rakija	Бела Ракија	άσπρη ρακί
Sauvignon Blanc	Савињон Бланк	Σαβιγιον Βλανκ
Grenache Blanc	Гренаш Бланк	Гренаше Βλανκ
Barovo Red Wine	Барово Црв. Вино	Βαροβο κρασί
Alexandria Cuvée	Александрија Куве	Αλεξανδρια Κυβε

Πηγή φωτογραφιών: <https://www.protothema.gr/politics/article/797424/tsipras-gia-geuma-me-zaef-polu-kalo-to-klima-shedon-san-trapezi-gamou/>

3.10 ΠΑΡΑΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΕΛΕΤΗΣ

Η αλήθεια είναι πως είδαμε μια οικειότητα και χαλαρή διάθεση ανάμεσα στους δύο πρωθυπουργούς πριν και μετά το τέλος των δηλώσεων. Ο κ. Ζάεφ, φαινόταν ευδιάθετος και έβγαζε φωτογραφίες με το κινητό του, όπου με αυτές ενημέρωνε τους ακόλουθούς του στα κοινωνικά δίκτυα. Παραθέτω μία από αυτές όταν έφτανε στην ελληνική Πρέσπα με το επιτελείο του(από το twitter του).

πηγή: Зоран ЗаевTweet

Οι χειραψίες μεταξύ τους υπήρξαν ένθερμες και με εναγκαλισμούς. Το σφίξιμο του βραχίονα και οι χειραψίες με τα δύο χέρια, δείχνουν ότι τα άτομα αισθάνονται οικειότητα μεταξύ τους και προσφιλή (εικόνα αριστερά). Τα χαμόγελα επίσης πολλά και μαρτυρούσαν ικανοποίηση, ανακούφιση, ελικρίνεια. Βέβαια όταν χαμογελούσε ο κ. Τσίπρα ήταν πιο ανοιχτό το στόμα του και λιγότερο του κ. Ζάεφ (εικόνα δεξιά).

πηγή:INTIMENEWS/ΤΟΣΙΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ πηγή: Ευρωκίνηση

Σημαντικό στοιχείο παραγλωσσικό στοιχείο της ημέρας η απόδοση στον κ. Τσίπρα της γραβάτας από τον κ. Ζάεφ. Αυτό φάνηκε ως προτροπή για αλλαγή στον ενδυματολογικό του κώδικα, ενόψει σημαντικότερων αλλαγών που ο ίδιος δεσμεύτηκε ότι θα προβεί.

πηγή: Ευρωκίνηση

Το στητό περπάτημα που είδαμε από τους πρωθυπουργούς φανερώνει αυτοπεποίθηση και μια αίσθηση υπεροχής. Του κ. Τσίπρα οι ώμοι είναι λιγάκι προς τα εμπρός, έχει ένα ελαφρύ καμπούριασμα. Δείχνει λίγο επιφυλακτικός και ανασφαλής.

Πηγή: Ευρωκίνηση

4. ΛΟΓΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΠΟΓΡΑΦΗ- ΑΝΑΛΥΣΗ(2ο μέρος)

4.1 6° ΒΙΝΤΕΟ

7η δήλωση- Συνέντευξη του κ. Ζάεφ στην ΕΡΤ

5/7/2018

Πηγή: <https://www.youtube.com/watch?v=3pEuRSWFEQA>

4.2 ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΕΙΔΟΣ

Ο κ. Ζάεφ φιλοξενήθηκε στην ΕΡΤ, εθνικής εμβέλειας, δημόσιο τηλεοπτικό μέσο, έδωσε συνέντευξη στον δημοσιογράφο κ. Παπαθανασίου Φάνη και απάντησε σε 16 ερωτήσεις του. Η συνέντευξη μεταδόθηκε σε μαγνητοσκόπηση μία μέρα μετά την πραγματοποίησή της στις εγκαταστάσεις των στούντιο της ΕΡΤ, στις 5 Ιουλίου 2018, τρεις εβδομάδες μετά την υπογραφή της Συμφωνίας των Πρεσπών.

ΥΦΟΣ

Μέσα από τις απαντήσεις που έδωσε ο κ. Ζάεφ, καταλαβαίνουμε ότι το ύφος όσων ειπώθηκαν ήταν φροντισμένο πέρα από εναργές σαφώς. Φαίνεται ότι υπάρχει μια οργάνωση των σκέψεών του και δεν πλατειάζει σε καμία απάντησή του. Βέβαια υπήρχαν και απαντήσεις πιο μακροσκελείς από άλλες, ωστόσο δεν κούραζε ο λόγος του. Δεν φαίνονται σημάδια ειρωνείας ή/και επίδειξης στο ύφος του και δεν γίνεται δυσνόητο το περιεχόμενο των απαντήσεών του. Σε πολλά σημεία της συνέντευξης, το ύφος γίνεται και εξομολογητικό ιδίως όταν εξέφραζε τις ανησυχίες του και τους φόβους του για το πολιτικό του μέλλον. Αυτό το ενισχύει και η αναφορά σε παρελθοντικά γεγονότα καθώς και η χρήση α' προσώπου, σε ενικό και πληθυντικό αριθμό.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Η χρήση του α' ενικού προσώπου υπάρχει σε πολλές προτάσεις του. Έτσι, βοηθά τα λεγόμενά του να αποκτήσουν αμεσότητα, θα μπορούσαμε να πούμε και οικειότητα αφού προβάλλει πιο έντονα τις σκέψεις και τις απόψεις του. Η επιλογή αυτή δείχνει την ανάληψη πρωτοβουλίας, την ατομική ευθύνη, το θάρρος της γνώμης δημόσια, χωρίς φόβο. Φάνηκε πώς πρόβαλε θετικά την προσωπικότητά του αναλαμβάνοντας το τίμημα του εγχειρήματός του, της υπογραφής της συμφωνίας. Τονίστηκε ο αγώνας που έκανε ο ίδιος και το « εγώ» στις απαντήσεις του προσέδωσε κύρος, αξία και πολιτική ικανότητα πέρα από ειλικρίνεια.

Αναφέρω ότι, χρησιμοποίησε α' ενικό:

59 συνολικά φορές σε όλες τις απαντήσεις του-9 φορές στην απάντησή του για το αν ανησυχεί για την εφαρμογή ή όχι της συμφωνίας χρησιμοποιώντας μάλιστα και το ρήμα «ξέρω» 4 φορές: « χαίρομαι, ανησυχώ, είμαι, πιστεύω, έχω, θέλω να απευθυνθώ». Επίσης, εξέφρασε την προσωπική του εκτίμηση στην ερώτηση για τις αντιδράσεις της ελληνικής αντιπολίτευσης και τον κ. Καμένο, 8 φορές.

Το ίδιο συμβαίνει και με τη χρήση του α' πληθυντικού που τη συναντήσαμε σε μεγαλύτερη συχνότητα από το α' ενικό πρόσωπο μέσα σε προτάσεις και προσδίδει συλλογικότητα και μια σύνδεσή του με το κοινό του, με τους αποδέκτες των μηνυμάτων του. Επίσης, επιτυγχάνεται η συναισθηματική ένωση, η πλευρά του «εμείς» και η ταύτιση των συμφερόντων, το κοινό μας καλό. Να τονίσουμε ότι η χρήση του α' πληθυντικού προσώπου αφορούσε απαντήσεις που φανέρωναν την ευθύνη πολλών προσώπων για δυσκολίες και εμπόδια στην πορεία επίτευξης της συμφωνίας οπότε αμέσως καταλαβαίνουμε ότι μετριάζεται η ατομική του ευθύνη

Συγκεκριμένα, χρησιμοποίησε α' πληθυντικό:

144 συνολικά φορές στις απαντήσεις του- 19 φορές στην απάντησή του για τις δυσκολίες της διαπραγμάτευσης και την πιθανότητα αδυναμίας επίτευξής της: Ακόμη, στην απάντηση για τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις ενόψει δημοψηφίσματος, το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο κυριάρχησε 17 φορές:« είμαστε, πιστεύουμε, υπηρετούμε,αναμένουμε, αποκτήσαμε, βλέπουμε, δώσουμε, τελειώνουμε, αφήνουμε».

ΕΠΙΛΟΓΗ ΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

Ο κ. Ζάεφ, χρησιμοποίησε πολλές προτάσεις του σε Ενεστώτα χρόνο, αφού η Συμφωνία, αν και έχει ήδη υπογραφεί, βρίσκεται σε εξέλιξη και δηλώνει το παρόν, χρονικά: «αναγνωρίζουμε, πηγαίνουμε, διαφέρουμε, πιστεύω». Προσδίδει ζωντάνια και σε συνδυασμό με τον Στιγμιαίο Μέλλοντα που επίσης χρησιμοποίησε αρκετά ο κ. Ζάεφ, μάς δηλώνει με σαφήνεια αυτά που αναμένει να συμβούν στο μέλλον συνοπτικά: «θα αποδεχθούν, θα αντιληφθούμε, θα καταλάβουν,θα ακούσουν, θα ψηφίσουν».

ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

Ένα ακόμη στοιχείο που θα εξετάσουμε στη συνέντευξη του κ. Ζάεφ, είναι η συνοχή και η συνεκτικότητα στα λεγόμενά του, αν υπήρχε και πώς επιτεύχθηκε. Θα επιχειρήσουμε να βρούμε πώς συνδέονται μεταξύ τους οι προτάσεις ώστε να αποτελούν ολοκληρωμένες ενότητες λόγου.

Συγκεκριμένα εντοπίσαμε τις παρακάτω συνδετικές φράσεις ή και λέξεις που μάς δείχνουν:

- Πιθανότητα: «πιθανότατα/ μάλλον/ ίσως»
- Δεοντολογία: «είναι γεγονός/ πρέπει/πιστεύω/είναι υποχρέωση ότι αξίζει/ είναι σημαντικό/κυριολεκτικά»
- Παρόμοια/ανάλογη σημασία: «είμαι πεπεισμένος/είμαι σίγουρος/το ξέρω/δεν υπάρχει αμφιβολία/είμαι βέβαιος, είναι δύσκολο/είναι επώδυνο/δεν είναι εύκολο/δεν ήταν εφικτό, θετικά πράγματα/οφέλη, πρόοδο/ευμάρεια/ευημερία/προοπτικές»
- Συνδέσμους αιτίας: «γι αυτό, γιατί, αλλά, όμως, επειδή»
- Επιρρήματα χρονικά: « πρώτα/ στο μέλλον/ στο τέλος/ ταυτόχρονα/ νωρίτερα/ σταδιακά/μέχρι/πριν/αργά /αργότερα/μετά/ πρωτίστως/ τότε»

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΛΕΞΕΩΝ-ΕΚΦΡΑΣΕΩΝ

Στη συγκεκριμένη συνέντευξη διακρίνονται επαναλήψεις λέξεων και εκφράσεων που ίσως είχαν στόχο να τονίσουν τη σημασία τους, να εντυπωθούν στις μνήμες των τηλεθεατών και να δείξουν τις προθέσεις του ομιλητή κ. Ζάεφ πάνω σε σημαντικά για εκείνον σημεία. Συγκεκριμένα, εντοπίστηκαν σε επανάληψη:

- Η λέξη «φίλος –φίλοι»: 18 φορές
- Η λέξη «οφέλη»: 7 φορές
- Η έκφραση «είμαι πεπεισμένος» και «είμαι σίγουρος»: 8 και 2 φορές αντίστοιχα

- Το αριθμητικό «δύο» (χώρες/ πλευρές) :20 φορές
- Το ρήμα «ξέρω» 4 φορές μόνο σε μια απάντηση .

4.3 ΠΑΡΑΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Ο καλλωπισμός/ ενδυμασία του σώματος

Ο κ. Ζάεφ επέλεξε να φορέσει κοστούμι χρώματος ανοιχτό μπλε, με άσπρο πουκάμισο και μπλε γραβάτα. Το ένδυμά του είναι επίσημο και κατάλληλο για εμφάνιση σε δημόσιο τηλεοπτικό κανάλι. Το μπλε φανερώνει σταθερό χαρακτήρα, με ηρεμία και γαλήνη. Το συμπληρώνει η γραβάτα προσθέτοντας επιπλέον στοιχεία πραότητας. Το άσπρο χρώμα παραπέμπει σε απλή, αδολίευτη πρόθεση. Το κούρεμα και το μαλλί του, περιποιημένα επιμελώς μεν αλλά χωρίς αυστηρή διάθεση δε.

- Η βλεμματική επαφή και οι εκφράσεις του προσώπου

Ο κ. Ζάεφ είχε βλεμματική επαφή με τον τηλεοπτικό φακό και τον δημοσιογράφο- συνομιλητή του. Η κλίση του κεφαλιού του ήταν σε κάθετη με το σώμα του θέση, ούτε δεξιά ούτε αριστερά. Αυτό δείχνει μια ουδέτερη στάση προς το άτομο που συνομιλεί. Είχε αρκετές φορές γνέψει καταφατικά και έδωσε έτσι επιβεβαιωτικά μηνύματα.

- Οι χειρονομίες- στάση χεριών και ποδιών

Η καθιστή στάση με τα πόδια ανοιχτά δείχνει αυτοπεποίθηση και ανοιχτή διάθεση για συζήτηση. Η κατεύθυνση των ποδιών του το επιβεβαιώνει αυτό. Τα χέρια του σε συμμετρία με τα μπράτσα της καρέκλας, φανέρωσαν την άνεση και την υπομονή του(εικόνα αριστερά). Είδαμε επίσης τα χέρια του σε σχήμα καμπαναριού-τα δάχτυλα του ενός χεριού πιέζουν ελαφρά αυτά του άλλου χεριού. Αυτό έδειξε τον χαρακτήρα ανωτερότητας αλλά και αποφασιστικότητας που αισθάνετα(εικόνα δεξιά)

πηγή: <https://press.ert.gr/tv>

Είδαμε ακόμη πολλές φορές, σε κάθε απάντηση θα λέγαμε, να υψώνει τα δυο χέρια του μαζί, με τις παλάμες προς τα επάνω. Δείχνει την ειλικρίνειά του και την αφοσίωσή του σε όσα λέει. Κλειστές παλάμες δεν εντοπίστηκαν στην συνέντευξη. Τέλος είδαμε να τοποθετεί το δεξί του χέρι στο στήθος με εμφανή διάθεση να πείσει αλλά και να δείξει πόσο θερμά νιώθει την ευθύνη.

4.4. Γενική αποτίμηση

Ο κ. Ζάεφ, δέχτηκε να δώσει συνέντευξη σε ελληνικό τηλεοπτικό μέσο και προφανώς προετοιμάστηκε πολύ καλά. Τα μηνύματα που έστειλε στις δύο χώρες που υπέγραψαν τη συμφωνία, φάνηκε πώς έπεισαν τους τηλεθεατές. Και τούτο διότι, η όλη «σκηνική» παρουσία του αλλά και η γλωσσική τοποθέτησή του έδειξε πως είναι ικανός ομιλητής, με παράμετρο βέβαια ότι το κοινό την είδε μαγνητοσκοπημένη. Όπως και να χει πάντως δεν «απογοήτευσε» τηλεοπτικά ούτε έπεσε σε παραγλωσσικές παγίδες. Ήταν μια σταθερά δομημένη συνέντευξη, με ήρεμο προφίλ και συζήτηση περί τη Συμφωνία με σαφή όρια στις απαντήσεις του.

4.5 7ο ΒΙΝΤΕΟ

8^η Δήλωση-Συνέντευξη του κ. Τσίπρα στην 83η ΔΕΘ

Ημερομηνία: 9/9/2018

Απάντηση στην πρώτη ερώτηση που αφορά τη Συμφωνία των Πρεσπών.

πηγή: <https://www.youtube.com/watch?v=KhFuInCrwIE>

4.6 ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΕΙΔΟΣ

Προγραμματισμένη συνέντευξη τύπου παραχώρησε ο κ. Τσίπρας σε πλήθος δημοσιογράφων στα πλαίσια της ΔΕΘ, όπως κάθε χρόνο παραδοσιακά συμβαίνει με τους πολιτικούς αρχηγούς. Οι δημοσιογράφοι υποβάλλουν τις ερωτήσεις τους με σειρά προτεραιότητας και ο πρωθυπουργός απαντάει.

Έτσι, η πρώτη ερώτηση από δημοσιογράφο της ΕΡΤ3, αφορούσε τη Συμφωνία των Πρεσπών όσον αφορά την τήρηση ή την παρερμηνευσή της από την πλευρά του κ. Ζάεφ και των υπουργών του μετά το πέρασμα 3 μηνών από την υπογραφή της και ακόμη το σχόλιο του πρωθυπουργού για τα συλλαλητήρια που προηγήθηκαν.

ΥΦΟΣ

Το ύφος της απάντησης που έδωσε ο πρωθυπουργός στην αρχή ήταν πιο χαλαρό και όχι τόσο αυστηρό. Επέλεξε να απαντήσει πρώτα στο δεύτερο σκέλος της ερώτησης αν και προηγήθηκε ήδη ένα σχόλιο που εξέφρασε για το ότι έχει κατηγορηθεί και ο ίδιος πως μπήκε ως διαδηλωτής στην πολιτική. Έδωσε μια αίσθηση πιο οικεία στον λόγο του αφού το μοιράστηκε με το κοινό και έβαλε, κατά μια έννοια, τον εαυτό του στη θέση όσων διαδηλώνουν για κάτι που πιστεύουν. Στη συνέχεια όμως το ύφος των λεγόμενων του ήταν σοβαρό και επίσημο. Δεν φάνηκε καθόλου χαλαρό και χρησιμοποίησε μακροπερίοδο λόγο οπότε φάνηκε και λίγο σύνθετο το ύφος του. Τέλος θα λέγαμε ότι μοιάζει και λίγο λυρικό (επίκληση στο συναίσθημα) ή και προτρεπτικό στη φράση που είπε: «Στα εθνικά θέματα κανείς δεν πρέπει να παίζει με τις ευαισθησίες τους».

ΕΠΙΛΟΓΗ ΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Ο κ. Τσίπρας προτίμησε να τοποθετηθεί περιορίζοντας την ατομική γνώμη και έτσι στην δοθείσα απάντηση εντοπίστηκαν ρήματα σε γ' ενικό πρόσωπο 13 φορές. Με τον τρόπο αυτό προσπαθεί να παρουσιάσει μια λιγότερο προσωπική στάση, να

είναι περισσότερο αντικειμενικός και να δείξει πώς είναι κοινά αποδεκτό αυτό που λέει: « διαδηλώνει, παίρνει, παίζει, δώσει, αφορά, αναβαθμίσει, επικυρωθεί, διασφαλίζει». Το ίδιο συμβαίνει και με το γ' πληθυντικό, που επίσης το συναντήσαμε πολλές φορές, περίπου 14. Η χρήση αυτών των ρηματικών προσώπων παρουσιάζει την ευρύτερα αποδεκτή γνώμη/ή και στάση σε μια κατάσταση και δεν εντάσσει τον ίδιο στο θέμα που εκθέτει, είναι περισσότερο σαν θεατής και απλά μεταφέρει τι συμβαίνει. Τέλος προσδίδει κύρος και τα μηνύματα αποκτούν πιο γενικόλογη χροιά: « έχουν, αφορούν, κάνουν, αναδείξουν, υπερβαίνουν, βρίσκονται».

ΕΠΙΛΟΓΗ ΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

Ο Ενεστώτας φαίνεται να κυριαρχεί στα ρήματα που ακούστηκαν στην απάντησή του. Έτσι αριθμούν περί τα 34 που είναι σ' αυτόν τον παροντικό χρόνο και δηλώνουν τη διάρκεια, την παρούσα χρονική περίοδο, αυτά που τώρα συμβαίνουν: « διαφωνώ, απαντώ, έχουν, αφορούν, κάνουν, υπερβαίνουν». Επίσης εντοπίστηκαν 13 ρήματα σε χρόνο Αόριστο, που είναι απαραίτητος στη σαφή αναφορά σε ό, τι έχει προηγηθεί και στη σύγκριση των δυο γεγονότων (συλλαλητηρίων): «είδαμε, να διαχωρίσουν, να αναδείξουν, να αποτελέσει».

ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

- Δεοντολογία: «Αναφαίρετο δικαίωμα, μακεδονικό, είναι φανερό »
- Παρόμοια/ανάλογη σημασία: «προεκλογική διαδικασία/προεκλογική εκστρατεία, παρά το γεγονός/παρότι, πρωτεύουσα Βαλκανίων/ηγέτιδα Βαλκανίων »
- Συνδέσμους αιτίας: «γιατί , αλλά, παρότι»
- Επιρρήματα χρονικά: «χθες / τέλος/τότε/παρόν/μέλλον »

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΛΕΞΕΩΝ-ΕΚΦΡΑΣΕΩΝ

Η επανάληψη λέξεων ή εκφράσεων ακολουθήθηκε στην απάντηση του κ. Τσίπρα. Έτσι επαναλήφθηκαν μάλλον αρκετές λέξεις/φράσεις/ρήματα σε μια μόνο απάντηση, που ήταν και η πρώτη της συνέντευξης τύπου.

- Η φράση «Είναι φανερό» 2 φορές
- Το ρήμα «θέλω » 5 φορές
- Η λέξη «ευαισθησία/ ευαισθησίες» 5 φορές
- Η λέξη «ρητορική» 3 φορές
- Η λέξη «εθνική/ εθνικό» 4 φορές ακούστηκε

4.7. ΠΑΡΑΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

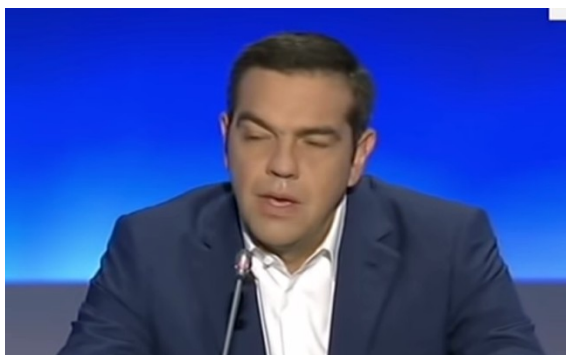
- Ο καλλωπισμός/ ενδυμασία του σώματος

Ο κ. Τσίπρας φόρεσε ένα μπλε κουστούμι με άσπρο πουκάμισο στη συνέντευξη τύπου. Το ένδυμα ενδείκνυται για μια τέτοια περίπτωση που καθιερωμένα πολλοί την παρακολουθούν. Έτσι, η επισημότητα του χώρου επιβάλλει σοβαρό και αυστηρό ύφος ντυσίματος. Το μπλε χρώμα δημιουργεί μια ατμόσφαιρα γαλήνης, ψυχικής ηρεμίας, ξεκούρασης και το άσπρο προδιαθέτει καταστάσεις καθαρές και αγνές. Φοράει τα γνωστά μανικετόκουμπά του και το μαύρο ρολόι του, στο αριστερό χέρι.

- Η βλεμματική επαφή και οι εκφράσεις του προσώπου

Αρχικά διακρίνεται πως δεν έχει βλεμματική επαφή με τον φακό αλλά αυτό δικαιολογείται και από το γεγονός ότι υπήρχαν πολλοί στην αίθουσα. Το βλέμμα του πλανάται δεξιά και αριστερά χωρίς να παραμένει προσηλωμένο σε ένα σημείο για ώρα. Ανασήκωσε τα φρύδια του μαζί με ζάρωμα του μετώπου δυο με τρεις φορές δείχνοντας αγωνία και απογοήτευση. Έσφιξε επίσης δυο φορές τα χείλη του, δείχνοντας την αγωνία του αλλά και την αρνητική του διάθεση. Υπήρξε επίσης ιδρωμένος-στο πάνω χείλος- ήδη πριν ξεκινήσουν οι ερωτήσεις. Μπορεί να είχε ζέστη στον χώρο αλλά η ύπαρξη ιδρώτα στο πρόσωπο μαρτυρά αγχώδη κατάσταση και αγωνία. Προσπάθησε να χαμογελάσει-χωρίς να δούμε τα δόντια του- αλλά μάλλον φανέρωσε αμηχανία και εκνευρισμό η προσπάθεια. Τέλος το κεφάλι του

έγερνε πότε προς τη μια μεριά πότε προς την άλλη δείχνοντας αβεβαιότητα και ίσως κούραση ή βαρεμάρα.

στιγμιότυπο από το βίντεο

- Οι χειρονομίες- στάση χεριών και ποδιών (αν είναι ορατά)

Ο κ. Τσίπρας περιμένει την πρώτη ερώτηση με τα χέρια διπλωμένα και μπροστά του, πάνω στο έδρανο. Αυτό μαρτυρά μια στάση με διάθεση για διάλογο. Όμως οι πλάτες του, οι ώμοι του είναι γερμένοι προς τα εμπρός, γεγονός που προδίδει ανασφάλεια και επιφυλακτικότητα. Δεν έχει στητό το πάνω μέρος του κορμιού του, που είναι ορατό σε δημοσιογράφους και τηλεθεατές. Κινήσεις των χεριών του με ανοιχτές παλάμες δεν παρατηρήσαμε. Όμως σε δύο περιπτώσεις ανασήκωσε ταυτόχρονα τους αντίχειρές του. Με αυτό τον τρόπο θέλησε να δείξει τη διάθεσή του να επισημάνει αυτό που λέει ταυτόχρονα με την κίνηση, να του δώσει περισσότερη αξία.

πηγή: <https://ipop.gr/>

4.8. Γενική αποτίμηση

Ο κ. Τσίπρας αν και γνώριζε ότι θα ερωτηθεί για την πορεία της συμφωνίας, ωστόσο δεν έδειξε σιγουριά στην απάντησή του. Δεν υπήρξε σαφής γλωσσικά-έκανε επαναλήψεις πολλές- και παραγλωσσικά. Η γλώσσα του σώματός του δεν ακολούθησε τα λόγια του αλλά περισσότερο τον εξέθεσε, αφού φάνηκε λίγο κουρασμένος και ίσως χωρίς διάθεση για συζήτηση. Άλλωστε ήταν πολύ κοντά η ημερομηνία της υπογραφής της συμφωνίας-τρεις μήνες πριν- και όλο το διάστημα είχε απαντήσει σε πληθώρα ερωτήσεων.

IV.9. 8^οΒΙΝΤΕΟ

9η δήλωση-Δήλωση κ. ΖΑΕΦ

Ημερομηνία:2/4/2019

Η πρώτη επίσκεψη (του) Έλληνα πρωθυπουργού στη γειτονική χώρα -Κοινές δηλώσεις των δύο πρωθυπουργών για τη Συμφωνία των Πρεσπών.

πηγή:<https://www.youtube.com/watch?v=lp0cuCqnB1E>

Πηγή :<https://www.dw.com/el>

4.10. ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΕΙΔΟΣ

Συνέντευξη τύπου παραχώρησαν ο κ. Ζάεφ μαζί με τον κ. Τσίπρα για να κάνουν τις πρώτες δηλώσεις μετά την (πρώτη) επίσημη συνάντηση του Έλληνα πρωθυπουργού στη χώρα του, περίπου ένα χρόνο(10 μήνες) μετά την υπογραφή της Συμφωνίας των Πρεσπών. Η συμμετοχή των ΜΜΕ ήταν πολύ μεγάλη και μετά την ολοκλήρωση της συνάντησής τους, οι δύο πρωθυπουργοί, βγήκαν ζωντανά για να μιλήσουν. Στην αρχή ανακοίνωσαν τι έχουν συζητήσει και αποφασίσει και στη συνέχεια απάντησαν και στις ερωτήσεις των δημοσιογράφων. Πρώτος ομιλητής ο κ. Ζάεφ και στη συνέχεια ο κ. Τσίπρας.

ΥΦΟΣ

Το ύφος όσων είπε ο κ. Ζάεφ ήταν σοβαρό, επίσημο και αρκετά τυπικό. Όσα ελέχθησαν αφορούσαν καίρια ζητήματα αφού μετά την υπογραφή της συμφωνίας, απαιτούνταν αλλαγές ή αναπροσαρμογές ακόμη και σε θεσμικό επίπεδο της χώρας του όπως η συνταγματική αναθεώρηση. Επίσης θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι και επιστημονικό ή και πολύπλοκο αφού χρησιμοποίησε ειδική ορολογία και εξεζητημένο λεξιλόγιο με οικονομικούς όρους: «Ανώτατο συμβούλιο συνεργασίας, επιχειρηματικό φόρουμ, διασυνοριακή διέλευση, εμπορικά σήματα».

ΕΠΙΛΟΓΗ ΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Τα ρήματα σε α' πληθυντικό πρόσωπο κυριαρχούν στη δήλωση του κ. Ζάεφ. Έχουν εντοπιστεί 15 ρήματα που εκφράζουν το «μαζί», την καθολικότητα, την αμοιβαία συμμετοχή για τα πεπραγμένα οπότε και την κοινή ανάληψη ευθύνης. Έτσι ακούστηκαν: « είμαστε, γράφουμε, αφήνουμε, ξεκινούμε, δείξαμε, οικοδομήσαμε». Τα ρήματα σε γ' πρόσωπο είναι 14 σε αριθμό. Αυτή η επιλογή κρατά σε απόσταση τον ομιλητή και τον κάνει περισσότερο «παρουσιαστή» όσων γίνονται. Αυτό το ρηματικό πρόσωπο προτιμάται από πολιτικούς τους διότι προβάλλεται η αντικειμενικότητα στη στάση τους και τα μηνύματα αποκτούν υπαινικτικό χαρακτήρα: «υλοποιήθηκε, συνιστά, κατέστη, αποτελεί, οδήγησε».

ΕΠΙΛΟΓΗ ΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

Ο κ. Ζάεφ ξεκίνησε τον λόγο του με ρήματα σε Αόριστο χρόνο για να επισημάνει άλλη μια φορά τι έχειπραχθεί ως τη συγκεκριμένη στιγμή, τι είναι ήδη ολοκληρωμένο. Έτσι παρατηρήσαμε 14 ρήματα στον παρελθοντικό αυτό χρόνο: «υπέγραψε, συμφωνήσαμε, οικοδομήσαμε». Σε χρόνο Ενεστώτα βρίσκουμε 11 ρήματα που δηλώνουν την τωρινή κατάσταση, όλα όσα ισχύουν τώρα: «γράφουμε, αφήνουμε, ξεκινούμε, ανανεώνουμε, δίνει, απορρέουν». Μέλλοντα έχουμε σε λίγα ρήματα, 7 σε αριθμό, σύμφωνα πάντα με την μετάφραση που έχουμε διαθέσιμη: «θα δημιουργηθεί, θα βελτιώσει, θα κηρύξουμε, θα αποτελέσει, θα προεδρεύουν, θα ήθελα, θα αναγνωριστεί».

ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

- Πιθανότητα: «πιθανά/ μάλλον/ ίσως»
- Δεοντολογία: «είναι γεγονός/ πρέπει/πιστεύω/είναι υποχρέωση ότι αξίζει/ είναι σημαντικό/κυριολεκτικά»
- Παρόμοια/ανάλογη σημασία: «είμαι πεπεισμένος/είμαι σίγουρος/το ξέρω/δεν υπάρχει αμφιβολία/είμαι βέβαιος, είναι δύσκολο/είναι επώδυνο/δεν είναι εύκολο/δεν ήταν εφικτό, θετικά πράγματα/οφέλη, πρόοδο/ευμάρεια/ευημερία/προοπτικές»
- Συνδέσμους αιτίας: «γι αυτό, γιατί, αλλά, όμως, επειδή»
- Επιρρήματα χρονικά: «πέρυσι / στο μέλλον/ ανέκαθεν/ σήμερα/ παρελθόν/ χθες»

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΛΕΞΕΩΝ-ΕΚΦΡΑΣΕΩΝ

- Η έκφραση «ιστορικό (βήμα, ορόσημο, συμφωνία) ακούστηκε 3 φορές
- Η έκφραση « φίλος μου/ φίλε» 4 φορές
- Το ρήμα «υπογράψω» 6 φορές
- Η λέξη «συνεργασία» 4 φορές

4.11. ΠΑΡΑΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Ο καλλωπισμός/ ενδυμασία του σώματος

Ο κ. Ζάεφ προτίμησε το μπλε χρώμα για το κουστούμι που φόρεσε, άσπρο πουκάμισο και κόκκινη γραβάτα. Το κουστούμι είναι επίσημο ένδυμα και ταιριάζει στην περίπτωση. Τα χρώματα εκφράζουν/ εκπέμπουν: το μεν μπλε σταθερότητα και αρμονία, το άσπρο καλή, αγνή πρόθεση και το έντονο κόκκινο είναι το χρώμα της δύναμης και της ισχύος.

- Η βλεμματική επαφή και οι εκφράσεις του προσώπου

Καθόλη τη διάρκεια των κοινών δηλώσεων ο κ. Ζάεφ είχε στραμμένο το βλέμμα του στον τηλεοπτικό φακό όχι όμως σε ευθεία γραμμή αλλά μοιραζόταν ανάμεσα στους δημοσιογράφους που στεκόταν απέναντί τους και στις σημειώσεις-έγγραφα του, όπου και τις διάβαζε. Το κλείσιμο των βλεφάρων του, κατάφερε να το συνδυάσει με την κίνηση του διαβάσματος, όταν δηλαδή κοιτούσε τα χαρτιά του. Αυτό φανέρωσε ηρεμία, σιγουριά, Το κεφάλι του δεν έκανε γρήγορες ή βιαστικές κινήσεις, ήταν στραμμένο ελαφρά προς τα πάνω, ένδειξη δύναμης και εξουσίας. Επίσης και λίγο προς την δεξιά μεριά. Έστρεψε τη ματιά του προς τον κ. Τσίπρα στην αρχή και στο τέλος των δηλώσεών του. Ακόμη, όταν τελείωσε ο ίδιος και άρχισε να μιλάει ο ομολόγός του, ήταν στραμμένη η προσοχή του σε αυτόν. Δεν υπήρξαν έντονες αλλαγές στον τρόπο που κοιτούσε ή στις εκφράσεις προσώπου. Τρεις φορές ανασήκωσε ελαφριά τα φρύδια του με τη μια εξ αυτών περισσότερο το δεξί

προσθέτοντας ένταση και ενδιαφέρον στον λόγο του και όχι απορία.

στιγμιότυπα από το βίντεο

- Οι χειρονομίες- στάση χεριών και ποδιών

Χειρονομίες δεν υπήρξαν κατά τη διάρκεια της δήλωσής του. Τα χέρια του ακουμπισμένα στο έδρανο και μόνο 2 φορές διόρθωσε το σακάκι του με το αριστερό του χέρι, θέλοντας να το φέρει σε ευθεία γραμμή. Αυτό προδίδει ίσως το άγχος του για άψογη εμφάνιση ή την απόκρυψη της αγωνίας του. Η όρθια στάση του, δεν τον εμπόδισε να είναι σε μια σχετική ισορροπία το σώμα του και να διατηρείται σε ευθυτενή στάση με τις πλάτες ανοιχτές, αν και κουνιόταν ελαφρά δεξιά και αριστερά, σαν να στηριζόταν πότε στο ένα και πότε στο άλλο πόδι. Αυτό δείχνει λίγο την αγωνία του και στην επιμονή για να δημιουργήσει μια πιο οικεία ατμόσφαιρα.

4.12. Γενική αποτίμηση

Ο κ. Ζάεφ προσπάθησε να υπερασπιστεί τη συμφωνία που είχε υπογραφεί μήνες πριν. Οι γλωσσικές επιλογές του σε συνδυασμό με τη γλώσσα του σώματός του αποδεικνύουν ότι προσπαθεί πολύ να πείσει τους πολίτες της χώρας του για την ορθότητα της συμφωνίας, σύμφωνα με τον ίδιο. Φάνηκε πώς μάλλον αγωνιά για τα εσωτερικά αποτελέσματα αυτής και τις συνέπειές της. Δεν έδειξε τόση σιγουριά

όσο σε άλλες δηλώσεις του και ο ενθουσιασμός που άλλοτε έδειχνε, δεν φάνηκε την ημέρα εκείνη.

4.13. 8° ΒΙΝΤΕΟ

10η δήλωση-Δήλωση κ. Τσίπρα

Ημερομηνία:2/4/2019

Η πρώτη επίσκεψη (του) Έλληνα πρωθυπουργού στη γειτονική χώρα -Κοινές δηλώσεις των δύο πρωθυπουργών για τη Συμφωνία των Πρεσπών.

πηγή:<https://www.youtube.com/watch?v=lp0cuCqnB1E&t=1082s>

4.14. ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΕΠΙΛΟΓΗ ΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Ο κ. Τσίπρας χρησιμοποίησε 63 φορές το α' πληθυντικό πρόσωπο κατά τη διάρκεια των δηλώσεών του. Η προτίμηση αυτή δείχνει τη συλλογική προσπάθεια και την κοινή αποδοχή πρωτοβουλιών αλλά και ευθυνών. Το α' ενικό περιορίστηκε στις ευχαριστίες και χρησιμοποιήθηκε περίπου 22 φορές. Οι ατομική σκέψη αποτυπώθηκε προσθέτοντας αμεσότητα στον λόγο του ενώ ταυτόχρονα δημιουργείται μια σχέση εμπιστοσύνης με το ακροατήριο. Η επιλογή γ' προσώπου στα 61 ρήματα που ακούστηκαν, είτε σε ενικό είτε σε πληθυντικό αριθμό, αφορούσε τους οργανισμούς που εμπλέκονται στη συμφωνία, τους συμφωνηθέντες όρους και ό,τι θα ισχύει επίσημα στις δύο χώρες. Και έτσι το βάρος της ευθύνης και της αναγκαιότητας αυτών μετατοπίζεται σε τρίτους, βάζοντας τον ίδιο στη θέση του παρατηρητή.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

Ο Ενεστώτας είναι ο χρόνος που φαίνεται ότι κυριάρχησε κατά την ομιλία του κ. Τσίπρα. Χρησιμοποιήθηκε περί τις 68 φορές για να δηλώσει το παρόν, τη διάρκεια και την συνέχεια της συμφωνίας. Είναι σε ισχύ, υπάρχει και εξελίσσεται ταυτόχρονα. Επίσης ο Αόριστος, παρατηρήθηκε περίπου 65 φορές για να θυμίσει όσα έχουν συμβεί στο παρελθόν, όσα έχουν ήδη γίνει. Η αναφορά στους δύο αυτούς χρόνους, δηλαδή τι έγινε πριν και τι συμβαίνει τώρα, βοηθά τον λόγο να αποκτή ζωντάνια και ενδιαφέρον μέσω της σύγκρισης. Τέλος έχουμε και μελλοντικό χρόνο σε 20 περίπου ρήματα όπου αφορούν τα μελλούμενα.

ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

- Αντίθεση : «συμφώνησαν /διαφώνησαν, χτίζουμε/γκρεμίζουμε, αδύνατο να συμβεί-γίνεται πραγματικότητα».
- Δεοντολογία: « ΕΕ, NATO, Βαλκάνια, Ποντίφικας, Ανώτατα Συμβούλια, πρέπει, Σκόπια»
- Παρόμοια/ ανάλογη σημασία: «συνδέει-ενώνει, αντιπαραθέσεων-συγκρούσεων, σκέψεις-απόψεις, ζήτημα-θέμα, Σκόπια-Βόρεια Μακεδονία»
- Συνδέσμους αιτίας: «γι αυτό, γιατί, ωστόσο, καθώς, όπως»
- Επιρρήματα χρονικά: «πέρυσι / σήμερα/ παρελθόν/ χθες/πριν/κατά τη διάρκεια»

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΛΕΞΕΩΝ-ΕΚΦΡΑΣΕΩΝ

- Το ρήμα «χτίζουμε » 6 φορές
- Η έκφραση «κρίσιμο (θέμα/ ζήτημα/ σημείο/βήμα)» ακούστηκε 4 φορές
- Η έκφραση «να τρέξουμε » 4 φορές
- Η έκφραση «στέρεα θεμέλια/έδαφος» 3 φορές
- Η έκφραση «30χρόνια/3 δεκαετίες » 4 φορές
- Οι λέξεις «αφήγημα και αφήγηση » 2 φορές η καθεμία

- Η λέξη «πλαίσιο» 9 φορές

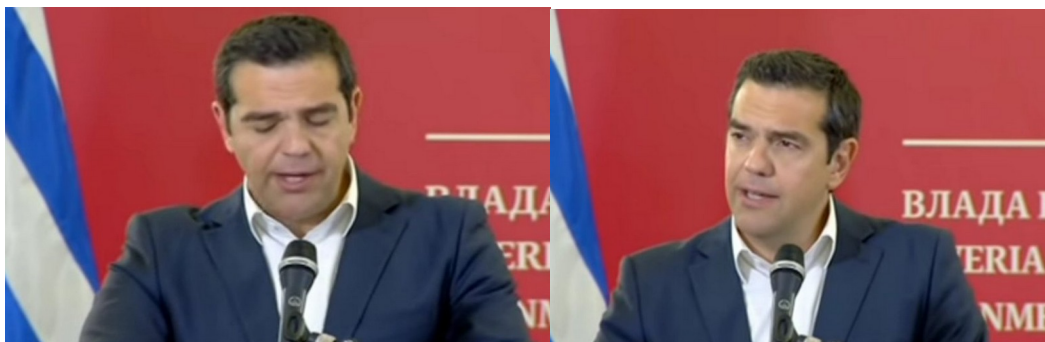
4.15. ΠΑΡΑΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Ο καλλωπισμός/ ενδυμασία του σώματος

Ο κ. Τσίπρας ακολούθησε ενδυματολογικά τον κ. Ζάεφ, φορώντας παρόμοιο χρώμα κουστούμι, σε απόχρωση του μπλε. Το συνδύασε με άσπρο πουκάμισο και μανικετόκουμπα. Δεν αποχωρίστηκε το ρολόι του για άλλη μια φορά στον αριστερό καρπό του. Το μπλε αντιπροσωπεύει την καθαρή σκέψη και την ήρεμη διάθεση, την ειρηνική συνύπαρξη. Το άσπρο παραπέμπει σε αγνές πράξεις και απλότητα. Τα μανικετόκουμπα προσδίδουν έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα σε όποιον τα φορά, του προσθέτουν κύρος, επίσημη χροιά και τον ξεχωρίζουν από τους άλλους.

- Η βλεμματική επαφή και οι εκφράσεις του προσώπου

Καθ' όλη τη διάρκεια της ομιλίας του, ο πρωθυπουργός στέκεται με την πλάτη ίσια και το κεφάλι αρκετά ψηλά ώστε να εκπέμπει σιγουριά. Το βλέμμα του δεν εστιάζεται αρκετά στον τηλεοπτικό φακό αλλά τις περισσότερες φορές στρέφεται προς το μέρος του κ. Ζάεφ, σαν να απευθύνει μόνο σε εκείνον την ομιλία του. Βέβαια διάβαζε τις σημειώσεις του ιδίως όταν αναφερόταν σε νεοσυσταθέντες οργανισμούς και αργούσε να σηκώσει το βλέμμα του από αυτές.

στιγμιότυπα από το βίντεο

Όταν τόνισε λάθος το χωριό Πρόμαχοι, έτριψε τη μύτη του, δείχνοντας αμηχανία ή ντροπή. Επίσης, κοιτάει αριστερά ή δεξιά όταν μιλάει με το κεφάλι του να

ανασηκώνεται ελαφρά. Αρκετές επίσης φορές στρεφόταν και προς την αντίθετη πλευρά του ομολόγου του και φαινόταν η ανησυχία του.

Όσον αφορά τα φρύδια του, παρατηρήθηκε ότι ανασηκώθηκαν τρεις με τέσσερις, φανερώνοντας έντονο ενδιαφέρον ή επιδοκιμασία. Από την άλλη τα βλέφαρά του ανοιγοκλείσανε αρκετές φορές με γρήγορο ρυθμό, φανερώοντας νευρικότητα ή/και αμφιβολία.

- Οι χειρονομίες- στάση χεριών ή/και ποδιών (αν είναι ορατά)

Τα χέρια του κ. Τσίπρα βρισκόταν στο έδρανο σταυρωμένα, πριν ξεκινήσει την ομιλία του. Δείχνει αυτοπεποίθηση και σιγουριά ή εφόσον υπήρχαν ακουμπισμένα συμπλήρωναν τη θετική στάση στον συνομιλητή. Διακρίνονται ταυτόχρονες κινήσεις των δύο χεριών του, προς τα κάτω κάθετα. Αυτό δείχνει βεβαιότητα και αυτοπεποίθηση πέρα από ένδειξη ισχύος. Το αριστερό του χέρι, δίπλα στον ομολόγο του, προτάθηκε προς εκείνον αρκετές φορές. Η ανοιχτή παλάμη μαρτυρά, σύμφωνα με τον Allan Pease (1991), μια καλοπροαίρετη διάθεση, μη απειλητική. Έτσι, το είδαμε να συμβαίνει περί τις τέσσερις φορές όπως και τρεις φορές προτάθηκε με κλειστή παλάμη, που δείχνει βεβαιότητα και σιγουριά. τέλος, προέκτεινε τον αριστερό του δείκτη προς τον κ. Ζάεφ, δείχνοντας όχι τόσο ευγενική διάθεση.

στιγμιότυπο από το βίντεο

Η στάση γενικά του σώματός του δεν υπήρξε σε ισορροπία αφού έγερνε μια από αριστερά, μια από δεξιά, καθότι ήταν όρθιος. Φανερώνεται έτσι, η ανησυχία του

και προσπαθεί να έρθει πιο κοντά στο κοινό, να είναι πιο οικείος. Επίσης στηρίχθηκε στο δεξί του χέρι, κοιτώντας τον κ. Ζάεφ, τέσσερις φορές δείχνοντας την πρόθεσή του για συνεργασία.

πηγή:© INTIME NEWS/ΤΟΣΙΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ

4.16. Γενική αποτίμηση

Ο κ. Τσίπρας επισκέφτηκε πρώτη φορά τη γείτονα χώρα επίσημα ως πρωθυπουργός. Είναι σημαντικό πολιτικό γεγονός και θα λέγαμε ότι είχε μια ανησυχία να ολοκληρώσει τις δηλώσεις του. Η συνεχής κίνηση του σώματος και η τάση να κοιτά τον κ. Ζάεφ όταν μιλούσε, έκανε ίσως πιο προσωπική τη δήλωση. Η αποφυγή να εστιάζει κατάματα τον φακό, του πρόσθεσε λίγη νευρικότητα και αφαίρεσε πειστικότητα. Επίσης έκανε τρεις φορές λάθος στην εκφορά λέξεων, πράγμα που τον καθυστέρησε ή προς στιγμή τον αποσυντόνισε. Η επανάληψη ίδιων εκφράσεων και λέξεων μάλλον δεν πρόσθεσε πειστικότητα στα λεγόμενά του αλλά πιθανά κούρασε. Η αλήθεια είναι πως από τη συνολική του εμφάνιση στη γειτονική χώρα, την ώρα των δηλώσεων φάνηκε πιο αγχωμένος. Στη συνέντευξη τύπου που ακολούθησε υπήρξε πιο άνετος επικοινωνιακά, αλλά δεν αποτελεί αυτή στον κύκλο της έρευνας. Μόνο οι αρχικές δηλώσεις.

Γ' ΜΕΡΟΣ-Ο ΑΚΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ

1. ΠΩΣ ΣΧΟΛΙΑΣΤΗΚΕ Η ΤΕΛΕΤΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΥΠΟ-ΦΙΛΟΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΜΗ

Τα ΜΜΕ αντιμετώπισαν το όλο θέμα σαν ένα ζήτημα αμιγώς εσωτερικής πολιτικής. Ωστόσο το ζήτημα της ονομασίας αν και ήταν προδήλως εθνικό, δεν αποτελούσε απλά μια διμερή διαφορά, αλλά είχε και διεθνείς διαστάσεις. Είχε διεθνείς διαστάσεις καθώς η μη ύπαρξη συμφωνίας στην ουσία εμπόδιζε την ένταξη του γειτονικού κράτους σε ΝΑΤΟ και Ευρωπαϊκή Ένωση. Εξ ορισμού λοιπόν το ενδιαφέρον ήταν λογικό να είναι διεθνές και όχι διμερές(Παπασιώπη-Πασιά,Ζ. (2019).

Συνολικά στο δίμηνο Δεκεμβρίου – Ιανουαρίου στο πρωτοσέλιδο της ΕΦ.ΣΥΝ. για το ζήτημα της συμφωνίας γίνονται οι εξής αναφορές (πίνακας 1):

Πίνακας 1

Δεκέμβριος 2018	
Κύριο θέμα	5
Τετράστηλα	1
Δίσηλα	2
Υπέρτιτλος	1
Ιανουάριος 2019	
Κύριο θέμα	8
Πεντάστηλο	1
Τρίστηλο	1
Δίσηλο	2
Μονόστηλα	3

Στο αντίστοιχο χρονικό διάστημα δηλαδή στο δίμηνο Δεκεμβρίου 2018 – Ιανουαρίου 2019 σε ό,τι αφορά την «Καθημερινή», γίνονται οι κάτωθι αναφορές (πίνακας 2):

Πίνακας 2

Δεκέμβριος 2018	
Κύριο θέμα	5
Δίστηλο	1
Μονόστηλα	3
Κύρια άρθρα	2
Ιανουάριος 2019	
Κύριο θέμα	13
Μονόστηλα	4
Κύρια άρθρα	6

Παρατηρούμε ότι και στις δύο εφημερίδες τον Ιανουάριο υπήρξε αύξηση των δημοσιευμάτων που αφορούσαν στη συμφωνία, με την «Καθημερινή» να κρατά τα σκήπτρα καθώς στο πρωτοσέλιδό της είναι αριθμητικά μεγαλύτερη, η παρουσία της συμφωνίας. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η «Καθημερινή» αυξάνει σημαντικά από το Δεκέμβριο στον Ιανουάριο, τα κύρια άρθρα που αφιερώνει στο θέμα. Μιλώντας με αριθμούς στην ουσία τα τριπλασιάζει καθώς από δύο που εμφανίζονται τον Δεκέμβριο, τον Ιανουάριο δημοσιεύονται έξι. Να σημειωθεί ότι η ΕΦ.ΣΥΝ, το κύριο άρθρο της με τον τίτλο «Απόψεις», το δημοσιεύει στην τελευταία σελίδα και όχι στην πρώτη όπως η «Καθημερινή»(Αρίμης, Α. 2020).

Ενδεικτικό της γραμμής που ακολούθησε η ΕΦ. ΣΥΝ είναι το πρωτοσέλιδο την ημέρα εισαγωγής της συμφωνίας στη βουλή προς ψήφιση (25/ 1/ 2019): «Ξεγυμνώθηκαν οι «Μακεδονομάχοι» - Αποκαλυπτική συζήτηση στη Βουλή για τη Συμφωνία των Πρεσπών – Με καταλυτικά επιχειρήματα και ντοκουμέντα απάντησε ο Πρωθυπουργός». Αυτό είναι το κύριο θέμα της εφημερίδας που επενδύεται με φωτογραφία από την αίθουσα συνεδριάσεων του κοινοβουλίου. Στο σχετικό ρεπορτάζ στην πρώτη σελίδα, η εφημερίδα αναφέρει: «πλήρης ήταν η ένδεια των

επιχειρημάτων που χρησιμοποίησαν οι αρχηγοί των κομμάτων της αντιπολίτευσης για να στηρίξουν την άρνηση τους στη Συμφωνία των Πρεσπών. Ο Αλέξης Τσίπρας αποκάλυψε τις μικροκομματικές σκοπιμότητες και την πατριδοκαπηλία από στελέχη των κομμάτων που κυβέρνησαν τη χώρα και πρόβαλλαν ζητήματα κατά της συμφωνίας τα οποία ουδέποτε οι κυβερνήσεις τους διεκδίκησαν από τη γειτονική χώρα»(Skoulariki, A. 2020).

Στην εισαγωγή του κυρίως θέματος είναι εμφανής η θέση της εφημερίδας, η οποία αν δεν ταυτίζεται πλήρως με την κυβερνητική γραμμή, μοιάζει να συμφωνεί στα περισσότερα σημεία μαζί της. Συγχρόνως επικρίνει σύσσωμη την αντιπολίτευση για τη στάση που τηρεί, αφήνοντας να εννοηθεί ότι στελέχη κομμάτων που παλαιότερα κυβερνούσαν τη χώρα, ουδέποτε ήγειραν αξιώσεις για ζητήματα που τώρα μπαίνουν στο τραπέζι του διαλόγου μόνο και μόνο για να υπάρξει αντιπολίτευση. Η άποψη που εκφράζει η εφημερίδα είναι φιλοκυβερνητική και την ενδιαφέρει να υποστηρίξει τη συμφωνία. Από την άλλη τάσσεται κατά της λογικής που έχει υιοθετήσει σχεδόν το σύνολο της αντιπολίτευσης, δηλαδή να αντιτίθεται στη συμφωνία, γεγονός που κατά την άποψή της γίνεται καθαρά για λόγους κομματικού συμφέροντος(Nea, T. 2019).

Την ίδια ημέρα, δηλαδή στις 25 1 2019, η «Καθημερινή» έχει κύριο θέμα τη συζήτηση στη βουλή για την ψήφιση της συμφωνίας. Ωστόσο εδώ η οπτική των πραγμάτων είναι διαφορετική. Η εφημερίδα τόσο στο ρεπορτάζ της όσο και στο κύριο άρθρο επιλέγει να μην πάρει απ' ευθείας θέση αλλά να περιοριστεί στην επισήμανση ότι για ένα εθνικό θέμα οι πολιτικές δυνάμεις του τόπου δεν κατάφεραν να συμφωνήσουν. Μάλιστα επισημαίνει ότι ο κίνδυνος διχασμού είναι ορατός και ένας τέτοιος κίνδυνος δημιουργεί εθνικούς κινδύνους. Ωστόσο τον κίνδυνο του διχασμού κατά κάποιον τρόπο τον αποδίδει κυρίως στους κυβερνώντες και στην τακτική που ακολούθησαν καθώς χαρακτηριστικά σημειώνει «...Οι κυβερνώντες, άλλωστε, θα πρέπει να έχουν καταλάβει τώρα πια πόσο επικίνδυνο για τον τόπο είναι να καθιστάς το μίσος και τον διχασμό πολιτικό εργαλείο. Γιατί πάντοτε, μα πάντοτε, έρχεται η ώρα που σε βάζει και εσένα στο στόχαστρο» (Συρίγος, Α., & Χατζηβασιλείου, Ε. (2019)).

Την ειδησεογραφία δεν μονοπωλούν πλέον τα παραδοσιακά ΜΜΕ καθώς έχουμε μια σειρά από σημαντικές εξελίξεις στο χώρο του Διαδικτύου. Κοινωνικά Μέσα, δίκτυα, πλατφόρμες ενημέρωσης, blogs και χώροι συνομιλιών έχουν εισέλθει στην ενημερωτική διαδικασία ή πιο σωστά στην διαδικασία πληροφόρησης του κοινού. Συγχρόνως τον ρόλο του θεματοφύλακα του ειδησεογραφικού περιεχομένου, που παλαιότερα κατείχε ο επαγγελματίας δημοσιογράφος πλέον τον διεκδικούν και άλλοι. Η δημοσιογραφία των πολιτών και η συμμετοχική δημοσιογραφία ήρθαν να ταράξουν τα νερά της ενημέρωσης. Στη σύγχρονη πραγματικότητα και πάντα σε σχέση με το Μακεδονικό και τη συμφωνία, τα εξεταζόμενα Μέσα τήρησαν την δεοντολογία, διαχώρισαν την άποψη από το ρεπορτάζ και φρόντισαν να παρουσιάσουν τις διάφορες πλευρές που είχε το θέμα. Επίσης κράτησαν και ένα άλλο παραδοσιακό χαρακτηριστικό τους: Στην άποψη που τα ίδια εξέφρασαν περί της συμφωνίας, συντάχθηκαν με τη γενικότερη τοποθέτηση τους ως προς το πολιτικό φάσμα(Paragas, P. (2018).

Σε ότι αφορά τα διαδικτυακά Μέσα η εικόνα ήταν κάπως διαφορετική: Τα εξεταζόμενα Μέσα είτε θα παρέθεταν απλώς τα γεγονότα χωρίς να τοποθετούνται τα ίδια, είτε όταν υπήρχε τοποθέτηση, αυτή μπορεί να ήταν ακραία (για παράδειγμα δημοσίευμα antinews) ή θα γινόταν πιο ψυχραιμες αποτιμήσεις παραθέτοντας απόψεις διαφόρων αναλυτών (περιπτώσεις Huffington post και iefimerida). Στα διαδικτυακά Μέσα που είναι αμιγώς ενημερωτικά, οι κανόνες δεοντολογίας τηρήθηκαν σε γενικές γραμμές. Μάλιστα η δυνατότητα που έδιναν στο χρήστη να προχωρά σε σχολιασμό, περνούσε από το δημοσιογραφικό φίλτρο, ώστε να αποφεύγεται η δημοσιοποίηση ακραίων απόψεων(Pergantis, V. (2020).

Εκεί ωστόσο που η εικόνα είναι τελείως διαφορετική είναι στα διαδικτυακά Μέσα που δημιουργήθηκαν για να εξυπηρετήσουν ειδικούς σκοπούς ή απευθύνονται σε ειδικές πληθυσμιακές ομάδες ή είναι αρκετά μικρά για να απασχολούν επαγγελματίες δημοσιογράφους και να καταφέρνουν να ανταποκριθούν στον ενημερωτικό τους ρόλο. Σε αυτά τα διαδικτυακά Μέσα η ηθελημένη ή αθέλητη διαστρέβλωση της είδησης, οι ψευδείς ειδήσεις και η προπαγάνδα που κανείς δεν ξέρει ποιον ακριβώς υπηρετεί, βρίσκει γόνιμο έδαφος(Vankovska, B. (2020).

2. ΣΧΟΛΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΗΤΩΝ-ΔΙΕΘΝΟΛΟΓΩΝ

Για την ΕΕ, η Συμφωνία των Πρεσπών «αντιπροσωπεύει σημαντικό επίτευγμα, θέτοντας παράδειγμα για την περιοχή και πέρα από αυτήν. Επαινείται το θάρρος και η αποφασιστικότητα των εμπλεκόμενων μερών» (Δελτίο τύπου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου -18 Ιουν 2019). Η Ε.Ε έχει παίξει σημαντικό ρόλο στην σταθεροποίηση και την ασφάλεια των Σκοπίων. Το μοντέλο της συμφωνίας της Αχρίδας, προβάλλεται ως παράδειγμα κατανομής της εξουσίας στα Βαλκάνια. Θεωρείται τέτοιο ώστε να προστατεύει αποτελεσματικά τα συμφέροντα των μειονοτήτων, δίχως όμως να περιορίζει αδικαιολόγητα την αποτελεσματικότητα του Κράτους (Dehnert, 2010). Διδάγματα της ευρωπαϊκής δράσης στα Σκόπια χρησιμοποιήθηκαν από την ΕΕ στο Κοσσυφοπέδιο. Η παραπάνω εμπειρία αποτέλεσε ισχυρό παράγοντα που τέθηκε υπόψη κατά την αποδοχή της υποψηφιότητας των Σκοπίων για ένταξη στην ΕΕ το 2005(Συρίγος, Α., & Χατζηβασιλείου, Ε. 2019).

Το 2006 η χώρα εντάχθηκε στον ΠΟΕ και στην «Κεντρική Ευρωπαϊκή Συμφωνία Ελεύθερου Εμπορίου» (ΚΕΣΕΕ) με αντίστοιχη δημιουργία προϋποθέσεων ευρείας ελεύθερης αγοράς. Για τα Σκόπια είναι ζωτικής σημασίας η ευρωπαϊκή πορεία, αποτελεί κατεύθυνση και αφήγημα της πολιτικής προς το εσωτερικό και επιδρά θετικά στην σταθερότητα και την ασφάλεια. Ως πρόσφατο παράδειγμα, τον Μάρτιο του 2019 η αναβολή της συζήτησης περί των ενταξιακών διαπραγματεύσεων για τη σύνοδο ΕΕ – δυτικών Βαλκανίων (Οκτ 2019), οδήγησε τη χώρα σε πρόωρες εκλογές. Η ΕΕ επιθυμεί τη διεύρυνση προς τα δυτικά Βαλκάνια, εξυπηρετούνται συμφέροντα κυρίως στους τομείς της οικονομίας και της ασφάλειας. Η Ένωση βλέπει τα Σκόπια ως επιτυχημένο μοντέλο συμβίωσης πολυεθνικής κοινότητας, θεωρεί την περιοχή θύλακα ασφαλείας(Pararas, P. (2018).

Παρόλα αυτά, η βαλκανική οδός, εξακολουθεί να αποτελεί την κύρια πύλη εισόδου ηρωίνης και όπλων στην Ευρώπη. Ισχυρά δίκτυα οργανωμένου εγκλήματος με διεθνή απήχηση συνεχίζουν να δρουν στη χώρα και δια της χώρας. Η καταγραφή των περιπτώσεων που αντιμετωπίστηκαν από τις αρχές απέδειξε την αδυναμία των διαδικασιών στην καταπολέμηση του εγκλήματος, του ξεπλύματος χρήματος και της διαφθοράς και καταδεικνύει τις σαφείς πολιτικές προεκτάσεις. Πάραυτα, η

Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Μάρτιο του 2020 έκρινε την πρόοδο των Σκοπίων ικανοποιητική ώστε να ελπίζει σε συνέχιση των ενταξιακών διαπραγματεύσεων (Commission Staff Document “Update on the Republic of North Macedonia” 2 Μαρ 2020). Κύρια πρόκληση για τα Σκόπια είναι η αποτελεσματική καταπολέμηση της διαφθοράς σε όλα τα επίπεδα, η οποία απέχει κατά πολύ από τα ευρωπαϊκά πρότυπα. (Pergantis, V. (2020).

Πολλοί αναλυτές έχουν παρόμοια γνώμη και σημειώνουν πιο ειδικά περιπτώσεις πελατειακών σχέσεων του Κράτους, οικογενειοκρατία στη διαδοχή της ηγεσίας, απουσία ελευθεροτυπίας (Dehnert, 2010). Όμοια ευρήματα επεσήμανε η αξιολόγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα Βαλκάνια και την Τουρκία τον Οκτώβριο του 2020. Σημειώνει ότι δεν έχει επιτευχθεί στον επιθυμητό βαθμό πρόοδος στον τομέα του κράτους δικαίου. Ο λόγος είναι ότι συχνά δεν υφίσταται πολιτική βούληση. Συνεχίζει να παρατηρείται βραδύτητα στην αλλαγή της δικαστικής νοοτροπίας ενώ δεν διαπιστώνεται επαρκής προσήλωση στην αρχή της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης. Ο ρυθμός καταπολέμησης της διαφθοράς επιβραδύνθηκε και το ιστορικό επιδόσεων απέχει κατά πολύ από την ικανοποίηση των απαιτήσεων για προσχώρηση. Η μικρότερη πρόοδος σημειώθηκε στον τομέα της ελευθερίας της έκφρασης και της πολυφωνίας των μέσων επικοινωνίας. Η επιτυχία των κυβερνήσεων που θα ακολουθήσουν στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που διατηρούν σε απόσταση την κοινωνία και την οικονομία από την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, πιθανώς κρατούν και το κλειδί της ευημερίας και ίσως και της επιβίωσης στο μέλλον(Dehnert, S. (2010).

Δ' ΜΕΡΟΣ –ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΣΥΜΒΑΝΤΟΣ

Η Συμφωνία των Πρεσπών εκτός από μια διακρατική συμφωνία υπήρξε και ένα επικοινωνιακό γεγονός στο οποίο εκτέθηκαν δημόσια οι πρωθυπουργοί. Υπήρξε μια ευκαιρία να προβάλλουν όχι μόνο τους συμφωνημένους όρους της αλλά και να δείξουν ή και να αποδείξουν στους πολίτες των κρατών τους αν μπορούν να τους επηρεάσουν. Η επιρροή αυτή αφορούσε τη διαχείριση:

- αρχικά της άγνοιας των πολιτών για την επερχόμενη συνεργασία,
- την καλλιέργεια θετικής στάσης προς τους όρους της αλλά και προς το έτερο κράτος-μέλος
- και τέλος την ελαχιστοποίηση του πολιτικού κόστους στο εσωτερικό πολιτικό πάλκο

Μέσα από τη συμμετοχή τους σε εθνικές ή διεθνείς συναντήσεις έπρεπε να φροντίσουν να καλύψουν όλα τα παραπάνω με όπλο τους μια ολοκληρωμένη παρουσία, γλωσσικά και μη. Η συνολική εικόνα ενός ηγέτη κράτους που δεν αγωνιά για το μέλλον διότι το φτιάχνει, που επιλέγει τις πιο συμφέρουσες για το κράτος του λύσεις, που εκπροσωπεί επάξια και περήφανα τον λαό του, δεν αφήνει παρά μόνο θετικά συναισθήματα στους πολίτες του.

Με γνώμονα τα παραπάνω και με αντικειμενική ματιά στις εμφανίσεις των δύο πρωθυπουργών θα μπορούσαμε να καταλάβουμε ότι ο κ. Ζάεφ, υπήρξε περισσότερο πειστικός στις δηλώσεις του και η δική του παρουσία ήταν πιο έντονη επικοινωνιακά από αυτή του κ. Τσίπρα. Υπήρξε ίσως το πρόσωπο που συνδέθηκε περισσότερο με τη Συμφωνία, όχι μόνο γιατί του στοίχισε αργότερα τη θέση του στο κοινοβούλιο αλλά γιατί πέτυχε να «πουλήσει» επικοινωνιακά το συμβάν. Θα μπορούσε να θεωρηθεί ο διαφημιστής της ή ο πρωτεργάτης αυτής της συμφωνίας διότι την υπερασπίστηκε με σθένος και με μαχητικότητα.

2. ΕΠΕΙΣΑΝ ΓΛΩΣΣΙΚΑ-ΠΑΡΑΓΛΩΣΣΙΚΑ ΟΙ ΔΥΟ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΙ ;

Η αλήθεια είναι πως οι δύο πρωθυπουργοί έδωσαν αγώνα να πείσουν τους πολίτες τους για την αναγκαιότητα της συμφωνίας και τα πολλαπλά οφέλη της, όπως υποστήριζαν. Γνώριζαν ότι μετά από κάθε συνάντησή του θα δεχόταν πλήθος ερωτημάτων κυρίως για τους όρους που θα ίσχυαν μετά την υπογραφή και κύρωσή της. Αυτό που παρατηρήσαμε είναι ότι και οι δύο τους επιστράτευαν την επιχειρηματολογία και την επανάληψη συγκεκριμένων σημείων/φράσεων της συμφωνίας, για να πείσουν το εκάστοτε κοινό στο οποίο απευθυνόταν. Η επίδειξη και ανάδειξη της κοινής γραμμής τους για τα «φλέγοντα» ζητήματα υπήρξε η ναυαρχίδα σε κάθε ομιλία ή δήλωσή τους. Επίσης η χρησιμοποίηση παρελθοντικών και παροντικών χρόνων μέσω της σύγκρισης του παλιά με το τώρα, βοήθησε να ενισχυθεί η προσωπική πρωτοβουλία για την επίλυση προβλημάτων. Τέλος η σχεδόν πάντα υπενθύμιση των ανωτάτων αρχών που επιβλέπουν-προστατεύουν την περιοχή συνέβαλε στην ανάπτυξη αισθήματος ασφάλειας στους πολίτες. Αυτό κατ' επέκταση μεταφράζεται σε καλλιέργεια θετικού κλίματος υπέρ της συμφωνίας.

Όσον αφορά τώρα το κομμάτι της γλώσσας του σώματος και πώς αυτή επηρέασε ή και συμπλήρωσε τα μηνύματα που μετέδιδαν σε επίσημες συναντήσεις οι δύο ομόλογοι, δεν φάνηκε να απέδωσε το ίδιο. Συγκεκριμένα, ο κ. Ζάεφ, φάνηκε πιο έμπειρος στο κομμάτι της παραγλωσσικής επικοινωνίας και έγινε περισσότερος πειστικός τουλάχιστον στις περιπτώσεις που εξετάσαμε. Η όλη του συμπεριφορά συμβάδιζε με τα προφορικά γλωσσικά στοιχεία και οι κινήσεις του προσέδιδαν κύρος και δύναμη στην προσωπικότητά του. Μπορεί να ήταν πάντα «διαβασμένος» γλωσσικά όμως κατάφερνε να υποστηρίξει και με τις εκφράσεις, τη στάση του σώματός του, τα μάτια του, όσα πρέσβευε με πάθος.

Ο κ. Τσίπρας, από την άλλη, δεν έδειχνε πάντα σιγουριά και τόση αυτοπεποίθηση ώστε να ορθώνει το ανάστημά του, γλωσσικά και παραγλωσσικά. Και επισημαίνεται πως αυτό προκύπτει από τις δηλώσεις που μελετήθηκαν παραπάνω. Επομένως, έχοντας υπόψη αυτό, είδαμε τον Έλληνα πρωθυπουργό να αδυνατεί κάποιες φορές να πείσει τους ακροατές του γιατί κρατούσε την ίδια γλώσσα του σώματος, χωρίς να κάνει διορθωτικές αλλαγές προς βελτίωσή του επικοινωνιακά. Επίσης

παρατηρήθηκε πως είχε συγκεκριμένες εκφράσεις που επιστράτευε οπότε μπορεί να είχαν κουράσει τους ακροατές. Η μελέτη επικοινωνιακών στρατηγικών θα βοηθούσε προς μια ακόμη πιο θετική εικόνα για τον ίδιο.

3.ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η συνολική προσπάθεια εντοπισμού γλωσσικών και μη στοιχείων από τις δηλώσεις των δύο πρωθυπουργών που αφορούν τη Συμφωνία των Πρεσπών, μάς οδήγησε αρχικά στην συγκέντρωση αυτών και την προσεκτική κατηγοριοποίησή τους. Δεν είναι εύκολο να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα όμως μπορούμε να έχουμε μια εκτίμηση βασισμένη σε στοιχεία που είναι μετρήσιμα και κοινώς αποδεκτά. Έτσι , με βάση το γεγονός-παράμετρο ότι δεν αποτυπώθηκαν όλες οι εμφανίσεις-παραυσίες τους μέσα σε ένα χρόνο περίπου αλλά δειγματοληπτικά επιλέχθηκαν κάποιες με κριτήρια που αναφέρθηκαν πιο πάνω, θα μπορούσαμε να καταλήξουμε σε συμπερασματικά δεδομένα.

Η έρευνα λοιπόν έδειξε πως η γνώση της γλώσσας και των κανόνων προφορικής μετάδοσης ενός μηνύματος δεν είναι αρκετή για να πείσει ή μεταπείσει έναν ακροατή. Απαιτείται γνώση κι άλλων στοιχείων που συμβάλλουν στην αποτύπωση όσων μεταδίδονται και έχουν στόχο την δημιουργία ή/και αλλαγή στάσεων και συμπεριφορών. Η επιτυχής μετάδοση μηνυμάτων από πολιτικά πρόσωπα μεταφράζεται σε ευρεία αποδοχή, σε αύξηση ψήφων, σε δεκτικότητα των αλλαγών που προτείνουν. Όταν πίσω από μια πολιτική προσωπικότητα κρύβεται η εξάσκηση επικοινωνιακών τακτικών είναι ευκολότερη η διαχείριση της κοινής γνώμης και η αντιμετώπιση κρίσιμων καταστάσεων.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Aftabi, H., & Moshfegi, A. Discourse Theory: Language, Politics, and Society. *Religación*, 4, 259-267.
2. Altikriti, S. (2016). Persuasive speech acts in Barack Obama's inaugural speeches (2009, 2013) and the last state of the union address (2016). *International Journal of Linguistics*, 8(2), 47-66.
3. Aronczyk, M. (2017). Portal or police? The limits of promotional paratexts. *Critical Studies in Media Communication*, 34(2), 111-119.
4. Austin, J. L. 1962. *How To Do Things With Words*. Οξφόρδη: Clarendon Press.
5. Chapelle, C. A. (2016). A Closer Look at Language Politics. In *Teaching Culture in Introductory Foreign Language Textbooks* (pp. 181-212). Palgrave Macmillan, London.
6. Dehnert, S. (2010). Elections and Conflict in Macedonia. *Country Analysis*.
7. Douglas, F. M. (2021). Language, Identity, Politics. In *Political, Public and Media Discourses from Indyref to Brexit* (pp. 39-52). Palgrave Macmillan, Cham.
8. Dylgjeri, A. (2017). Analysis of speech acts in political speeches. *European Journal of Social Sciences Studies*.
9. Fischer-Lichte, E. (2020). Introduction: Reflections on the politics and philosophy of language in performance. In *Theatrical Speech Acts: Performing Language* (pp. 1-17). Routledge.
10. Frieze, J. (2016). Reframing immersive theatre: The politics and pragmatics of participatory performance. In *Reframing Immersive Theatre* (pp. 1-25). Palgrave Macmillan, London.
11. Fischer-Lichte, E., Jost, T., & Jain, S. I. (Eds.). (2020). *Theatrical Speech Acts: Performing Language: Politics, Translations, Embodiments*. Routledge.
12. Guyer, J. J., Briñol, P., Vaughan-Johnston, T. I., Fabrigar, L. R., Moreno, L., & Petty, R. E. (2021). Paralinguistic features communicated through voice can affect appraisals of confidence and evaluative judgments. *Journal of Nonverbal Behavior*, 45(4), 479-504.
13. Hébert, L., & Tabler, J. (2019). The functions of language. In *An Introduction to Applied Semiotics* (pp. 232-240). Routledge.

14. Joseph, J. E. (2017). The concrete and the abstract in the language of politics. The14. Wodak, R., &Forchtner, B. (Eds.). (2018). The Routledge handbook of language and politics. London and New York: Routledge.
15. Labuschagne, P. A. (2017). Non-verbal and paralinguistic political communication in sport: an analysis of images of Springbok rugby. *Communicatio*, 43(1), 80-102.
16. Leech, G. N. (2016). *Principles of pragmatics*. Routledge.
17. Levinson, S. C. (2017). Speech acts. In *Oxford handbook of pragmatics* (pp. 199-216). Oxford University Press.
18. Mraoui, R. (2020). The Contribution of Paralinguistic Features in Improving EFL Learners' Conversational Skills during Oral Expression Sessions: Case Study of Second Year Students of English in Mohamed Khider University of Biskra. *concrete and the abstract in the language of politics*, 97-112
19. Ng, E. (2017). Between text, paratext, and context: Queerbaiting and the contemporary media landscape. *Transformative Works and Cultures*, 24.
20. Olson, G., & Copland, S. (2016). Towards a politics of form. *European Journal of English Studies*, 20(3), 207-221.
21. Pease, A. & Pease, B. (2006), *The Definitive Book Of Body Language*, London: Orion Books Ltd.
22. Pergantis, V. (2020). The Prespa Agreement between Greece and North Macedonia and the settlement of the name dispute: Of objective regimes, ergaomnes obligations and treaty effects on third parties. *Questions of International Law, Zoom-in*, 65, 63-85.
23. Platonov, K., &Svetlov, K. (2021, January). Politics-related Online Communities: Thematic Landscape and (Para) linguistic Features. In *2021 28th Conference of Open Innovations Association (FRUCT)* (pp. 358-364).IEEE.
24. Rojas, C. (2016). Language, ethnicity, and the politics of literary taxonomy: Ng Kim Chew and Mahua Literature. *PMLA*, 131(5), 1316-1327.
25. Searle, J. 1969. *Speech Acts*. Cambridge: Cambridge University Press.
26. Skoulariki, A. (2020). Political Polarisation in Greece: The Prespa Agreement, left/right antagonism and the nationalism/populism nexus. *South European Society and Politics*, 25(3-4), 411-439.

27. Selim, S. (2018). Politics and Paratext: On Translating ArwaSalih's al-Mubtasarun. *Alif: Journal of Comparative Poetics*, (38).
28. Vankovska, B. (2020). Geopolitics of the prespa agreement: background and after-effects. *Journal of Balkan and Near Eastern Studies*, 22(3), 343-371.
29. Ward, G. L. (2016). *The semantics and pragmatics of preposing*. Routledge.
30. Williams, C. (2020). Politics, preoccupations, pragmatics: A race/ethnicity redux for social work research. *European Journal of Social Work*, 23(6), 1057-1068.
31. Yule George(2006): *The Study Of Language*, Cambridge University Press

ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

1. Αρίμης, Α. (2020). Η Συμφωνία των Πρεσπών. Όψεις της Δημόσιας Ιστορίας: Βιβλιογραφία, Τύπος, Διαδίκτυο.
2. Nea, T. (2019). Μητσοτάκης: Η Συμφωνία των Πρεσπών Είναι Εθνική Ήττα. Mitsotakis: The Prespes Treaty is a national defeat]. <https://www.tanea.gr/2019/01/24/politics/mitsotakis-i-symfonia-ton-prespon-einai-ethniki-itta>.
3. Pararas, P. (2018). Αντισυνταγματική η Συμφωνία των Πρεσπών. *Ελεύθερος Τύπος*, 15(07).
4. Παπασιώπη-Πασιά, Ζ. (2019). Το περιεχόμενο των εννοιών: «Εθνικότητα» και «Ιθαγένεια» στη Συμφωνία των Πρεσπών. *ProJustitia: Ηλεκτρονική Επετηρίδα Νομικής Σχολής ΑΠΘ*, 2, 15-26.
5. Pease, A. (1991). *Η Γλώσσα του Σώματος. Πώς να Διαβάζετε τη Σκέψη των Άλλων από την Κίνηση και την Στάση του Σώματος*. Αθήνα: Έσσοπτρον.
6. Pease, A. & Pease, B. (2006). *Το Απόλυτο Βιβλίο για τη Γλώσσα του Σώματος. Διαβάστε τη Σκέψη και τις Προθέσεις των Άλλων Αποκωδικοποιώντας τη Στάση και την Κίνηση του Σώματός τους*. Αθήνα: Έσσοπτρον.
7. Συρίγος, Α., & Χατζηβασιλείου, Ε. (2019). *Η Συμφωνία των Πρεσπών και το Μακεδονικό*. Ekdoseis Patakē.
8. Χατζησαββίδης Σωφρόνης(2012): *Γραμματική Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων "Διόφαντος", Πάτρα*

ΠΗΓΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ

1. <https://eclass.uowm.gr/modules/document/index.php?course=PDDM110&openDir=/614851020y1y/5faec36c4wST>
2. <https://www.cnn.gr/politiki/gallery/115040/o-alexis-tsipras-sto-pagkosmio-oikonomiko-foroym-sto-ntavos>